

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет фізичного виховання та спорту
Кафедра теорії та методики фізичного виховання**

Степанюк С.І., Грабовський Ю.А., Городинська І.В., Коваль В.Ю., Руденко В.С.

**ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ОСВІТИ НА
ХЕРСОНЩИНІ В ПЕРІОД КІНЦЯ ХХ ТА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ
(присвячено 30-річчю заснування факультету фізичного виховання та спорту ХДУ)**

Навчально-методичний посібник

з навчальної дисципліни/освітньої компоненти «Історія фізичної культури»
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійних програм: «Середня
освіта (фізична культура)»; «Фізична культура і спорт».

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК – 2024

УДК 796/799+37(091)(477.77)"19"/"20"(072.3)

I 90

Рекомендовано

*вченою радою Херсонського державного університету
(протокол від 26 квітня 2024 № 15)*

- Укладачі:** **Степанюк С.І.** – кандидатка наук з фізичного виховання та спорту, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики фізичного виховання ХДУ;
Грабовський Ю.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання ХДУ;
Городинська І.В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики фізичного виховання ХДУ;
Коваль В.Ю. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри теорії та методики фізичного виховання ХДУ.
Руденко В.С. – викладачка кафедри теорії та методики фізичного виховання ХДУ, вчителька фізичної культури Херсонського академічного ліцею імені О.В. Мішукова Херсонської міської ради при ХДУ.
- Рецензенти:** **Боднар І.Р.** – докторка наук з фізичного виховання та спорту, професорка, завідувачка кафедри теорії та методики фізичного виховання Львівського державного університету ім. Івана Боберського;
Юхимук В.П. – голова циклової комісії теорії і методики фізичного виховання Відокремленого структурного підрозділу «Івано-Франківський фаховий коледж фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України», кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Степанюк С. І., Грабовський Ю. А., Городинська І. В., Коваль В. Ю., Руденко В. С.

- I 90 **Історія розвитку фізичної культури, спорту та освіти на Херсонщині в період кінця ХХ та початку ХХІ століття (присвячено 30-річчю заснування факультету фізичного виховання та спорту ХДУ):** навч.-метод. посібн. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня при викладанні компонент освітньо-професійних програм: «Середня освіта (фізична культура)»; «Фізична культура і спорт». / С. І. Степанюк, Ю. А. Грабовський, І. В. Городинська, В. Ю. Коваль, В. С. Руденко. – Херсон: Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.С. 2024. 96 с.

ISBN 978-617-8187-16-3 (електронне видання)

Анотація: основний зміст посібника розкриває питання історії розвитку фізичної культури і спорту на Херсонщині та роль Херсонського державного університету у цьому процесі. Призначений для здобувачів освіти при вивченні освітньої компоненти «Історія фізичної культури».

Рекомендовано здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.11 Фізична культура, освітньо-професійної програми «Середня освіта(фізична культура)»; 017 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт».

УДК 796/799+37(091)(477.77)"19"/"20"(072.3)

© Степанюк С.І., 2024
© Грабовський Ю.А., 2024
© Городинська І.В., 2024
© Коваль В.Ю., 2024
© Руденко В.С., 2024
© ФОП Вишемирський В.С., 2024

ISBN 978-617-8187-16-3 (електронне видання)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ТЕМА 1. ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ – ОСЕРЕДОК СПОРТУ НА ХЕРСОНЩИНІ	7
1.1. Основні етапи розвитку фізичної культури та спорту Херсонського державного університету.....	7
1.2. Спортивний клуб університету, як форма удосконалення спортивної майстерності.....	22
1.3. Спортивно-масові та меморіальні заходи в системі роботи університету.....	24
ТЕМА 2. СПІЛЬНА РОБОТА ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИМИ ТА ОСВІТНИМИ ЗАКЛАДАМИ	27
2.1. Діяльність Херсонського вищого училища фізичної культури ...	27
2.2. Херсонський регіональний центр з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю Херсонської обласної ради «Інваспорт».....	30
2.3. Дитячо-юнацькі спортивні школи.....	33
2.4. Центр довузівської підготовки, як один із чинників формування контингенту студентів факультету фізичного виховання та спорту.....	39
2.5. Характеристика фізкультурно-спортивного напрямку роботи Академічного ліцею при Херсонському державному університету....	41
ТЕМА 3. ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ЯК ЦЕНТР СПОРТИВНОГО ЖИТТЯ	44
3.1. Історична довідка факультету.....	44
3.2. Факультет – кузня спортивних талантів.....	51
ТЕМА 4. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ ФАКУЛЬТЕТУ	61
4.1. Становлення і розвиток кафедри теорії та методика фізичного виховання.....	61
4.2. Шляхи розвитку кафедри олімпійського та професійного спорту.....	67
4.3. Діяльність кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту.....	71

4.4. Науково-дослідна робота викладацького колективу факультету	74
4.5. Діяльність Херсонського обласного відділення Олімпійської Академії України.....	82
ВИСНОВКИ	90
ЛІТЕРАТУРА	91

ПЕРЕДМОВА

Розвиток будь якої сфери життя будується на історичному досвіді. Особлива увага дослідників завжди привертала передумови та витoki явищ, подій, які дають змогу на основі аналізу виокремити позитивні практики і їх результативні сторони.

Невід'ємною важливою ланкою саме освітянської галузі в нашій державі є функціонування закладів вищої освіти, які є флагманами освіти в регіонах. Серед яких чільне місце на півдні нашої країни посідає Херсонський державний університет (ХДУ). Саме він є центром творчості та наукової думки на півдні України, а також центром вищих спортивних досягнень і олімпійського спорту.

Студенти ХДУ протягом багатьох років ставали переможцями та призерами всесоюзних, республіканських і міжнародних змагань з багатьох видів спорту. У 1988 році у нашому ЗВО відкривається центр Олімпійської підготовки з веслування на байдарках і каное. Спортивний клуб ЗВО протягом 6 років нагороджується перехідним Червоним прапором ЦСТ “Буревісник” за високі спортивні результати.

Постійний брак кадрів з фізичного виховання в освітніх закладах області спонукало ректорат інституту в 1993 році відкрити спеціальність “Біологія та фізичне виховання”. Цю ініціативу підтримало обласне управління народної освіти і разом вийшли з пропозицією до Міністерства освіти України відкрити факультет фізичного виховання при ХДПІ з набором 50 чоловік. 24 грудня 1993 року було прийнято рішення про відкриття факультету фізичного виховання та спорту в нашому ЗВО.

За десятиліття, що минули, наш факультет виріс. Крок за кроком зусиллями педагогів, науковців, організаторів факультет нарощує свій науково-освітній потенціал.

Сьогодні, тисячі висококваліфікованих фахівців, підготовлених на факультеті, успішно працюють на педагогічній ниві, впроваджуючи у життя набуті знання, генеруючи сучасні ідеї, моральністю, культурою й сумлінням підтверджуючи високоякісну марку свого факультету. Сукупний внесок усіх, чия доля пов'язана з факультетом, у становлення й розвиток нашої держави важко переоцінити.

Показово, що у складний період повномасштабного вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2024 року колектив факультету зумів зберегти та примножити свої багаторічні традиції, не розгубити кадровий потенціал. Усе це вигартовувало і зміцнило справді заслужений авторитет і загальне визнання.

Є всі підстави сподіватися, що факультет фізичного виховання та спорту далі йтиме шляхом розвитку, наполегливо впроваджуватиме сучасні наукові досягнення, новітні технології, інформаційні системи, формуватиме громадян нової формації, що дозволить йому і в майбутньому посідати чільне місце серед провідних закладів країни.

30 років – це вік молодості, прогресу, прагнення зростати, змінюватись і досягати все нових висот на шляху до вершин успіху. Тож, віддаючи належне значним здобуткам колективу факультету, ми переконані, що не менш численні перемоги його викладачів та студентів – ще попереду.

Зичимо всім міцного здоров'я, мирного неба, нових здобутків та плідної діяльності на благо України. Щиро вітаємо колектив факультету фізичного виховання та спорту і випускників із ЮВІЛЕЄМ! А головне – найскорішого повернення в рідні стіни!

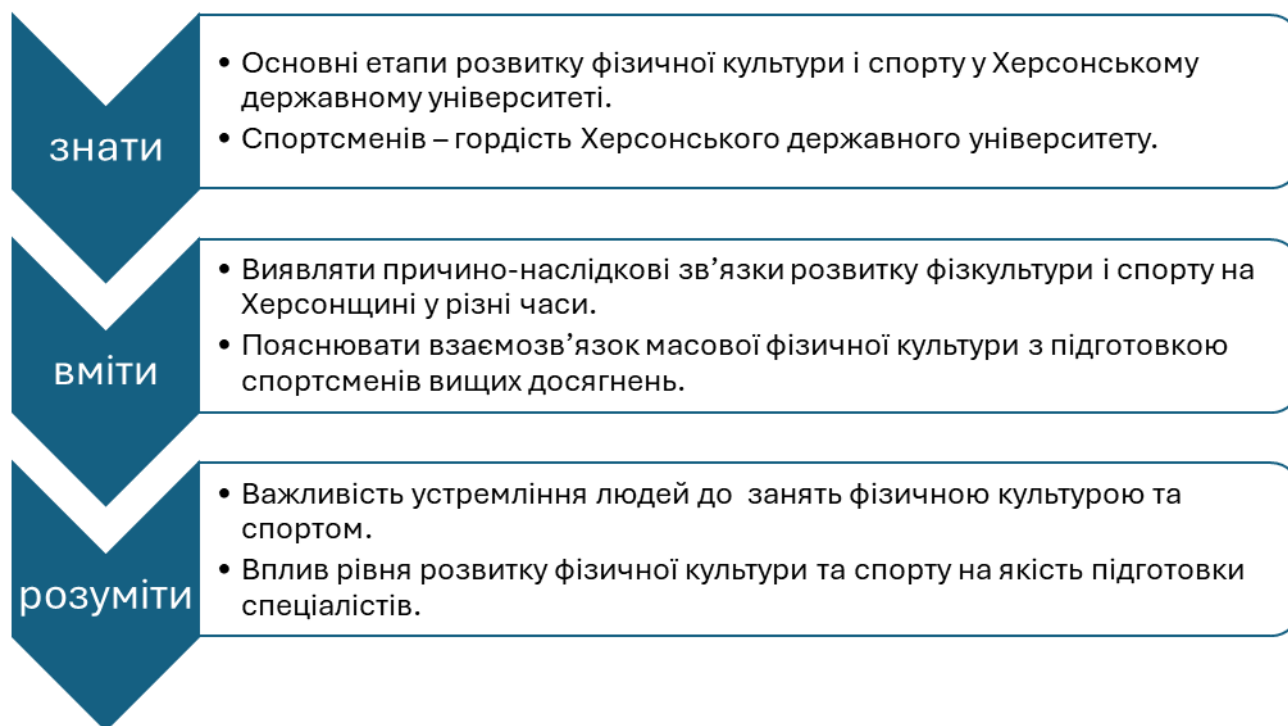
Матеріали навчально-методичного посібника можуть бути використані в освітньому процесі здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня при викладанні обов'язкових освітніх компонент: «Історія фізичної культури», освітньо-професійних програм «Середня освіта (фізична культура)» та «Фізична культура і спорт».

ТЕМА 1
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ – ОСЕРЕДОК СПОРТУ
НА ХЕРСОНЩИНІ

План викладу матеріалу

- 1.1. *Основні етапи розвитку фізичної культури і спорту Херсонського державного університету.*
- 1.2. *Спортивний клуб університету, як форма удосконалення спортивної майстерності.*
- 1.3. *Спортивно-масові та меморіальні заходи в системі роботи університету.*

Після вивчення матеріалу теми здобувачі вищої освіти повинні:

1.1. Основні етапи розвитку фізичної культури та спорту Херсонського державного університету

Херсонський державний університет (у свій час Херсонський державний педагогічний інститут ім. Н.К. Крупської (ХДПІ)) вже давно відомий за межами нашої області, як ЗВО з добрими спортивними традиціями. Його студенти ставали неодноразовими переможцями та призерами на змаганнях різного рівня: від першості міста та області до чемпіонатів світу, Європи та Олімпійських ігор.

Спортивний колектив ЗВО досягнув значних успіхів у розвитку таких видів спорту, як веслування академічне, веслування на байдарках і каное, гімнастика, легка атлетика, настільний теніс, кульова стрільба, стрільба з лука, волейбол, гандбол, баскетбол, спортивне орієнтування, боротьба і інші.

Свою історію ХДУ почав з Юрївського учительського інституту. Він був заснований у 1914 році при Юрївському (Дерптському) університеті. Події Першої Світової війни зумовили переїзд цих двох освітніх закладів у більш безпечні регіони. Восени 1917 року інститут був евакуйований до Херсона. З жовтня 1917 року по березень 1918 року інститут працює у місті Херсоні під назвою “Юрївський учительський інститут”. При П. Скоропадському ЗВО був реорганізований в український Херсонський учительський інститут із чотирирічним терміном навчання. Пізніше ЗВО ще декілька разів був реорганізованим. Так, з 1920 року – Херсонський інститут народної освіти; з 01 листопада 1924 року – Херсонському інституту народної освіти присвоєно ім'я Н.К. Крупської; з 11 серпня 1930 року – Херсонський інститут соціального виховання ім. Н.К. Крупської; з 01 вересня 1930 року – Херсонський державний педагогічний інститут ім. Н.К. Крупської. До його складу входять 4-и факультети: історичний, фізико-математичний, природничий, мови та літератури. З того часу ЗВО існує як ХДПІ впродовж наступних 65-ти років.

У 1941 році до складу педагогічного інституту входили факультети: фізико-математичний, природничий, географічний, факультет мови і літератури (історичний факультет на той час був переведений до педагогічного інституту м. Одеси).

В передвоєнні роки великої уваги надавали в інституті фізичній культурі та військовій справі. Спеціалізованих кафедр ще не було, але ці дисципліни існували як самостійні. Помічником директора інституту Л.А. Чорного з військової справи було обрано старшого викладача В.А. Новікова.

Заняття різних спортивних секцій та гуртків організували викладачі з фізичної культури Н.А. Салкіндер, Ю.Ф. Стрелько, Р.І. Зільбенштейн, О.Г. Тимофєєва.

У 1939-1940 навчальному році на денній формі навчалося 818 студентів. У спортивних секціях займалася майже половина студентів, а саме 378 осіб. Це говорить нам про зацікавленість студентів до занять фізичною культурою і спортом. Заняття з різних видів спорту проводилися у 10 спортивних секціях (див. табл. 1.1).

У 1931 році вперше було введено фізкультурний комплекс ГТО. До складання нормативів готувались також і студенти педагогічного інституту, до того ж як юнаки, так і дівчата.

Відомо, що у 1939 році із 818 студентів 621 був допущений до складання нормативів ГТО. З них 200 студентів стали значкістками ГТО I-го ступеня, 4 студента – II-го ступеня (див. табл. 1.2).

Також у цьому ж навчальному році ХДПІ бере участь у соціалістичному змаганні ім. III-ї Сталінської п'ятирічки з Миколаївським педагогічним інститутом. Враховувались показники навчальної, наукової і виховної роботи, що проводились у вузах.

Таблиця 1.1

**Кількість осіб, що відвідували заняття у спортивних секціях
ХДПІ ім. Н.К. Крупської (1939 р.)**

№ п/п	Назва спортивної секції	Кількість осіб, що займаються
1	Гімнастика	118
2	Шахмати – шахи	82
3	Автомото	65
4	Рукопашний бій	26
5	Легка атлетика	18
6	Волейбол	18
7	Футбол	16
8	Баскетбол	15
9	Штанга	12
10	Мисливська	8

Відомо, що у 20-30-ті роки при інституті існувала спортивна зала, яка мала назву “Кабінет фізичної культури”, а також працював стрілецький тир, де могли займатися всі студенти, які мали таке бажання.

Таблиця 1.2

Значкісти ГПО студентів ХДПІ ім. Н.К. Крупської (1939 р.)

Курс навчання	Кількість студентів, що навчаються	Кількість студентів, які стали значкістками ГТО I-го ступеня
I	205	12
II	282	47
III	143	105
IV	188	36
Всього	818	200

З кожним роком у ЗВО постійно збільшувався контингент студентів. За період із 1917 по 1941 роки ЗВО було підготовлено близько семи тисяч учителів на денній та заочній (яка була відкрита у 1936 році) формах навчання.

Робота педагогічного колективу була перервана початком Другої світової війни: з серпня 1941 року до березня 1944 року інститутом була припинена його діяльність. Велика кількість студентів та викладачів зі зброєю в руках героїчно стали на захист Батьківщини.

У березні 1944 року після звільнення Херсона від німецько-фашистських загарбників поновлює свою діяльність педагогічний інститут. На п'ять факультетів – історичний, філологічний, фізико-математичний, географічний і природничий повертаються 200 із 500 студентів, які навчались до війни.

У перші післявоєнні роки інститут переживав величезні труднощі й нестатки. Невеликому колективу працівників і студентів довелося напружено працювати, докладати великих зусиль для налагодження нормального функціонування інституту. Долаючи труднощі відбудовчого періоду, інститут поступово відновлював нормальний ритм роботи. Йшов процес комплектації кадрами.

Враховуючи гіркий досвід Другої світової війни 20 березня 1944 року за ініціативою директора інституту О.Н. Савчука організовується спільна кафедра військової підготовки та фізичної культури. Завідувачем кафедри призначений Дмитро Олександрович Матвеєв. Студенти третього курсу інституту після закінчення військової підготовки і складання іспиту отримували посвідчення викладача фізичного виховання середньої школи. Таких посвідчень отримали 46 випускників інституту.

У 1946-1947 навчальному році відновили свою роботу всі три учбові корпуси інституту. В корпусах знаходилося 19 аудиторій, 15 кабінетів та лабораторій, читальна та актові зали, кабінет лікаря та адміністративні приміщення. Вперше в історії інституту, окрім кабінету фізичного виховання, була відкрита спортивна зала з необхідним обладнанням і інвентарем. Великих зусиль доклав у цьому тодішній директор Херсонського державного педагогічного інституту Іван Дмитрович Семенов. Завдяки зусиллям директора і всього колективу ЗВО поступово покращилася навчальна база інституту і матеріально-побутові умови студентства.

В 1945-1950 роки набирає обертів спортивний рух в інституті. Проводяться міжфакультетські змагання з різних видів спорту. Саме про це свідчить грамота “Всесоюзного добровільного спортивного товариства “Більшовик”, яка зберігається у музеї ХДУ. Цією грамотою профкомом педагогічного інституту було нагороджено чоловічу команду літературного факультету за I місце в міжфакультетських змаганнях з волейболу. На той час і на початок 50-х років чоловіча волейбольна команда була однією з найсильніших команд у місті Херсоні. Студенти отримали відзнаки “Юний активіст спорту”, “Рекордсмен УРДСТ Авангард”, спортивні розряди.

У 1950 році на посаду директора Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської призначений Гаврило Прокопович Катренко. Він продовжує процес відбудови і подальшого розвитку інституту. Зростає і матеріальна база. Із кожним роком все більше державних коштів виділяється на устаткування кабінетів і лабораторій, на збільшення бібліотечного фонду, розвиток культурного і спортивно-масового руху. На той час особливо популярними серед студентів педагогічного інституту були заняття зі спортивної гімнастики. Велика зацікавленість серед майбутніх педагогів також користувались такі ігрові види спорту, як волейбол та баскетбол.

Найбільш масовим спортивним заходом в інституті на той час був піший перехід студентів та викладачів за маршрутом Херсон-Чорнобаївка-Херсон. Перший такий перехід був здійснений у 1951 році. Він був однією із складових норм комплексу ГПО.

Гаврило Прокопович Катренко очолював інститут до 1958 року. На посаді директора він був умілим організатором і керівником. Дбайливо ставився до своїх обов'язків, і зі знанням справи спрямовував колектив. Дирекція інституту на чолі з ним сприяла розгортанню культурно-масових і оборонно-спортивних гуртків, якими було охоплено велику кількість студентів та викладачів.

У 1958-1962 роках директором Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської працював Олександр Дмитрович Кузнецов.

Найвагомим його внеском в спортивне життя ХДПІ – це початок створення свого оздоровчо-спортивного табору на березі Чорного моря в смт. Лазурне, Скадовського району Херсонської області у 1959 році. Це був один із перших таборів на цьому узбережжі Чорного моря. Спочатку це був наметовий оздоровчо-трудова табір з невеликою кількістю студентів: 80-120 осіб.

Дирекція інституту, кафедра фізичного виховання та профком виявляли ініціативу і, враховуючи можливості інституту, ставили реальні плани будівництва та благоустрою території табору. Труднощі на той час були в тому, що не було спеціальних асигнувань та не було будівельних матеріалів.

Для організації студентства до виконання всіх вказаних робіт в інституті за ініціативи тодішнього директора Сергія Михайловича Семенова, починаючи з 1963 року, почали проводити огляди-конкурси з будівництва та благоустрою оздоровчо-спортивного табору. А також, згодом, і водної станції, спортивних майданчиків, які знаходилися на території інституту.

За перші 40 років існування оздоровчо-спортивний табір “Буревісник” перетворився на упорядковане місце відпочинку і розвитку масової-фізкультурної і спортивної роботи не тільки для студентів, але і викладачів, співробітників та гостей ЗВО.

Із спортивних споруд в таборі побудували волейбольний, баскетбольний та гандбольний майданчик, футбольне поле, комплексний майданчик для занять гімнастикою і настільним тенісом. Спортивно-масова робота почала плануватися з урахуванням спортивної бази табору. В студентські зміни почали вводити регулярну навчально-спортивну роботу.

На початок 60-х років в інституті функціонує два спортивні зали: великий і малий. Студенти інституту найбільше захоплюються такими видами спорту як баскетбол, волейбол, фехтування, веслування, гандбол, настільний теніс.

Основу збірної команди інституту з баскетболу склали студенти: фізматовці – Б. Кан, О. Кияновський, Ю. Найда, Т. Везумський, Т. Колганов. Ця команда успішно виступала на чемпіонатах міста, області і ставала неодноразовим призером змагань.

На волейбольних майданчиках дуже добре знали прізвище В. Корнієцького, який, входив до складу збірної міста, а також М. Єрмакова, Л. Желтухіна, В. Височенка, В. Ніколаєнка, В. Кириченка.

У 1960 році баскетболісти і волейболісти створили гандбольну команду. Ініціатором, керівником і граючим тренером-воротарем став старший викладач кафедри методики фізики І. Прусевич. Він заснував команду, до складу якої входили переважно студенти фізико-математичного факультету. Ця команда в період з 1961 по 1965 роки ставала неодноразовим чемпіоном області. Успішно виступала на республіканських змаганнях. До основного складу цього колективу входили: В. Сердюков і Л. Громов (обидва студенти філфаку), О. Кияновський, В. Біленко, Г. Колганов, Т. Везумський, В. Корнієцький (студенти фізмату).

Вдало у цей час виступали фехтувальники педінституту. Під керівництвом С. Селіванова, третьокурсника фізико-математичного факультету, вони ставали призерами міста та області.

Добрі слова хочеться сказати про команду гімнастів за яку успішно виступали першорозрядники П. Бутенко, В. Одинцов, І. Кунгуров, Л. Мойсеєнко, Я. Плоткін. Останній був чемпіоном інституту у жартівливому виді “ходіння на руках”.

У 1964 році чоловіча команда ХДПІ посіла перше місце у II групі в змаганнях зі спортивної гімнастики на XI Республіканській спартакіаді студентів педвузів УРСР. Це засвідчує Грамота Міністерства Просвіти УРСР “Уккрази СДСО “Буревісник”, від 2.07.1964 року, яка зберігається в музеї ХДУ.

Стрімко розвивались водні види спорту. У парусному спорті славу інституту приносив А. Балкін. До команди веслувальників студентського ДСО “Буревісник”, входили студенти педінституту Д. Вельбрент, М. Верещака, Л. Безгіна, Л. Шимко, Ю. Пальшин, Н. Шевряков, Є. Піскунова-Барбіна. Остання довгий час працювала в ХДУ на кафедрі педагогіки і психології.

Помітних успіхів студентами було досягнуто в акробатиці: О. Дідовець, В. Черников, А. Шапіро, В. Татарипцева), легкій атлетиці (К. Мойсеєнко, В. Сорин, Т. Шевченко); в настільному тенісі (Ф. Лозинський, К. Таран) та художній гімнастиці (І. Макарова, Л. Бігдан). В цьому велика заслуга талановитих тренерів О. Григор'єва, Б. Яшиша, Є. Вечерка, Б. Фоміна, С. Пономаренко, Л. Котенко.

У 60-ті роки в інституті пишалися студентами В. Цибуленком і О. Кравцем – майстрами спорту з боксу. Чемпіонкою Української РСР; Т. Ташлиновою – членом збірної Олімпійської команди СРСР з кульової стрільби.

З 1965 року ректором Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської стає Павло Єгорович Богданов. Під його керівництвом (з 1965 по 1975 роки) інститут виріс до статусу ВНЗ II-ї категорії. Кількість студентів збільшилась майже в два рази. Кількість викладачів із вченими ступенями виросла з 32 до 64. Створено нові учбові та науково-дослідні лабораторії, кафедри, кабінети, збудовано студентські гуртожитки, розпочато будівництво нового інститутського корпусу на 2000 студентів. Побудовано студентський спортивно-оздоровчий табір та водну станцію. В ці роки досить активно діє спортивне товариство: заняття проводилися з 10 видів спорту.

У 1968 році студентський та викладацький колективи в конкурсі-огляді спортивних клубів УРСР посіли II місце і були нагороджені грамотою Української ради ДСТ “Буревісник”.

Наприкінці 60-х і у 70-х роках у першостях міста та області з баскетболу відзначають студентів педінституту: Ю. Стукана, А. Феніна, В. Фрідсона, А. Калиту, М. Хотіна, О. Колеша, М. Мороза, Є. Петрова. Ця команда також стає переможцем чемпіонату педагогічних вузів України. У гімнастиці найкращою у ЗВО стає майстер спорту Т. Чорна; у волейболі – член збірної області І. Павлюкова. Значних успіхів у шахах досягає О.В. Співаковський (сьогоднішній ректор ХДУ) – кандидат у майстри спорту з шахів, неодноразовий призер чемпіонатів серед педвузів УРСР.

Із появою Євгена Павловича Поліщука на посаді ректора ми можемо говорити про досить радикальні зміни у роботі ЗВО. Першим свідченням цього стає зростання кількості студентів. З кожним роком авторитет ЗВО невпинно зростає. На 1 вересня 1975 року в інституті чотири факультети: філологічний, фізико-математичний, природничий та загально-технічний. Зростає і якісний склад професорсько-викладацького колективу ХДП ім. Н.К. Крупської. У 1976 році в інституті працювало 180 викладачів, з яких – 2 доктори наук і 78 кандидатів наук. У 1985 році в інституті працює 324 викладачів, з яких – 4 доктори наук і 143 кандидати наук. У 1978 році філологічний, природничий, фізико-математичний факультети перейшли до нового учбово-лабораторного корпусу. Вводяться в експлуатацію нові гуртожитки. У 1984 році в інституті функціонувало вже п'ять

факультетів (в 1977 році відкрито факультет педагогіки і методики початкового навчання); створюються нові кафедри, відкриваються нові спеціальності. Інститут був найчисленнішим закладом на Херсонщині: кількість студентів, які навчалися у Херсонському державному педагогічному інституті, складала 4253 студенти, відповідно у Херсонському індустріальному інституті – 3502 студенти, а у Херсонському сільськогосподарському інституті ім. О.Д. Цюрупи – 3260 студентів.

Говорячи про тенденції до зростання та розвитку Херсонського державного педагогічного інституту саме під керівництвом ректора Є.П. Поліщука можемо зазначити, що ЗВО займав лідируючі позиції і в спорті.

У 1976 році за ініціативою ректора Є.П. Поліщука на посаду Голови “Спортивного клубу” призначено Валентина Івановича Сабадаша. Він уперше поставив питання про прийом перспективних, талановитих спортсменів на навчання до ХДПІ. З кожним роком контингент абітурієнтів-спортсменів зростає. З 9 осіб у 1977 році до 30 у 1981 році.

Спортивний клуб запрацював по новому. Почали розробляти графік проведення студентської олімпіади в інституті. Розроблено положення, програма, правила з урахуванням часу проведення, місць, складу учасників проведення змагань з 10 видів спорту. Змагання з різних видів спорту проводилися протягом усього навчального року. Всі переможці студентської спартакіади ХДПІ ім. Н.К. Крупської на загальноінститутських зборах отримували дипломи та грамоти від ректорату, і, навіть, матеріальні премії. Заняття з фізичної культури в академічних групах проводилися 2 рази на тиждень на всіх факультетах.

Педінститут протягом 9-ти років ставав переможцем спартакіади Міністерства освіти і науки України починаючи з 1976 по 1980 роки і з 1982 по 1985 рік. ЗВО шість разів ставав переможцем огляду-конкурсу “За спортивну майстерність” серед педагогічних вузів колишнього Радянського Союзу (1983-1988 рр.).

Кінець 70-х років був позначений значними успіхами збірної команди ХДПІ зі спортивного орієнтування. Студенти інституту І. Канівець (Малярєнко), Ю. Грабовський, Л. Гаранда (Грабовська), М. Місюра, С. Розум, Р. Настєнко, М. Щур неодноразово ставали призєрами та переможцями змагань Першості Рєспубліканської Ради добровільного спортивного товариства “Бурєвісник” та входили до складу збірної команди УРСР. Тренєром команди був Валєнтин Іванович Сабадаш.

Для спортивного колективу інституту 1983 рік став особливо “врожайним” на нагороди. За результатами цього року в рєспубліканському та Всєсоюзному конкурсах “За спортивну майстерність” ХДПІ ім. Н.К. Крупської посідає перше місце серед пєдвузів СРСР і УРСР та нагороджується перехідним Червоним прапором і дипломом I ступня ЦС студентська ДСТ “Бурєвісник”.

Збірна команда інституту зі спортивного орієнтування. Зліва на право зверху: В. Плохенко, С. Гасаненко, І. Іванюкова (Носова), Н. Олексенко, І. Канівець (Маляренко), М. Місюра, М. Щур, Ю. Грабовський, Р. Стадницька, Л. Гаранда (Грабовська), Р. Настенко (Чумаченко).

У вересні цього ж року під керівництвом тренера Віктора Івановича Іванова збірна жіноча команда інституту з волейболу здобуває звання чемпіонів серед команд І-ї групи вузів УРСР.

Жіноча команда інституту з волейболу (1983 р.) Зліва на право зверху: С. Басслаєва, О. Ваганова, тренер В.І. Іванов, капітан команди І. Павлюкова (Земляніцина), Т. Шатохіна, З. Житнік (Смела), С. Конрад, О. Рак (Руденко), А. Іванова, Н. Троган.

Збірна команда інституту з веслування на байдарках і каное посідає I-е місце в студентських іграх. Чемпіонаті 1984 року серед вузів УРСР і II-е місце в фінальній частині студентських ігор з веслування в м. Трекой Литовської РСР серед вузів колишнього Радянського Союзу. Тренерами команди були: Заслужений тренер УРСР Віктор Єфимович Батенко і майстер спорту міжнародного класу Віктор Анатолійович Савченко.

Командним успіхам веслувальників сприяв високий спортивний результат переможців студентських ігор: триразового чемпіона Світу, майстра спорту міжнародного класу Сергія Колоколова, майстра спорту Вадима Батенко, Олега Куктина та Володимира Гавриленко.

Чемпіонські звання УРСР та СРСР серед студентів-веслувальників на байдарках і каное здобули також: Світлана Переверзева, Світлана Релоз, Світлана Шелягова та Тетяна Сокур. Бронзовим призером чемпіонату Світу став Станіслав Борейко. Багаторазовим призером міжнародних першостей, чемпіонатів СРСР і Всесоюзних студентських змагань стають Володимир Горділей і Геннадій Василенко. Високі місця на світових першостях посідають Майстри спорту міжнародного класу з настільного тенісу Олена Вечерок і Тетяна Мокерова; Майстри спорту зі спортивного орієнтування Микола Місюра, Сергій Розум; Майстер спорту міжнародного класу з боксу Володимир Сердюк та багато інших.

Значних успіхів досягли у спорті студенти, які навчались у ХДПІ ім. Н.К. Крупської, в період з 1975 по 1986 роки. Найвідоміші з них це:

Батенко Вадим Вікторович – Майстер спорту з веслування на байдарках і каное. Випускник загально-технічного факультету ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1984 року. Багаторазовий призер Чемпіонатів та Першостей УРСР (з 1980 по 1986 роки);

Борейко С.Г.

Борейко Станіслав Геннадійович – Майстер спорту міжнародного класу з веслування на байдарках і каное. Випускник загально-технічного факультету ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1988 року, а у 2022 році отримав диплом магістра фізичної культури на факультеті фізичного виховання та спорту ХДУ. Бронзовий призер Чемпіонату Європи серед юніорів з веслування на байдарках і каное 1983 року (Польща, м. Познань). З 1983 по 1991 роки – член збірної команди СРСР з веслування. Бронзовий призер Чемпіонату світу 1986 року (Канада, м. Монреаль). Срібний призер Чемпіонату світу

1989 року (Болгарія, м. Пловдив). П'ятнадцятиразовий володар Кубка СРСР з веслування з 1986 по 1991 роки. Шестиразовий переможець Чемпіонатів СРСР з 1986 по 1990 роки. З 1999 по 2000 роки – член національної збірної команди України з веслування на байдарках і каное. Переможець і призер Чемпіонатів України з 1993 по 2000 роки;

Колоколов С.В.

Колоколов Сергій Вікторович (11.04.1962 – 25.09.2008) – Заслужений майстер спорту СРСР з веслування на байдарках і каное. Випускник загально-технічного факультету ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1984 року та факультету фізичного виховання та спорту ХДУ у 2004 році. Посів I місце на чемпіонаті світу в 1981 році (м. Ноттінгем) та в 1982 році (Югославія, м. Загреб). Був срібним призером Чемпіонату світу 1983 року (Фінляндія, м. Тампере). Срібний призер XXIV Олімпійських ігор (Сеул, 1988) Переможець чемпіонатів СРСР, кубків СРСР у 1983 році. Багаторазовий учасник міжнародних та всесоюзних змагань. 2001-2005 роки працював у ХДУ старшим викладачем кафедри

спортивної майстерності. Тренував студентів факультету фізичного виховання та спорту ХДУ, які спеціалізуються з веслування на байдарках і каное;

Вечерок Олена Євгенівна – Майстер спорту міжнародного класу з настільного тенісу. Випускниця загально-технічного факультету ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1986 року. Чемпіонка Європи з настільного тенісу 1982 року (Італія, м. Рим). Чемпіонка Європи 1983 року (Чехословачія). Чемпіонка СРСР з настільного тенісу 1986 року (м. Іркутськ). Шестиразова Чемпіонка Європи, семиразова Чемпіонка СРСР, багаторазова Чемпіонка України.

Кузнєцова (Мокєрова) Тетяна Олександрівна – Майстер спорту міжнародного класу з настільного тенісу. Випускниця загально-технічного факультету

Кузнєцова (Мокєрова) Т.О.

ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1986 року. Бронзова призерка Чемпіонату СРСР з настільного тенісу 1985 року (м. Москва). Переможниця чемпіонату СРСР 1986 року (м. Іркутськ). Срібна призерка Чемпіонату СРСР 1987 року (м. Ленінград). Багаторазова чемпіонка України. Срібна призерка Клубного Чемпіонату України серед жіночих команд Вищої Ліги сезону 1994-1995 років в складі команди “Динамо”. Бронзова призерка Клубного чемпіонату України серед жіночих команд Вищої Ліги сезону 1996-1997 та 1999-2000 років в складі команди “Динамо”. Багаторазова учасниця та призерка Всесоюзних, Міжнародних та Всеукраїнських змагань;

Окремо можна виділити успіхи на спортивній арені, яких досягнув Сергій Чухрай.

Чухрай С.О.

Чухрай Сергій Олексійович – Заслужений майстер спорту СРСР з веслування на байдарках і каное. Навчався на загально-технічному факультеті ХДПІ ім. Н.К. Крупської. Триразовий чемпіон Олімпійських ігор (1976 р. – 1 золота медаль (м. Монреаль) та 1980 р. – 2 золоті медалі (м. Москва). С. Чухрай також став триразовим Чемпіоном світу (1978 р., 1979 р., 1982 р.). Переможцем Спартакіади Народів СРСР у 1979 та 1983 роках (м. Москва). Багаторазовий учасник міжнародних змагань. З 1993 по 1997 роки працював головним тренером Національної збірної команди України з веслування на байдарках і каное.

Всіляко допомагав і підтримував спортсменів інституту ректор Є.П. Поліщук. За його керівництва невпинно і інтенсивно зростав спортивний рух у ЗВО, набирала все більших обертів та популярності серед студентів та викладачів спортивно-масова та оздоровча робота.

Професор Євген Павлович Поліщук передаючи естафету новому ректору Анатолію Івановичу Ніцою у 1987 році, повіряв у його руки потужний навчальний заклад, який динамічно розвивався і посідав чільне місце в царині закладів вищої освіти педагогічного профілю.

Новий ректор з новими силами поринув у справи інституту, активно цікавився усіма сферами діяльності ЗВО. Але процеси перебудови і реформування освіти не могли не торкнутися діяльності ХДПІ ім. Н.К. Крупської. Навчально-виховний процес у вузі був надто заідеологізований і політизований, якість підготовки випускників не завжди відповідала все зростаючим вимогам часу. Тому особливу увагу А.І. Ніцой приділяв формуванню професорсько-викладацького

складу, висловлюючи необхідність залучати до роботи у вузі фахівців із вченими ступенями і званнями.

Відповідно до задач покращення навчально-матеріальної бази закладів освіти, ректорат приділяв посилену увагу до розбудови матеріально-технічної бази інституту. Із 1985 по 1989 роки вона значно зміцніла за рахунок введення в дію нових гуртожитків, корпусу філологічного факультету, їдальні. Відбувалася реконструкція вже збудованих корпусів, закуповувалося технічне обладнання, значно зріс штат технічного персоналу. Зміцніла база вузівської бібліотеки. Зважаючи на спортивні здобутки попередніх років у 1988 році при інституті відкривається Центр олімпійської підготовки з веслування на байдарках і каное.

Однією з передумов створення Центру олімпійської підготовки (ЦОП) стала проблема неспроможності висококваліфікованих спортсменів поєднувати освітній процес з тренувальним. Труднощі, з якими зустрілися студенти-спортсмени, коли їм доводилося виїжджати на змагання в час занять в інституті, відсутність для них індивідуального графіку відвідування занять, і як наслідок, зменшення кількості спортсменів, які навчалися в нашому інституті.

Тому рішенням ВДФСО профспілок за сприянням Голови спортклубу В.І. Сабадаша у 1988 році і відкривається Центр олімпійської підготовки (ЦОП). Головним завданням ЦОП були:

- організація учбово-тренувальної підготовки сильніших спортсменів не тільки нашого інституту, а й міста, республіки, країни;
- підвищення спортивної майстерності кандидатів та резерву збірних команд країни, підготовка їх до Олімпійських ігор, чемпіонатом, першостям і кубкам світу, Європи, СРСР.

ЦОП при ХДПІ ім. Н.К. Крупської фінансувався ВДФСО профспілок, мав солідну матеріально-технічну базу (обладнання, інвентар). Зі спортсменами працювали висококваліфіковані спеціалісти. Керівництво роботою ЦОП здійснювалось відповідно радою ВДФСО профспілок і спортивним клубом “Буревісник” ХДПІ ім. Н.К. Крупської.

Якщо говорити про досягнення ХДПІ у фізичній культурі та спорті на той час, то слід відзначити, що подібний ЦОП в УРСР окрім Херсона, існував лише у Києві (Київський інститут фізичної культури і спорту).

Наприкінці 80-х та початку 90-х років значних успіхів досягла збірна команда інституту з гандболу, яка стала лідером студентських ігор України. Серед членів команди студенти: майстри спорту Вікторія і Лариса Кротови, кандидати у майстри спорту – Валентина Марченко, Діна Кучинська, Оксана Одинець, Юлія Кравчук, Ірина Прокопчук, Олена Сусь, Наталія Степанова, Інна Червинська, Наталія Коляденко, Людмила Мінова та інші. Тренерами команди були Микола Данилович Недбайло та Михайло Борисович Милославський.

За період з 1987 по 1996 роки інститут еволюціонував із шести факультетів (філологічний, природничий, загально-технічний, фізико-математичний, педагогічний, іноземних мов) до десяти (української філології, зарубіжної філології, іноземних мов, фізико-математичний, психолого-природничий, індустріально-педагогічний, початкового навчання, фізичного виховання і спорту, історико-правознавчий, соціально-правовий), відбулася організація нових кафедр, у вузі відкрито аспірантуру, введено експеримент по впровадженню концепції безперервної педагогічної освіти. Підготовче відділення було реорганізоване в факультет довузівської підготовки. У 1994 році відкрито ліцей при ХДП.

У 1996 році ХДП ім. Н.К. Крупської очолив Юрій Іванович Беляєв. У той час існуючі у державі труднощі поставили вуз на грань виживання – склалися хронічні затримки із виплатою заробітної плати, частина висококваліфікованих кадрів переходила на роботу до комерційних структур, практично не фінансувалися витрати на комунальні послуги та підтримання приміщень вузу в належному стані, тощо. Особливістю стилю керівництва нині діючого ректора є те, що він у своїй роботі оперся на увесь колектив (в тому числі і на тих, хто при рейтинговому голосуванні не підтримав його програму виходу із кризи та подальшого розвитку вузу). Юрію Івановичу Беляєву вдалося сформувати навколо себе команду однодумців із проректорів і деканського корпусу (деканів факультетів).

Під керівництвом ректора Ю.І. Беляєва було проведено значну роботу по землекористуванню. Підготовлено документи, що засвідчують право вузу користуватися всіма земельними площами, які у свій час були виділені державою, але юридично так і не оформлені. Ці заходи виявилися особливо доречними, по-скільки деякі структури стали все наполегливіше намагатися відторгнути ту чи іншу власність вузу (особливо активно це проявилось щодо спортивно-оздоровчого табору “Буревісник”).

Відбулися суттєві зміни в організації виховної роботи у ЗВО, які позитивно вплинули на виховний процес загалом. Цьому сприяло створення відділу організаційно-виховної роботи, який тривалий час очолював колишній декан факультету фізичного виховання та спорту доцент, кандидат технічних наук Борис Григорович Кедровський. До штатного розпису інституту (університету) було введено посаду заступника декана з організаційно-виховної роботи. Значно поліпшилася робота кураторів академічних груп, що підтверджується успіхами студентів у навчанні, активністю в культурно-масовому житті вузу.

До певної міри вдалося стабілізувати фінансову діяльність вузу. Більш сприятливе фінансово-економічне становище було досягнуто завдяки широкому впровадженню навчання студентів за рахунок фізичних та

юридичних осіб, а також збільшення платних освітянських послуг, орендної діяльності.

У 1997 році при інституті відкрита докторантура. Значно розширився діапазон підготовки кандидатів наук в аспірантурі вузу. Зросла кількість коштів, що виділялися на придбання літератури для бібліотеки інституту.

У 1998 році ХДПУ включився у міжнародний проект “Tampus Tacis” (координатор-проректор, доцент О. Співаковський). Створено 9 навчальних кабінетів інформатики та програмування. Вуз підтримує наукові контакти з університетами Франції, Іспанії, Польщі, Німеччини, США, Англії, Австралії.

З 1998 року університет спільно з ліцеєм при ХДПУ випускає щомісячну газету “Кафедра”, а з листопада 1999 року ХДПУ, обласне управління освіти та обком профспілок працівників науки та освіти започаткували газету освітян Херсонщини.

Чіткій організації роботи університету сприяє солідна навчально-матеріальна база: п'ять навчально-лабораторних корпусів загальною площею 32 тисячі квадратних метрів; три гуртожитки на 1200 місць; бібліотека, яка налічує 570 тисяч примірників книг, брошур, журналів; обсерваторія, санаторій-профілакторій на 50 місць у Херсоні та спортивно-оздоровчий табір на 350 місць на березі Чорного моря в смт. Лазурному; ботанічний сад площею 14 Га, дві актові зали, чотири спортивні зали, три хореографічні зали, 76 лабораторій, 15 лекційних аудиторій, 9 комп'ютерних класів, двоповерхова їдальня, молодіжний культурний центр, нічний клуб “ДНК”, спортклуб, студмістечко, 5 книжкових магазинів та магазинів канцтоварів, медичний пункт.

Не залишилися поза увагою і питання спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи серед студентської молоді ХДУ.

З метою сприяння розвитку масової фізичної культури та спорту вищих досягнень в університеті ректоратом та деканатом факультету фізичного виховання та спорту видаються розпорядження на виконання необхідних нормативно-правових актив та документів в галузі фізичної культури та спорту: Конституція України, Закон України “Про освіту”, Закон України “Про фізичну культуру і спорт”, “Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні”, Цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров'я нації”, Закон України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” та інші.

Питання розвитку фізичної культури розглядаються на засіданнях кафедр, вчених рад інститутів та факультетів, а також на засіданнях спортивної ради університету, яку очолює ректор професор Ю. Беляєв, а координує цю роботу перший проректор професор О. Мішуков. Спортивною радою ХДУ створено інститут помічників деканів з організації фізичного виховання та

спорту факультетів та інститутів. З ними регулярно проводяться наради у першого проректора з повісткою денною: інформування про наявні державні законодавчі акти та місцеві галузеві програми, донесення розпоряджень ректорату і спортивного клубу, інформація про проведення усіх заходів спортивно-масової роботи та ін. Всі ці питання знаходять відображення в регулярних друкованих виданнях “Інформаційний кур’єр ректорату”, газета “Кафедра”, журнал “Печатное слово”, Регламент роботи університету, тощо.

Ректорат ХДУ підтримує і завжди йде назустріч кращим спортсменам університету, які постійно беруть участь у змаганнях різного рівня. У 2000 році спортивною радою ХДУ разом із громадськими організаціями було започатковано “Свято спортивної майстерності”. Традиційно, наприкінці року, на цьому святі підбиваються підсумки спортивних досягнень спортсменів університету. В урочистій обстановці їх нагороджують грамотами, дипломами, матеріальними і грошовими преміями, а також, цінними подарунками.

З 2001 року при університету існувала жіноча гандбольна команда майстрів вищої ліги “Університет–Дніпрянка”. Президентом якої був ректор університету, професор Юрій Іванович Беляєв.

Президентом України Леонідом Кучмою було відзначено Ю.І. Беляєва грамотою за навчання та виховання видатного українського спортсмена, гімнаста Олександра Береша.

Під керівництвом Юрія Івановича Беляєва Херсонський державний педагогічний інститут ім. Н.К. Крупської еволюціонував у 1998 році у Херсонський державний педагогічний університет, а згодом у 2002 році у Херсонський державний університет.

Але найвагомим внеском у розвиток вузу Ю.І. Беляєва слід вважати докорінне змінення і стабілізування морально-психологічного клімату трудового колективу. А це найголовніша підстава для подальшої плідної праці університету.

1.2. Спортивний клуб університету, як форма удосконалення спортивної майстерності

Спортивний клуб інституту до 1991 року працював як громадська організація. Пізніше він стає структурним підрозділом інституту. У 1998 році спортивний клуб при ХДПІ отримує статус юридичної особи та нову назву – “Еллада”. Головна мета діяльності клубу - це створення відповідних умов для реалізації різноманітних інтересів студентства та членів колективу ЗВО в галузі фізичної культури, спорту та туризму.

Наказом по університету створено раду спортивного клубу у складі 14 осіб. До складу ради входять: перший проректор, завідувач кафедру

спортивної майстерності, заступники деканів з спортивно-масової роботи, заступник декана факультету фізичного виховання та спорту.

Спортивною радою ХДУ регулярно проводяться наради у першого проректора з повісткою денною: інформування про наявні державні законодавчі акти та місцеві галузеві програми, донесення розпоряджень ректорату і спортивного клубу, інформація про проведення усіх заходів спортивно-масової роботи та ін.

Серед членів спортивного клубу розподілені обов'язки по роботі. Загальне керівництво здійснює Голова ради. Відповідні ради створені на всіх 11 факультетах. У складі рад факультетів в основному студенти активісти які займаються у певних спортивних секціях.

В університеті культивуються такі види спорту як: плавання, баскетбол, волейбол, футбол, легка атлетика, туризм, спортивне орієнтування, настільний теніс, шахи, армреслінг. Кількість студентів (у % від загальної кількості), що займаються в секціях та гуртках: 4615 студентів денної форми навчання, з них в секціях та гуртках займається 680 осіб, що становить 14,73% від загальної кількості осіб, що займаються.

Спортивний клуб ХДУ розробив загальне положення про проведення спартакіади університету. В календарі є програма змагань з 9 видів спорту. Ці документи пов'язані з календарними планами змагань міста та області. Розроблена спеціальна система заліку для академічних груп та факультетів. Положення про проведення спартакіади рекомендовано іншим ЗВО країни. Особливістю даного положення про спартакіаду є те, що воно стимулює масовість. При підведенні командних результатів до комплексного заліку входять не тільки спортивні результати, а й масовість.

В комплексну спартакіаду входять: студентська спартакіада, спартакіада “Здоров'я” професорсько-викладацького складу і співробітників університету, спартакіада першокурсників з плавання, легкої атлетики, спортивного орієнтування.

Спартакіада університету проводиться протягом навчального року. Змагання з різних видів спорту проводяться у три етапи:

I етап – оглядовий (змагання проводяться в академічних групах);

II етап – відбірковий (змагання між курсами інститутів та факультетів з метою формування збірних команд інститутів та факультетів);

III етап – фінальні змагання серед збірних команд інститутів та факультетів з 7-ми видів спорту: легкої атлетики, плавання, баскетболу, волейболу, футболу та настільного тенісу, спортивного орієнтування.

В результаті участі в 3-х етапах змагань визначається масовість учасників.

Цілеспрямована спортивно-масова робота проводиться і в гуртожитках університету. Вона виконується згідно плану спартакіади студмістечка ХДУ і відбувається у відповідності до регламенту роботи університету. Для проведення всіх змагань використовуються спортивні споруди як університету так орендовані спортивні бази. Студмістечко має свою спортивну залу для занять ритмічною гімнастикою, а також зал для занять з шахів та настільного тенісу.

Змагання проводяться з таких видів спорту: волейбол, баскетбол, шахи, настільний теніс, армреслінг, легка атлетика тощо.

Спортивний клуб разом з факультетом фізичного виховання та спорту та профкомом університету планують і проводять оздоровчу і спортивну роботу в оздоровчо-спортивному таборі “Буревісник” та навчально-тренувальному центрі з водних видів спорту університету в літній період.

Спортивний клуб не обмежується проведенням лише міжфакультетських змагань і участю в змаганнях різних масштабів.

В університеті започатковано і проводиться “Свято спортивної майстерності”, де підбиваються підсумки спортивних досягнень спортсменів факультету фізичного виховання та спорту, а також підсумки традиційної Універсіади студентів ХДУ та гуртожитків.

У спортивного клубу “Еллада” потужний потенціал і серйозні перспективи на майбутнє.

1.3. Спортивно-масові та меморіальні заходи в системі роботи університету

В університеті встановились певні традиції в проведенні масових спортивних заходів. Протягом багатьох років збірні команди університету з різних видів спорту беруть активну участь в агітаційно-пропагандистських і спортивних заходах м. Херсона: традиційних естафетах та масових пробігах (до “Дня визволення Херсона” від німецько-фашистських загарбників (13.03), до “Дня Перемоги”, до “Дня Незалежності” та інше), турнірі з волейболу на “Кубок Заботіна”, спортивного орієнтування, туризму та інше. Найбільшим заходом за кількістю учасників-студентів ХДУ є крос на приз “Героя Радянського Союзу М.І. Москаленка”.

Москаленко М.І. – Герой Радянського Союзу, студент фізико-математичного факультету 1941 року. З III курсу пішов на війну і не повернувся. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно Президентом Верховної Ради СРСР наказом від 1 листопада 1943 року.

Біля корпусу інженерно-педагогічного факультету знаходиться пам’ятна дошка викладачам, студентам, співробітникам Херсонського державного

**Герой Радянського Союзу
Москаленко М.І.**

педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської, що загинули за свободу, незалежність Батьківщини. Серед імен – М.І. Москаленко.

В архівах університету не знайдено точної дати початку проведення щорічного кросу ім. Москаленко. Але відомо, що його започатковано співробітниками ХДПІ ім. Н.К. Крупської (перші відомості щодо щорічного кросу ім. Москаленка датуються 1979 роком).

У 1979 році ректор Є.П. Поліщук нагородив грамотою Ректорату ХДПІ ім. Н.К. Крупської команду педінституту, яка зайняла I місце в традиційному ювілейному профспілково-комсомольському кросі на приз Героя Радянського Союзу М.І.

Москаленко. Окрім студентів ХДПІ в програмі спортивно-масового заходу брали участь студенти інших вузів м. Херсона. Організаторами змагань виступали профспілковий комітет вузу, комітет комсомолу, кафедра фізичного виховання, спортклуб. Дотепер у музеї історії ХДУ залишилась фотокартка об'яви про організацію кросу на приз Героя Радянського Союзу М.І. Москаленко, в рамках програми спартакіади ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1981-1982 навчальних років, присвяченій 60-річчю утворення СРСР.

У щорічному кросі на приз Героя Радянського Союзу М.І. Москаленко бере участь біля 1000 студентів усіх факультетів і інститутів ХДУ. В програму змагань входять дистанції: 500 м – дівчата, 1000 м – хлопці.

Отже, Херсонський державний університет стає не тільки науково-педагогічним та культурно-освітнім центром Херсонської області, а й вищим закладом освіти з багатими спортивними традиціями та досягненнями.

Стрімкий розвиток фізкультурно-спортивного руху в ХДУ характеризується наростаючим динамізмом.

Протягом багатьох років студенти-спортсмени ХДУ досягали високих результатів, ставали переможцями Всесоюзних, Республіканських і Міжнародних змагань з багатьох видів спорту (веслування на байдарках і каное, спортивна гімнастика, вільна боротьба, легка атлетика, волейбол (жінки), спортивне орієнтування, гандбол).

Організація спортивно-масової роботи в ХДУ визначалась динамічним розвитком. Університет багаторазовий переможець спартакіади Міністерства

освіти України та конкурсу “За спортивну майстерність” серед педагогічних вузів колишнього Радянського союзу. У 1988 році при Херсонському державному педагогічному університеті працював центр Олімпійської підготовки з веслування на байдарках і каное.

В університеті встановились певні традиції в проведенні масових фізкультурно-спортивних заходів: студентська спартакіада, спартакіада “Здоров’я” професорсько-викладацького складу і співробітників вишу, спартакіада серед студентів I-го курсу та спартакіада мешканців гуртожитків, масові міжгрупові змагання з легкої атлетики, спортивного орієнтування та спортивних ігор.

Все викладене вище створило сприятливі передумови для відкриття нової структурної одиниці вишу – факультету фізичного виховання та спорту, одним із головних завдань якого було підготовка педагогічних кадрів з фізичного виховання та спортсменів високої кваліфікації Херсонської області.

Контрольні питання:

- 1. З якого освітнього закладу почав свою історію ХДУ?*
- 2. Охарактеризуйте історичні аспекти розвитку фізичної культури і спорту у Херсонському державному університеті.*
- 3. Наведіть передумови створення факультету фізичного виховання та спорту у Херсонському державному університеті.*
- 4. Які види спорту розвивались у ХДУ протягом різних історичних періодів?*
- 5. Коли і де було закладено початок створення оздоровчо-спортивного табору ХДУ?*
- 6. Хто з відомих спортсменів навчався у Херсонському державному університеті?*
- 7. Яка роль та результати спортивного клубу університету у розвитку фізкультурно-спортивної діяльності ХДУ?*
- 8. Протягом скількох років Херсонський педагогічний інститут ставав переможцем спартакіади Міністерства освіти і науки України?*
- 9. Обґрунтуйте, що стало поштовхом відкриття Центру олімпійської підготовки при ХДУ, у якому році це відбулося?*
- 10. З якою метою та коли було започатковано проведення кросу ім. М.І. Москаленка*

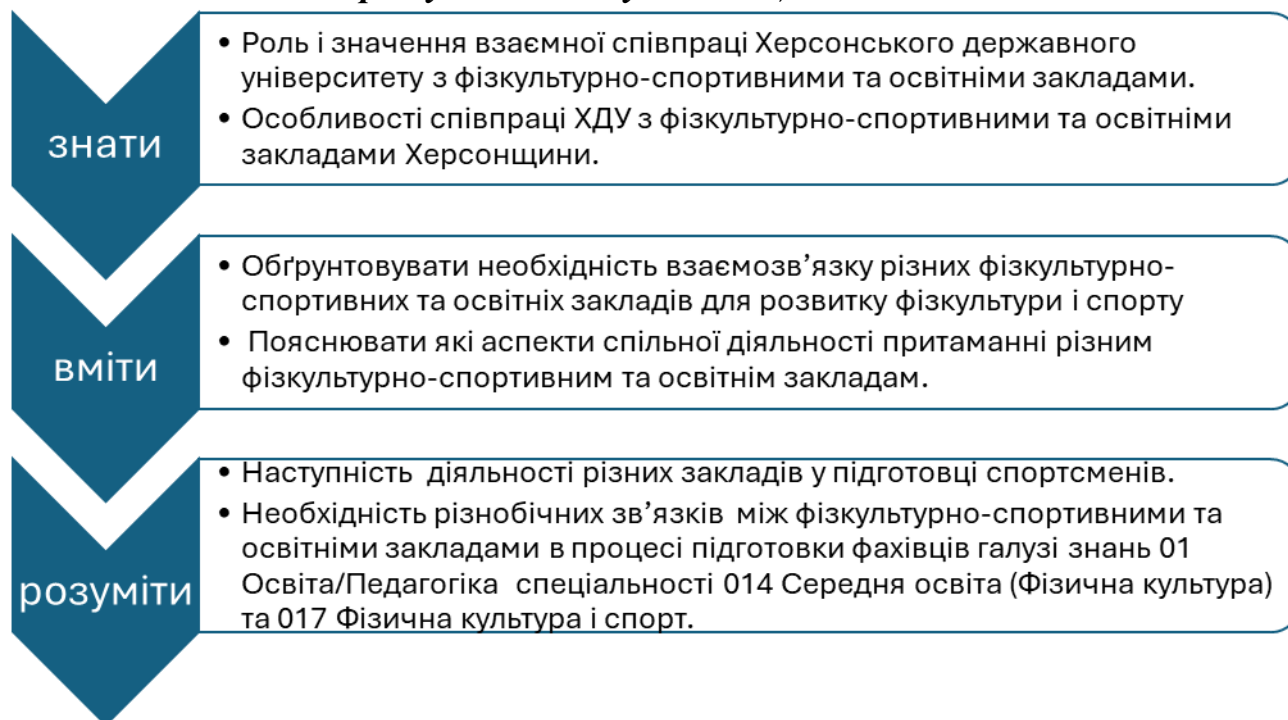
ТЕМА 2

СПІЛЬНА РОБОТА ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИМИ ТА ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

План викладу матеріалу

- 2.1. Діяльність Херсонського вищого училища фізичної культури.
- 2.2. Херсонський обласний центр з фізичної культури та спорту інвалідів "Інваспорт".
- 2.3. Дитячо-юнацькі спортивні школи.
- 2.4. Центр довузівської підготовки, як один із чинників формування контингенту студентів факультету фізичного виховання та спорту.
- 2.5. Характеристика Академічного ліцею при ХДУ.

Після вивчення матеріалу теми здобувачі вищої освіти повинні:

2.1. Діяльність Херсонського вищого училища фізичної культури

Херсонське вище училище фізичної культури (ХВУФК) це сьогодні Комунальний заклад "Херсонський фаховий спортивний коледж" Херсонської обласної ради (далі коледж).

ХДУ не один рік плідно співпрацює з Херсонським фаховим спортивним коледжем, який є базовим учбовим закладом факультету фізичного виховання і спорту.

ХВУФК відкрито в жовтні 1988 року. Багато років очолював училище Заслужений працівник фізичної культури і спорту, Кавалер орденів "За заслуги

перед вітчизною” III, II, I ступеню Леонід Миколайович Барбін. Навчально-спортивна та матеріально-технічна база, а також стаціонарний спортивний табір на узбережжі Чорного моря у повному обсязі забезпечують цілорічні учбово-тренувальні заняття, оздоровчі та відновлювальні збори і спортивні змагання.

У 2000 році на виконання Указу Президента України “Про затвердження Цільової комплексної програми “Фізичне виховання – здоров’я нації” з метою підтримки і розвитку сільської молоді було відкрито філію комплексу в м. Скадовську.

На той час в училищі функціонує 8 відділень: боротьба вільна, гімнастика спортивна, веслування академічне на байдарках і каное, легка атлетика, гандбол (дівчата), стрибки на батуті, теніс настільний, стрільба кульова, важка атлетика, а також навчаються спортсмени додаткового контингенту, які входять до складу Національних збірних команд України з інших видів спорту за віком. Усього в училищі навчається 414 осіб.

У закладі готуються спортсмени вищої майстерності, рівень яких визначається на міжнародних змаганнях. Це один із провідних навчально-виховних закладів України з підготовки спортсменів.

За минулі роки завдяки цілеспрямованій роботі тренерсько-викладацького колективу комплексу вісім вихованців стали Заслуженими майстрами спорту України. Починаючи з 1992 року вони представляли нашу державу на Олімпійських іграх. Серед них: Тетяна Лисенко – ЗМС, дворазова Олімпійська чемпіонка зі спортивної гімнастики (1992, Барселона, Іспанія), Олександр Береш – ЗМС, срібний та бронзовий призер зі спортивної гімнастики (2000, Сідней, Австралія), Юрій Білоног – ЗМС, Олімпійський чемпіон з легкої атлетики (2004, Афіни, Греція), Юрій Нікітін – ЗМС, Олімпійський чемпіон зі стрибків на батуті (2004, Афіни, Греція), Анастасія Бородіна, Марина Вергелюк та Ірина Гочарова – ЗМС, бронзові призери Олімпійських ігор з гандболу (2004, Афіни, Греція). Учасниками Олімпійських ігор були МСМК: Олексій Іграєв, Олександр Капустін, Єльдар Асанов, Вікторія Карпенко, Олена Олефіренко, Дар’я Шитко (Дудка), Ірина Новожилова та Іван Іщенко.

Чемпіонами та призерами у різні роки були: Наталя Калініна – ЗМС (спортивна гімнастика), Сергій Вяльцев – МСМК (гімнастика спортивна), Дар’я Шитко (Дудка) та Дар’я Логоша – МСМК (кульова стрільба), Сергій Кудря – МСМК (кульова стрільба, пістолет), Світлана Кречик, Віктор Бовкуш та Олександр Карпець – МСМК (гирьовий спорт), Юлія Резнікова – МСМК (стрільба з лука), Євген Духін – МСМК (вільна боротьба), Інеса Ребер (МСМК) та Петро Райчев МС (боротьба вільна), Ольга Д’ячкова – МСМК (важка атлетика) та багато інших.

Ці досягнення стали можливими завдяки творчій кропіткій праці заслужених тренерів України О.В. Остапенко та Н.А. Остапенко,

І.О. Писаренко, В.Ф. Лушнікова, О.М. Нама, Ю.М. Мінакова, Ю.О. Піскунова, С.О. Сергеева, Ю.Г. Якушевського, А.С. Кравченка та інших.

Сьогодні, навіть під час повномасштабного вторгнення росії, з обдарованою молоддю працюють 4 Заслужених працівників фізичної культури і спорту України, 16 Заслужених тренерів України. Серед них: О.І. Волощук – ЗПФК, ЗТУ, А.В. Краснощок ЗТУ (веслування академічне), Н.І. Маслова ЗПФК, ЗТУ (стрільба кульова), Т.О. Кузнецова ЗПФК (теніс настільний), О.Г. Анастасєв, С.А. Глущенко ЗТУ (веслування б-к), В.І. Кубішин, В.М. Савченко, О.М. Нам, В.Ф. Лушніков ЗТУ (боротьба вільна), В.Г. Андріянов ЗТУ (бокс), М.Б. Мілославський – ЗПФК, ЗТУ, Б.М. Милосласєвський, Л.А. Косенко – ЗТУ (гандбол), С.О. Сергеев, С.А. Трикоз – ЗТУ (легка атлетика), Г.І. Пастух – ЗТУ (важка атлетика).

Училище забезпечує розвиток спортивних здібностей та обдарувань дітей і молоді з метою підготовки спортсменів до Національних збірних команд України з видів спорту та є суб'єктом освітньої діяльності, вищим навчальним закладом I рівня акредитації, який здійснює підготовку фахівців за освітньо-професійними програмами молодшого спеціаліста. Випускники училища одержують документи про освіту встановленого зразка (атестат про середню освіту, а студенти диплом за фахом – тренер зі спорту). Наказом МОН України створено комплекс між Херсонським державним університетом та Херсонським вищим училищем фізичної культури з метою забезпечення ступеневої освіти випускників II курсу.

На старші курси факультету фізичного виховання та спорту зараховуються спортсмени, які успішно поєднують високі спортивні досягнення з навчанням і мають середній бал не нижче 4,0. Це як правило талановита спортивна молодь області: кандидати в майстри і майстри спорту з академічного веслування, веслування на байдарках і каное, вільної боротьби, настільного тенісу, спортивної гімнастики, легкої атлетики, боротьби; гравці гандбольного клубу Вищої Ліги “Університет-Дніпрянка”.

ХДУ і ХВУФК спільними зусиллями проводять на своїх спортивних базах змагання різного рівня: Чемпіонат України з художньої гімнастики, літні спортивні ігри з гандболу тощо.

Вже кілька років училище входить до трійки кращих в Україні.

Після повномасштабного вторгнення РФ в Україну, вісім спортсменів відділення веслування академічного Херсонського фахового спортивного коледжу з тренером продовжили тренування в Іспанії (м. Севілья). Завдяки плідній підготовці та підтримці чотирьом спортсменам вдалося пройти всі етапи відбору до збірної команди України та взяти участь у Чемпіонаті Європи-2023, де вони посіли 4 місце. Разом зі спортивними успіхами вихованці Херсонського фахового спортивного коледжу розповідають світові правду про події на рідній Херсонщині!

У зв'язку з високими досягненнями збірну Україну з боротьби вільної запросили до Японії. У складі команди – вихованці Херсонського фахового спортивного коледжу разом зі своїм наставником – Володимиром Євоновим, заслуженим тренером України. Вихованці і тренери спортивного коледжу в різних містах і країнах продовжують займатися спортом, мріючи про повернення до рідного Херсона і закладу.

У 2023 році 21 спортсмен Комунального закладу «Херсонський фаховий спортивний коледж» Херсонської обласної ради прийняв участь у 40 Чемпіонатах, Кубках України та Європи, у тому числі:

- *Захар Боков* (веслування на байдарках і каное) – 7,8 та 10 місце Чемпіонат України серед юнаків і дівчат, 2,7,9 та 10 місце Чемпіонат України серед юніорів та молоді до 23 років;

- *Артем Трибулкін* (веслування на байдарках і каное) – 13,11 та 10 місце Кубок України, 6,5 та 2 місце Чемпіонат України з марафону пам'яті І. Присяжнюка;

- *Анастасія Касяненко* (легка атлетика) – 2, 4 і 3 місце Чемпіонат України серед ДЮСШ та СДЮШОР у приміщенні;

- *Єлизавета Ягоковика* (стрільба кульова) – 10 місце Відкритий Чемпіонат України з пневматичної зброї, 2 та 4 місце Відкритий Чемпіонат України;

- *Туана Шишен* (веслування академічне) – 6 місце Чемпіонат України на ергометрах серед юніорів 19 років, 4 місце Чемпіонат Європи U19 Франція, 1 місце Чемпіонат України серед юніорів, 2 місце Чемпіонат України м. Київ;

- *Олександр Григорєв* (веслування академічне) – 1 місце Чемпіонат України серед юніорів, 3 та 4 місце Чемпіонат України серед молоді до 23 років;

- *Влад Яцковський* (боротьба вільна) – 3 місце Чемпіонат України U23, 1 місце Чемпіонат України серед молоді до 20 років.

Не зважаючи на важке фінансове становище у ХВУФК робиться все можливе для збереження кадрів, продовжується відновлення навчально-спортивних баз, які є центром спортивного вдосконалення молоді.

2.2. Херсонський регіональний центр з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю Херсонської обласної ради “Інваспорт”

Спортсмени ХРЦ «Інваспорт» у 2023 році прийняли участь у 9 всеукраїнських та 9 міжнародних змаганнях різного рівня, на яких вибороли 41 нагороду (31 золоту, 9 срібних, 11 бронзових), а саме :

- у 5 чемпіонатах та Кубках України з легкої атлетики, плавання та дзюдо (юніори), на яких вибороли 29 нагород (21 золоту, 3 срібні, 5 бронзових);

– у 2 чемпіонатах Європи з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням слуху (Ю. Кисильова, А. Міхеєнко), де вибороли 5 медалей (3 золоті та 2 бронзові).

– у 5 чемпіонах світу з плавання (УОРА), легкої атлетики (УОРА), боротьби вільної та греко-римської (порушення слуху) та шашок – 100 (порушенням зору) де здобули 5 медалей (1 золота, 3 срібних та 1 бронзову медалі).

– Всесвітні Глобльні ігри серед людей із порушенням інтелектуального розвитку, Франція. Світлана Півень здобула 2 нагороди (1 срібну та 1 бронзову);

– у 4 фінальних змаганнях ХХХ Всеукраїнської Спартакіади "Повір у себе" серед дітей з інвалідністю з плавання, легкої атлетики, тенісу настільного різних нозологій від Херсонської області у 2023 році взяли участь 5 дітей з інвалідністю, які вибороли 10 медалей (6 золоті, 2 срібні та 2 бронзові).

Тішимося здобутками незламних людей, адже більшість з них були, і, сьогодні є студентами чи випускниками нашого факультету.

Серед найкращих:

Вікторія КРАВЧЕНКО – Заслужений майстер спорту України з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням опорно-рухового апарату, дворазова срібна призерка ХІІІ та срібна призерка ХІV літніх Паралімпійських ігор, багаторазова призерка чемпіонатів світу, Європи та України.

Яна ЛЕБЕДЄВА – Майстер спорту України міжнародного класу з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням опорно-рухового апарату, срібна призерка ХVІ Літніх Паралімпійських ігор, неодноразова срібна призерка чемпіонатів світу, Європи та неодноразова чемпіонка чемпіонатів України.

Катерина МОРОЗОВА – Заслужений майстер спорту України з веслування академічного серед спортсменів з порушенням опорно-рухового апарату, бронзова призерка ХІV літніх Паралімпійських ігор, дворазова чемпіонка світу, неодноразова чемпіонка України.

Сергій КРУК – Заслужений майстер спорту України з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням слуху, бронзовий призер XIX, чемпіон та бронзовий призер XX, чемпіон XXI літніх Дефлімпійських ігор, неодноразовий чемпіон та призер чемпіонатів світу, Європи та України.

Юлія КИСИЛЬОВА – Майстер спорту України міжнародного класу з легкої атлетики серед спортсменів за порушенням слуху, бронзова призерка XXIII літніх Дефлімпійських ігор, чемпіонка Європи, неодноразова чемпіонка та призерка чемпіонатів

України.

Олег ШЕЙКО – Майстер спорту України з вільної боротьби серед спортсменів з порушенням слуху, учасник XXIII літніх Дефлімпійських ігор, чемпіонату світу, бронзовий призер чемпіонату Європи, неодноразовий чемпіон та призер чемпіонатів України.

Володимир ТУРКОВ – Заслужений майстер спорту України з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням слуху, чемпіон XXI та срібний призер XXII літніх Дефлімпійських ігор, неодноразовий чемпіон та призер чемпіонатів світу, Європи та України.

Наталія УРСУЛЕНКО – Заслужений майстер спорту України з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням слуху, бронзова призерка XXI та дворазова бронзова призерка XXII літніх Дефлімпійських ігор, неодноразова чемпіонка та призерка чемпіонатів світу, Європи та України.

Олена ТУРКОВА – Майстер спорту України з легкої атлетики серед спортсменів з порушенням слуху, учасниця XXIII літніх Дефлімпійських ігор, срібна призерка Чемпіонату світу, дворазова бронзова призерка Чемпіонату Європи, чемпіонка та неодноразова призерка Чемпіонатів України.

Сергій ГРИГОРЧУК – Майстер спорту України з шахів серед спортсменів з порушенням зору, неодноразовий чемпіон світу, Європи та України.

2.3. Дитячо-юнацькі спортивні школи

Довгий шлях спортсмена від початківця до сформованого атлета, який здатний успішно вирішувати найскладніші завдання у спорті вищих досягнень, представляє собою два великих, послідовно здійснюваних етапи: дитячо-юнацьку та дорослу підготовку.

Дитячо-юнацькі спортивні школи (ДЮСШ) за чіткістю організації своєї їх роботи та високою якістю педагогічної діяльності тренерсько-викладацького складу є найкращими базами для залучення дітей, підлітків та юнаків до систематичних занять спортом, виховання кваліфікованих спортсменів та гармонійно розвинених членів суспільства.

Для порівняння зазначимо, що на 2009 рік в області діяла система підготовки спортсменів високого класу. Працювало 50 дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), в яких займалися 19729 дітей і підлітків, з яких 4712 дівчина. Шість з них знаходиться в місті Херсоні. Ці школи були створені в системі Міністерства освіти і науки України. В них розвивалося 34 види спорту. В таких навчальних закладах працювало 626 тренерів – викладачів, з яких 366 штатних. Крім цього до цієї системи входило 8 дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву (ДЮСШОР). В цих підрозділах займалися 2551 спортсмен, з яких дівчат – 429. Працювало 106 тренерів - викладачів, з яких 74 штатних. В області також працювало Херсонське вище училище фізичної культури (ХВУФК) в якому займалися 350 чоловік, працювало 48 тренерів, з яких 28 штатних. Діяла

школа вищої спортивної майстерності (ШВСМ), в якій займалося 149 учнів, працювало 22 тренери, з яких 6 штатних.

Станом на 01 січня 2022 року в області функціонувало 34 дитячо-юнацькі спортивні школи (з них 2 спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву), 1 школа вищої спортивної майстерності, Херсонський фаховий спортивний коледж, центр олімпійської підготовки з гандболу (30 спортсменок), 4 фізкультурно-спортивних товариства: «Спартак», «Динамо», «Колос», «Україна».

У ДЮСШ області заняттями з 55 видів спорту займається 11992 учнів.

Із загального контингенту 25 літніми та 2 зимовими олімпійськими видами спорту займається 10153 учнів (84,6 %), 20 неолімпійськими видами спорту – 1589 учнів (13,3 %), видами спорту осіб з інвалідністю – 250 учнів (2,1 %).

Робота в галузі фізичної культури і спорту протягом 2023 року на деокупованій території Херсонщини здійснювалась згідно річного плану роботи, під постійними обстрілами, в межах можливостей, дотримуючись правил безпеки і сприяла забезпеченню розвитку здібностей вихованців в обраному виді спорту, визнаному в Україні, створювала необхідні умови для гармонійного виховання, фізичного розвитку, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортсменів для резервного спорту.

Протягом 2023 року через введення воєнного стану та тимчасової окупації Херсонської області суттєво зменшились показники роботи спортивних шкіл, в тому числі: кількість вихованців, тренерів-викладачів, фінансування, змагальна діяльність, що вплинуло на показники підготовки спортсменів ДЮСШ Херсонщини.

У 2023 році в області налічується 34 дитячо-юнацькі спортивні школи (з них 2 спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву), школа вищої спортивної майстерності (6 видів спорту, 29 спортсменів основного складу), Херсонський фаховий спортивний коледж (14 видів спорту, 184 учні). 15 спортивних шкіл знаходяться на тимчасово непідконтрольній території України та перебувають на вимушеному простої, (з них 2 тимчасово призупинили діяльність), 7 шкіл знаходяться на вимушеному простої, навчально-тренувальний процес припинений, у 11 закладах навчально-тренувальний процес відбувається частково дистанційно, 1 - діяльність не впроваджувалась у зв'язку з відсутністю фінансування.

У ДЮСШ області заняттями з 18 видів спорту займається 1233 учні.

Із загального контингенту дванадцятьма олімпійськими видами спорту займається 714 учнів, шістьма неолімпійськими видами спорту – 440 учнів, шістьма видами спорту інвалідів – 79 учні.

У ДЮСШ налічується 286 тренерів, з яких 194 – штатні.

Комунальний заклад «Херсонська школа вищої спортивної майстерності» Херсонської обласної ради (ШВСМ)

Це єдина база олімпійської підготовки на Україні, яка знаходиться в сприятливих кліматичних умовах та має акваторію, яка необхідна для підготовки спортсменів-веслувальників.

Очолює Херсонську ШВСМ Олексій Володимирович Мотов, який призначений на посаду Херсонською обласною радою 18 листопада 2017 року. Заступник директора з навчально-спортивної роботи - Світлана Олексіївна Давидова.

У 1978 році на Карантинному острові, на березі озера Мідного, що поруч з Гідропарком, була збудована чотирьох поверхова будівля. Це ШВСМ з готелем, буфетом, просторими роздягальнями, спортивними залами, сауною, душовими, медичним пунктом. Херсонському веслуванню приносили славу лише каноеїсти і байдарочники. У 1978 до Херсона приїхали заслужені тренери Казахської РСР М.С. Злобін та Ю.С. Давиденко. Через рік із Ленінграда брати-близнюки Волощуки. Вони об'їздили всю область, відібрали талановитих дівчат і хлопців. Академісти стали призерами XXIV Олімпійських ігор в Сеулі, Чемпіонами світу, Заслуженими майстрами спорту: П. Гурковський, М. Комаров, В. Досенко. Майстрами спорту міжнародного класу: В. Раєвський, О. Марченко, Ю. Котов, С. Васильченко, С. Іванченко, Ю. Лузан. Разом з успіхами вихованців зростав досвід та кар'єра їх учителів – всі вони стали Заслуженими тренерами України, а О.І. Волощук – Заслуженим тренером колишнього СРСР.

Школа посідає одне з провідних місць у країні. Вона готує майстрів найвищого класу. За представництвом спортсменів міжнародного класу, олімпійців не великий за масштабами і населенням Херсон, навряд чи має аналоги не лише в країні, а й у світі. Сьогодні школа з провінційного містечка, продовжує виховувати майстрів, що стають відомими у всьому світі.

Херсонська ШВСМ зразка 2023-го року – культивує вісім видів спорту, які є пріоритетними в області, а саме: веслування на байдарках і каное, веслування академічне, боротьба вільна, стрибки на батуті, стрільба кульова, стрільба з лука, легка атлетика, гімнастика спортивна. На відділеннях займається 64 спортсмени основного складу (КМС, МС України, МСУМК, ЗМС України) та 43 спортсмени змінного складу (резерв ШВСМ). У школі працює 20 тренерів-викладачів (8 штатних тренерів), із них: 6 – Заслужений працівник фізичної культури, 1 – Заслужений тренер СРСР, 11 – Заслужені тренери України, 2 – Заслужені майстри спорту, 1 – Майстер спорту України міжнародного класу.

Всього спортсменами школи завойовано на Олімпійських іграх: 4 золоті, 4 срібні та 5 бронзових нагород. На чемпіонатах світу та Європи здобуто понад 130 медалей різного гатунку.

Щорічно до складу збірних команд України входить понад 60 % вихованців школи.

В Токіо – 2020 року (2021 рік) 8 вихованців Херсонської ШВСМ прийняли участь у складі національної збірної команди України в XXXII Олімпійських іграх. На XXXI Олімпійських іграх в Ріо-де-Жанейро – 2016 року із 8 спортсменів, які представляли Херсонщину, – 7 спортсменів Херсонської ШВСМ. На XXX Олімпійських іграх – 2012 року у Лондоні Херсонщину представляло 10 спортсменів, 7 із них вихованці Херсонської ШВСМ; Олімпійські ігри – 2004, 2008 років – по 4 спортсмени.

У 2022 році, незважаючи на складний стан в Україні, вихованці школи достойно представляли Херсонщину на всеукраїнському та міжнародному рівні, а саме:

- *Анастасія Павлова* (стрільба з лука) – Заслужений майстер спорту України, неодноразова чемпіонка України, учасниця Олімпійських ігор (2016, 2020 років), здобула золоту та бронзову нагороду чемпіонату Європи. У 2023 році стала чемпіонкою України.

- *Дар'я Дудка (Шитко)* (стрільба кульова) – Майстер спорту України, неодноразова чемпіонка України, учасниця Олімпійських ігор (2004, 2008 років), здобула срібну нагороду чемпіонату світу, бронзову – чемпіонату Європи та стала володаркою срібної медалі Кубка світу. У 2023 році завоювала дві золоті нагороди чемпіонату України.

- *Микола Просторов* (стрибки на батуті) – Заслужений майстер спорту України, неодноразовий чемпіон України, учасник Олімпійських ігор (2020 року), став володарем срібної медалі Кубка світу та посів четверте місце на чемпіонаті Європи;

- *Тетяна Рішко-Сова* (боротьба вільна) – Майстер спорту України міжнародного класу, неодноразова чемпіонка та призерка чемпіонатів України та міжнародних змагань, у 2022 році стала чемпіонкою Європи та володаркою Кубка світу. У 2023 році завоювала золото чемпіонату України.

- *Максим Боклаженко, Олексій Селіванов* (веслування академічне) – Майстри спорту України міжнародного класу, неодноразові чемпіони та призери чемпіонатів України, у 2022 році посіли шосте місце на чемпіонаті світу.

- *Катерина Дудченко* (веслування академічне) – Майстер спорту України міжнародного класу, неодноразова чемпіонка та призерка чемпіонатів України, у 2022 році завоювала бронзову нагороду чемпіонату Європи.

- *Дар'я Ставиного* (веслування академічне) – Майстер спорту України, неодноразова чемпіонка та призерка всеукраїнських та міжнародних змагань серед юніорів та молоді, у 2022 році стала бронзовою призеркою чемпіонату Європи серед молоді.

- *Олександр Сиромятников* (веслування на байдарках і каное) – Майстер спорту України міжнародного класу, неодноразовий чемпіон України, срібний призер II Європейських ігор. У 2022 році посів п'яте місце на Кубку світу.

У 2023 році спортсменами Херсонської ШВСМ на чемпіонатах та кубках України завойовано 26 золотих, 18 срібних та 16 бронзових нагород, на чемпіонатах Європи, світу та кубках світу – 3 золоті, 4 срібні та 4 бронзові нагороди (Тетяна Ріжко-Сова, Катерина Дудченко, Микола Просторов, Анастасія Павлова, Артем Верестюк, Дмитро Гула, Максим Боклаженко, Олексій Селіванов, Олександр Гречаний), п'ять спортсменів посіли 4-6 місця на міжнародних змаганнях (Дар'я Шитко (Дудка), Інна Клінова, Олена Скворцова, Мішель Фесун, Дмитро Гула).

Дані спортсмени є кандидатами на участь в Олімпійських іграх – 2024 року. Але, на жаль, із-за неспроможності області підтримати спортсменів міжнародного рівня, за останній рік до шкіл вищої спортивної майстерності інших регіонів України перейшло немало спортсменів школи: боротьба вільна – 6 осіб, веслування на байдарках і каное – 2 особи, веслування академічне – 6 осіб, стрільба кульова – 1 особа. А також, і тренерсько-викладацький склад шукає собі роботу в інших регіонах України.

В даний час тренерсько-викладацький склад ХШВСМ навчально-тренувальний процес зі спортсменами проводить на спортивних базах міст України, а саме: м. Києва – веслування академічне, боротьба вільна; м. Новодністровськ (Чернівецької області), м. Біла Церква (Київської області), селища Вільшанка (Кіровоградська область), м. Умань (Черкаська область) – веслування на байдарках і каное, м. Львів – стрільба кульова, стрільба із лука, та за кордоном (Німеччина) – стрибки на батуті.

За весь період існування Херсонська школа вищої спортивної майстерності серед 33-х ШВСМ України входила до десятки кращих шкіл України. Школа є головним постачальником збірних команд області з веслувальних видів спорту та основним базовим осередком для проведення практичної та методичної роботи з тренерами та організаціями області стосовно розвитку веслувальних видів спорту.

На базі Херсонської ШВСМ проводили навчально-тренувальний процес два відділення ХФСК (ВУФК): веслування академічне – 62 особи, веслування на байдарках і каное – 20 осіб, ДЮСШ та СДЮШОР міста Херсона. Постійно проводили підготовку до всеукраїнських та міжнародних змагань збірні

команди області та України з веслувальних видів спорту. На протязі багатьох років проводились всеукраїнські спортивні заходи (затверджені календарним планом Мінмолодьспорту), які вже стали традиційними.

На теперішній час (2024 рік) на базі ШВСМ відкрито шість відділень в яких займаються 29 спортсменів основного складу:

- Веслування на байдарках і каное - кількість учнів - 13 осіб основного складу - кількість тренерів – 6 осіб, з них штатних - 3 особи (О.І. Колибельников – ЗТУ, С.Ф. Кірсанов - ЗМС, І.В. Нагаєв – ЗТУ, С.А. Глуценко – ЗТУ, М.С. Прокопенко – МСУМК, Д.В. Пазухін – МСУ) – члени збірної команди України – 3 особи – основного складу (Олександр Сиромятников – МСУМК, Інна Клінова - МСУМК, Іван Білоус - МСУ) кандидати - 1 особа Олена Скворцова – МСУ).
- Веслування академічне - кількість учнів - 8 осіб основного складу – кількість тренерів – 4 особи, з них штатних - 3 особи О.І. Олефіренко – ЗТУ, А.М. Олефіренко – ЗТУ, О.І. Волощк – ЗТУ, О.М. Бакарасєв – ЗТУ). Під їх керівництвом тренуються члени збірної команди України - 8 осіб основного складу (Максим Боклаженко – МСУМК, Артем Верестюк – МСУМК, Олексій Селіванов – МСУМК, Катерина Дудченко – МСУМК, Дар'я Ставінога – МСУ, Дмитро Гула – МСУ, Олександр Гречаний – МСУ).
- Стрільба кульова – кількість учнів - 1 особа основного складу, кількість тренерів – 1 особа, з них штатних – 0 осіб (Н.І. Маслова – ЗТУ) – члени збірної команди України - 1 особа основного складу (Дар'я Шитко (Дудка) - МСУМК).
- Легка атлетика – кількість учнів – 1 особа змінного складу – кількість тренерів – 0 осіб, з них штатних 0 осіб – члени збірної команди України – 1 особа основного складу Андрій Проценко – ЗМСУ).
- Вільна боротьба – кількість учнів – 5 осіб основного складу – кількість тренерів – 1 особа, з них штатних 0 осіб (Є.В. Євонов – ЗТУ) – члени збірної команди України – 3 особи основного складу (Наталія Клівчуцька – МСУМК, Юлія Лісовська – МСУ, Тетяна Ріжко-Сова – МСУМК).
- Стрільба з лука – кількість учнів - 1 особа основного складу - кількість тренерів – 1 особа, з них штатних 0 осіб (В.О. Павлов - ЗТУ) - члени збірної команди України - 1 особа основного складу (Анастасія Павлова – ЗМСУ).
- Стрибки на батуті - кількість учнів - 1 особа основного складу - кількість тренерів – 1 особа, з них штатних 1 особа (І.А. Молчанов -ЗТУ) - члени збірної команди України - 1 особа основного складу (Микола Просторов – ЗМСУ).

Провідні спортсмени **Херсонської обласної організації фізкультурно-спортивного товариства «Динамо»** України досягли наступних спортивних результатів:

- *Андрій Проценко*, легка атлетика, кандидат на участь в Олімпійських іграх: 2 місце Чемпіонат Європи м. Стамбул, 11 місце Чемпіонат світу м. Будапешт;

- *Анастасія Павлова*, стрільби з лука, кандидат на участь в Олімпійських іграх: 1 місце зимовий Чемпіонат України, 1 місце Чемпіонат України серед ДЮСШ, ШВСМ, 1 місце Чемпіонат України, 3 місце Кубок України в приміщенні, 3 та 4 місце Гран-прі Європи, 2 та 4 місце Європейські Ігри м. Вроцлав, Польща, 7 місце етап Кубку світу м. Анталія, 8 місце етап Кубку світу м. Париж;

- *Дар'я Шитко (Дудка)*, стрільба кульова, кандидат на участь в Олімпійських іграх: 2 місце зимовий Чемпіонат України м. Львів, 4 та 12 місце Європейські Ігри, м. Вроцлав, Польща, три 1 місця. На Чемпіонаті України встановила рекорд України м. Вінниця, 5,11 та 15 місце Чемпіонат світу м. Баку, 2 та 1 місце Кубок України в приміщенні м. Вінниця;

- *Ігор Соловей*, стрільба кульова: 3 та 5 місце відкритий зимовий Чемпіонат України м. Львів, 4 та 5 місце Чемпіонат України м. Вінниця, 7 місце відкритий Чемпіонат України з олімпійських вправ м. Вінниця, 6 та 3 місце Кубок України в приміщенні м. Вінниця, 2 та 3 місце Чемпіонат України серед спортсменів 2000 р.н., та молодших м. Вінниця;

- *Андрій Кучеренко* - Заслужений майстер спорту України з самбо, Майстер спорту України міжнародного класу з бойового самбо: 1 місце Чемпіонат України м. Львів, 1 місце Міжнародний турнір з самбо м. Ларнака Кіпр, 1 місце Чемпіонат України з бойового самбо м. Київ, 1 місце Чемпіонат України з бойового самбо (Pro Full) м. Київ.

2.4. Центр довузівської підготовки, як один із чинників формування контингенту студентів факультету фізичного виховання та спорту

Недостатній рівень підготовки абітурієнтів при вступі на факультет фізичного виховання та спорту спонукало ректорат ХДУ відкрити при факультеті довузівської підготовки (ФДП) (пізніше Центр довузівської підготовки (ЦДП)) відділення “Фізичного виховання”.

В 1997 році був проведений перший набір слухачів ФДП з якими працювали протягом навчального року досвідчені викладачі І.В. Городинська, І.І. Зайцев, О.Г. Шалар.

Чітко спланована програма загальнофізичної і спеціальної підготовки дозволила першим учням ФДП скласти на “добре” і “відмінно” свої випускні

іспити, таким чином отримати путівку на I курс факультету фізичного виховання та спорту.

Центр довузівської підготовки (ЦДП) мав денну форму (спецклас); заочну форму (старшокласники); філіали в м. Генічеську, Скадовську, Чаплинці, консультпункт в м. Берислав.

Всі учні ЦДП за час навчання отримували повний комплекс як практичних так і теоретичних знань за всіма видами вступних іспитів.

В останні 6 років спостерігалась тенденція як кількісного так і якісного зросту абітурієнтів факультету фізичного виховання та спорту, які навчались в ЦДП на відділені “Фізичне виховання”.

В 1999 році неспинний ріст бажаючих займатися в ЦДП на відділені “Фізичне виховання” спонукав предметну комісію ввести спеціальний конкурсний відбір на цю спеціальність, і таким чином ще більш покращити якісний склад абітурієнтів факультету фізичного виховання та спорту. В останні роки на факультет через ЦДП все більше поступає абітурієнтів розрядників, кандидатів в майстри спорту, майстрів спорту і, навіть, майстрів спорту міжнародного класу, як на денну так і на заочну форми навчання.

За ініціативою першого декана факультету фізичного виховання та спорту Заслуженого тренера України В.І. Сабадаша починаючи з 1997 року в середині травня проводилася обласна олімпіада з фізичної культури. Викладачі факультету разом із спеціалістами спортивного товариства “Гарт” протягом двох днів, в спортивних залах університету і на стадіоні “Кристал” організовували і проводили змагання за право бути кращими у фізичній підготовленості. В процесі проведення олімпіади і по її закінченню абітурієнти отримували необхідні консультації щодо умов прийому в університет, знайомились з викладачами, працюючими на факультеті, з умовами навчання та проживання.

Найчисельнішими за кількістю учасників були Олімпіади в період з 1997 по 1999 роки. За цей час у змаганнях прийняли участь більше 300 юнаків і дівчат. Згодом, завдяки розгалуженій системі філій ЦДП в Херсонській області, спостерігалась тенденція зменшення масовості обласних Олімпіад з фізичної підготовленості.

З 2000 року на базі університету проводилася регіональна олімпіада “Інтелект XXI сторіччя”. На факультеті фізичного виховання та спорту вона проводилася у вигляді двох розділів:

1. Тестування з біології;
2. Фізична підготовленість (біг 1000 м, 100 м, стрибок в довжину з розбігу, підтягування на поперечині, акробатичні вправи).

Переможці олімпіади “Інтелект ХХІ століття” через співбесіду зараховувалися на І курс факультету фізичного виховання та спорту.

З 2003 року за результатами Малої Академії наук секції “Валеологія. Фізична культура” переможець також зараховується за результатами співбесіди.

Зростаючий попит у фахівцях фізичного виховання призвів до збільшення кількості бажаючих вступати на спеціальності факультету.

Деканат разом з кафедрами активно проводить профорієнтаційну роботу. Викладачі регулярно виступають на телебаченні, радіо, пресі, проводять змагання з видів спорту, онлайн зустрічі на зручних для абітурієнтів платформах інтернету, приймають участь в організації роботи МАНу. Студенти факультету серед учнівської молоді міста та області активно пропагандують активний спосіб життя, проводять челенджи, флешмоби, олімпійські уроки, тощо.

Прослідковувалась тенденція зменшення кількості учнів ЦДП на відділенні “Фізичне виховання” і одночасне збільшення їх якості знань і рівня фізичної підготовленості.

2.5. Характеристика фізкультурно-спортивного напрямку роботи Академічного ліцею при Херсонському державному університету

Ще в 1987 році аналізуючи роботу ХДПІ, ректор А.І. Ніцой на одному із засідань Вченої ради інституту торкнувся проблем середніх навчальних закладів: “Невирішеним залишається питання щодо створення базової школи для проведення педагогічної практики, питання про безумовне залучення співробітників інституту до роботи в школі”. 21 червня 1994 року, спільними зусиллями Вченої ради ХДПІ і виконкому Херсонської міської ради народних депутатів, було рішення щодо відкриття ліцею при ХДПІ – першого в історії Херсонського державного педагогічного інституту середній навчально-виховний заклад, який очолив Олег Васильович Мішуков. Головна мета створення ліцею - втілення ідеї мати у стінах вишу власну школу для апробації нових технологій навчання та підготовки поповнення студентських рядів на більш високому рівні. Згодом ліцей при ХДПІ отримав статус Академічного, посів ведучі позиції в області та в Україні по цілій низці показників.

У ліцею навчаються учні 8-11 класів (близько 500 осіб) за 19 спеціальностями. 75 % вчителів ліцею мають вищу категорію, звання “вчитель-методист”. На підготовчому відділенні навчалися біля 300 дітей віком від 6 до 14 років – майбутні студенти університету. 100% випускників ліцею та його філій у Києві, Миколаєві, Скадовську, Генічеську, Чаплинці щорічно були студентами нашого університету, провідних вузів Києва, Харкова, Москви,

Санкт-Петербурга, Одеси, Дніпропетровська, Сімферополя, а також США, Англії, Німеччини, Австрії, Чехії, Ізраїлю тощо.

Протягом 1999 - 2003 року в Академічному ліцеї при ХДУ відкрита спеціальність “Фізична культура та спорт”. На конкурсній основі здійснено перший набір дітей в 9-й клас у складі 4 особи, в 10-й – 3 особи. У 2002 році студентами факультету стали 7 випускників ліцею, серед яких майбутня викладачка факультету В. Руденко. З ліцеїстами працювали вчителі, випускники факультету фізичного виховання та спорту О. Андрусак, І. Лубнін, В. Котлюба, Є. Стрикаленко.

З метою формування контингенту студентів на факультеті фізичного виховання і спорту, а також на інші факультети при Академічному ліцеї ХДУ у 2000 році відкрилась ДЮСШ. Першим директором якої став випускник факультету фізичного виховання і спорту, Майстер спорту з веслування на байдарках і каное Тимофій Борисович Ревуцький. В ДЮСШ почали вести спортивні секції, які очолювали студенти факультету: Є. Стрикаленко (баскетбол), С. Колосов (гімнастика), В. Андріянов (бокс), Є. Пелих (східні одноборства).

Контрольні питання:

- 1. В чому полягає значення співпраці Херсонського державного університету з фізкультурно-спортивними організаціями?*
- 2. Які спортивні організації представляли спортсмени-студенти факультету фізичного виховання ХДУ? Наведіть приклади.*
- 3. Охарактеризуйте взаємозв'язок факультету фізичного виховання з іншими освітніми закладами.*
- 4. Охарактеризуйте основні аспекти спільної діяльності ХДУ з різним фізкультурно-спортивним закладам.*
- 5. Обґрунтуйте наступність діяльності різних закладів у підготовці спортсменів високого рівня.*
- 6. Хто з спортсменів високого рівня, випускників Херсонського фахового спортивного коледжу, навчався на факультеті фізичного виховання та спорту ХДУ?*
- 7. Вкажіть досягнення студентів факультету фізичного виховання та спорту спортсменів Херсонського регіонального центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю Херсонської обласної ради „Інваспорт”.*
- 8. Охарактеризуйте види спорту, які на сьогодні розвиваються у Херсонській школі вищої спортивної майстерності.*
- 9. В яких регіонах Херсонської області існували філії Центру довузівської підготовки*
- 10. Протягом якого часу в Академічному ліцеї була відкрита*

спеціальність «Фізична культура і спорт»

- 11. Обґрунтуйте значення діяльності ЦДП та Академічного ліцею при ХДУ для розвитку факультету фізичного виховання.*
- 12. Охарактеризуйте взаємозв'язок Академічного ліцею при ХДУ з факультетом фізичного виховання.*

ТЕМА 3

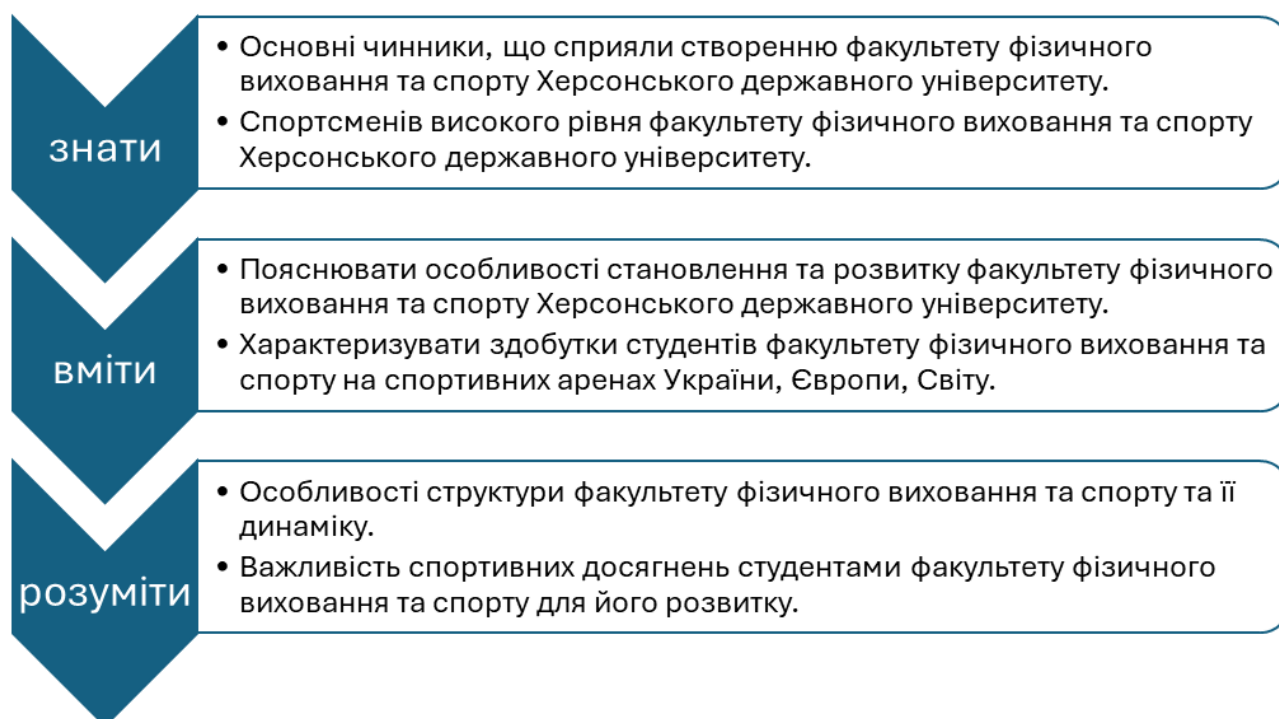
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ЯК ЦЕНТР СПОРТИВНОГО ЖИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ

План викладу матеріалу

3.1. Історична довідка про факультет.

3.2. Факультет, як кузня спортивних талантів.

Після вивчення матеріалу теми здобувачі вищої освіти повинні:

3.1. Історична довідка про факультет

В спортивному житті України херсонський край постійно відігравав важливу роль та славився спортивними традиціями. Наші спортсмени займали передові позиції в багатьох видах спорту на змаганнях найвищого рівня (Олімпійські ігри, Чемпіонати світу, тощо): гімнастика, водні, ігрові види спорту, легка атлетика, вільна боротьба, кульова стрільба та інші. Херсонщина славиться такими відомими іменами як Іван Сотніков, Валерій Борзов, Сергій Чухрай, Сергій Пострехін, Олена Вечерок, Наталя Жукова, Олександр Береш та інші. Підготовка спортсменів відбувалася під керівництвом висококваліфікованих тренерів: Михайла Сотниченка, Бориса Войтаса, Едуарда Марченко, Олексія Колибельникова, Віктора Рушнікова, Валерія Тельмана та інших.

У зв'язку зі зростаючою потребою регіону у висококваліфікованих фахівцях фізичного виховання та спорту, покращенню спортивних результатів

з'явилася необхідність їх підготовки. На той час підготовка фахівців здійснювалася в більшості у Миколаївському педагогічному інституті. Тому це стало передумовою створення факультету фізичного виховання та спорту в Херсонському державному педагогічному інституті на підставі рішення обласного управління народної освіти та ректорату ХДПІ. Спортивний клуб «Буревісник» який активно працював на теренах спорту в нашому навчальному закладі виховав не одну плеяду студентів-спортсменів які ставали переможцями і призерами різноманітних змагань. Також налагоджувався зв'язок зі спортивними організаціями міста та області. Результатом цілеспрямованої роботи та взаємодії керівництва вишу, обласного управління освіти з 1993 року в Херсонському державному педагогічному інституті відкрито спеціальність «ПМСО. Біологія та фізичне виховання», що дало підстави в 1994 року на базі цієї спеціальності відкрити факультет фізичного виховання та спорту.

Кафедра фізичного виховання, очільником якої протягом 25 років був Майстер спорту, великий ентузіаст своєї справи Геннадій Захарович Овчаренко та спортивний клуб «Буревісник» під керівництвом першого декана факультету, Заслуженого тренера України Валентина Івановича Сабадаша стали базою факультету.

Склад кафедри фізичного виховання (1992 р.)

Валентин Іванович Сабадаш має звання Заслужений тренер України з веслування на байдарках і каное. З 1969 по 1973 рр. Валентин Іванович навчався у

Вищій школі профруху ВЦРПС за спеціальністю Економіка праці. А у 1989 році здобув освіту у Миколаївському педагогічному інституті ім. В.Г. Белінського за спеціальністю «Фізичне виховання». З 1975 по 1994 роки працював на посаді голови Спортивного клубу у ХДП ім. Н.К. Крупської та піклувався про прийомом на навчання студентів-спортсменів високого рівня. За вказаний період Херсонський педагогічний інститут став 9-разовим переможцем спартакіади Міністерства освіти і науки України та неодноразовим переможцем спартакіади педагогічних вузів СРСР. Валентин Іванович зробив вагомий внесок у розвиток спортивно-масової роботи інституту. За ініціативи Валентина Івановича започатковано проведення студентської спартакіади ХДП ім. Н.К. Крупської. З 1987 року працював директором Центру Олімпійської підготовки з веслування на байдарках і каное.

В.І. Сабадаш був одним з ініціаторів створення факультету фізичного виховання і спорту ХДУ і, відповідно, став першим деканом факультету (1994-2000 рр.)

Валентин Іванович спортивно різностороння людина. В свій час, ще в процесі навчання у Вищій школі профруху ВЦРПС (1969 - 1973 рр.), захоплювався самодіяльним (спортивним) туризмом та альпінізмом, що стало часткою його життя. Приймав участь у організації та керуванні 36 туристськими походами з пішого, гірського, водного, лижного туризму I-V категорій складності, виконав сходження на 54 гірські вершини Паміру, Тянь-Шаню, Центрального Кавказу.

В.І. Сабадаш зробив великий внесок у розвиток спортивного орієнтування, підготувавши 2 майстрів спорту міжнародного класу і 7 майстрів спорту а також 1 майстра спорту міжнародного класу з легкої атлетики. Пізніше, перейшовши на тренерську діяльність з веслування на байдарках та каное, підготував - 11 майстрів спорту міжнародного класу і 30 майстрів спорту.

Неодноразово залучався старшим тренером збірної команди зі спортивного орієнтування та тренером збірної команди студентів з веслування на байдарках і каное СРСР.

Валентин Іванович Сабадаш – Відмінник освіти України, цікавий лектор, висококваліфікований викладач, ветеран спорту. Його характерними рисами є висока вимогливість, діловитість, особиста відповідальність.

Після того як факультет було засновано, відкрито дві нові кафедри: теорії та методики фізичного виховання та спортивних дисциплін.

Очільником кафедри теорії та методики фізичного виховання став випускник інституту, майстер спорту, кандидат педагогічних наук, доцент О.Б. Пришва. На кафедрі працювали: доктор педагогічних наук, професор Л.П. Сергієнко, кандидати наук – В.В. Бевзюк, Г.П. Голобородько, В.М. Дворецька, О.Г. Лановенко, старші

викладачі І.В. Маляренко, Т.І. Микерчук та викладач О.М. Гетьманська. Пріоритетними напрямками науково-дослідної діяльності кафедри – методи індивідуалізації фізичного виховання школярів та їх оздоровлення засобами фізичної культури. Викладачами кафедри були опубліковані 18 наукових доробок, видані 4 методичні посібники, приймали участь в міжнародних та національних наукових конференціях, конгресах. Традицією факультету стало щорічне проведення науково-практичної студентської конференції з проблематики застосування засобів фізичного виховання в оздоровленні підлітків.

Завідувачем кафедри спортивних дисциплін, після її відкриття у 1994, був майстер спорту, кандидат біологічних наук, доцент В.С. Бевзюк. А вже в 1997р. відбулося об'єднання з загальноінститутською кафедрою фізичного виховання. На якій працювали: декан факультету, Заслужений тренер України, доцент В.І. Сабадаш; майстер спорту, Заслужений тренер України Ю.О. Воронцов; доцент В.Ф. Петриченко; майстер спорту міжнародного класу, старший викладач В.В. Скворцов; майстер спорту, старший викладач С.І. Куцегуб; старші викладачі: Є.І. Безгребельна, О.В. Бороменський, Л.В. Гаврильченко, І.І. Зайцев, М.Д. Недбайло О.Г. Шалар, М.І. Швидкий та викладачі Ю.М. Франкевич, Ю.М. Ємельянов, С.О. Дубровна, О.О. Смоленський, О.С. Еделев та голова спортивного клубу М.В. Одинцов. Викладачами кафедри були розроблені методичні вказівки для вчителів області і студентів факультету фізичного виховання та спорту (таблиця 3.1). Вони були активними учасниками обласних, республіканських та міжнародних конференцій.

Таблиця 3.1

Науковий склад кафедр (1997 р.)

Викладачів				
Кафедра	Всього	у тому числі з ученими ступеннями і званнями	з них докторів наук	% із вченими ступеннями і званнями
Теорії та методики фізичного виховання	7	5	1	71,4
Спортивних дисциплін	18	4	1	22,2
Всього	25	9	2	36,0

Ветерани кафедри фізичного виховання – Б.Г. Яшиш, С.П. Супрун, Г.З. Овчаренка, С.О. Пономаренко, В.Г. Агафонова, Л.С. Агафонову. Це були висококваліфіковані викладачі, чудові колеги та прекрасні люди. Назавжди залишиться світла пам'ять про них.

У 1998 році відбувся перший випуск факультету – 37 фахівців. На роботу в школи області направляються 32 випускника. Слід відзначити, що серед

випускників першого випуску 6 мали звання майстер спорту міжнародного класу, 18 – звання майстер спорту, 7 – кандидати в майстри спорту, 1 першоразрядник. В 1999 році факультет закінчили 42 випускника, 34 – розпочинають трудову діяльність в школах. Решта працевлаштовані в ДЮСШ та ДЮКФП міста та області.

За перше десятиріччя діяльності факультету дипломи фахівця з вищою освітою отримали понад 500 випускників, з яких 450 освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» і 54 «магістр». Дипломи з відзнакою отримали 36 випускників.

2000 – 2018 керівництво факультетом, його освітньою, науковою, спортивно-масовою діяльністю здійснює декан факультету – кандидат технічних наук, доцент Борис Григорович Кедровський.

В 1979 році закінчив загальнотехнічний факультет ХДПІ ім. Н.К. Крупської. З 1980 р. працює в ХДПІ учбовим майстром кафедри трудового навчання. 1984-1987 рр. навчається в аспірантурі Технологічного інституту легкої промисловості м. Києва. 1987-1991 рр. викладач кафедри методики трудового навчання. 1991-1996 рр. заступник декана загальнотехнічного факультету. З 1993 р. по 2000 р. доцент кафедри трудового навчання і основ виробництва. У 1999 році закінчив Миколаївський державний педагогічний університет зі спеціальності «Фізична культура». З 2000 року доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, декан факультету фізичного виховання та спорту. Б.Г. Кедровський автор багатьох наукових публікацій з історії спорту, олімпійського руху, та питань методики викладання фізичного виховання; має I-ий спортивний розряд з легкої атлетики (1976 р.).

Освітній процес зі спеціальних дисциплін здійснюють 3 кафедри: теорії та методики фізичного виховання – завідувачка кафедрою, кандидатка наук з фізичного виховання та спорту, доцентка Ірина Валентинівна Маляренко; спортивних ігор – завідувач кафедри, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Євген Андрійович Стрикаленко; олімпійського та професійного спорту – завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, доцент Юрій Антонович Грабовський. На кафедрах працюють досвідчені викладачі: професори – Леонід Прокопович Сергієнко, Олександр Сергійович Куц, Лідія Яківна Євгенієва, Володимир Єрмолайович Земляков; дванадцять кандидатів наук; п'ять Заслужених тренерів України – Віктор Юхимович Батенко, Валентина Никифорівна Богатирьова, Сергій Сергійович Всеволодов, Михайло Борисович Милославський, Олександр Степанович Бабенко; Заслужений майстер спорту Сергій Вікторович Колоколов, майстер спорту міжнародного класу Олександр Григорович Андрусак, чотири майстра спорту (таблиця 3.2).

Протягом свого існування керівництво факультету та університету в цілому багато уваги приділяли кадровому питанню. Випускникам факультету, які проявляли свої наукові здібності, беручи участь у предметних олімпіадах та конкурсах наукових робіт, пропонували працевлаштування на факультеті з продовженням наукової діяльності. Так, до 2020 року, відносна кількість викладачів з ученими ступенями і званнями зросла з 47% до 75% (див. табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Науковий склад кафедр (2003 рік)

Кафедра	Викладачів			
	Всього	у тому числі з ученими ступенями і званнями	з них докторів наук, професорів	% із вченими ступенями і званнями
Теорії та методики фізичного виховання	17	12	3	70
Олімпійського та професійного спорту (Спортивної майстерності до 2003р.)	14	4	1	28
Спортивних ігор	7	2	-	28
Всього	38	18	3	47

Викладачі факультету мають відповідну базову вищу та наукові ступені, постійно здійснюється контроль за перепідготовкою та підвищенням кваліфікації кадрового складу факультету.

Таблиця 3.2

Науковий склад кафедр (2020 рік)

Кафедра	Викладачів			
	Всього	у тому числі з ученими ступенями і званнями	з них докторів наук	% із вченими ступенями і званнями
Теорії та методики фізичного виховання	8	8	-	100
Олімпійського та професійного спорту	9	5	-	55
Медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту	7	5	1	71
Всього	24	18	1	75

З 2018 р. по теперішній час декан факультету доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент Іван Геннадійович Глухов. Закінчив факультет

фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету. Професійну діяльність І.Г. Глухов розпочав у 2005 року як тренер-викладач з плавання у Херсонській дитячо-юнацькій спортивній школі №6. Впродовж 2007 - 2017 років працював на посадах асистента, викладача, доцента кафедри факультету фізичного виховання та спорту.

З 2011 року очолив Херсонську міську громадську організацію «Федерація плавання міста Херсона».

У 2013 – Іван Геннадійович здобуває ступінь кандидата наук зі спеціальності: Педагогічні науки 13.00.04. – Теорія і методика професійної освіти.

В 2023 – рішенням Атестаційної колегії МОН щодо присвоєння вчених звань і присудження наукових ступенів від 20 грудня Івану Геннадійовичу Глухову було присуджено науковий ступінь доктора наук в галузі «Фізичне виховання та спорт» за спеціальністю 24.00.02 "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення".

До послуг студентів факультету матеріально-технічні та інформаційні ресурси ХДУ, серед яких: 6 навчальних корпусів, студентське містечко, що об'єднує 3 гуртожитки, наукова бібліотека, 5 галузевих читальних зали, комп'ютерну техніку, доступ до адміністративної мережі університету, Інтернету, систему WI-FI, послугу «Віртуальна довідка», відкритий доступ до електронного архіву-репозитарію (<http://ekhsuir.kspu.edu/>), НБД Scopus та WoS, ТОВ «Антиплагіат»; 2 актові зали; спеціалізовані кабінети, лабораторії (комп'ютерної техніки, інформаційних технологій викладання іноземних мов тощо), коворкінг зони.

Надбанню студентами спеціалізованих рухових навичок сприяє широка спортивна інфраструктура факультету – 3 спортивні зали (ігровий, гімнастичний із зоною «Скеледром» та тренажерна зала), багатофункціональний спортивний майданчик, відкритий спортивний комплекс для воркауту, сучасний плавальний басейн, навчально-тренувальний центр СОТ «Буревісник».

В цілому факультет фізичного виховання та спорту ХДУ забезпечений необхідним інвентарем та обладнанням для проведення навчальних та навчально-тренувальних змагань на високому рівні.

На спортивній базі Херсонського державного університету традиційно проводяться змагання різного рівня (Чемпіонат України з художньої гімнастики, Чемпіонат України з баскетболу серед жіночих команд І ліги, Чемпіонат України із кіокушін карате та інші).

Протягом тридцяти років основним завданням професорсько-викладацького складу факультету є підготовка фахівців напрямку “Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини” для освітніх закладів системи та фізкультурно-спортивних організацій.

Сьогодні факультет – це три кафедри які готують фахівців з таких спеціальностей:

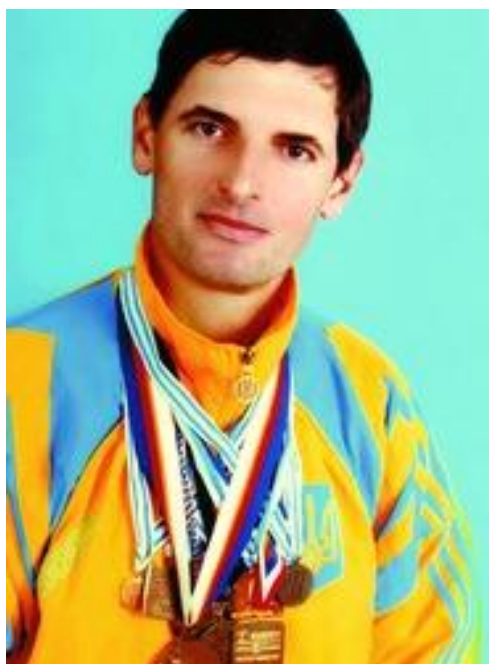
- 014 Середня освіта, спеціалізація 014.11 Фізична культура за ступенем вищої освіти: бакалавр, магістр. Форма навчання: денна.
- 017 Фізична культура і спорт за ступенем вищої освіти: бакалавр, магістр. Форма навчання: денна.

Наші випускники затребувані в фізкультурно-оздоровчій, спортивній, виховній, організаційній, рекреаційній, викладацькій, науково-дослідній та організаційно-управлінській діяльності у дошкільних та загальноосвітніх закладах, фізкультурно-спортивних організаціях, системі Збройних сил України.

3.2. Факультет, як кузня спортивних талантів

Всі студенти факультету фізичного виховання та спорту приймають активну участь у спортивному житті університету. Традиційними стали масові університетські, міжфакультетські та міжгрупові змагання з баскетболу, волейболу, гандболу, футболу, легкої атлетики, спортивної гімнастики, плавання тощо. На факультеті проходять навчальні практики зі спортивного орієнтування, плавання та спортивного туризму. Протягом туристської практики студенти здійснюють пішохідний, водний похід першої категорії складності.

Факультет фізичного виховання та спорту має значні спортивні досягнення. Студенти факультету неодноразово ставали переможцями і призерами Олімпійських ігор, міжнародних і національних змагань з багатьох видів спорту.

Олімпійською гордістю факультету фізичного виховання та спорту є студенти та випускники які були переможцями, призерами та учасниками Олімпійських, Дефлімпійських та Паралімпійських ігор.

1. Олександр МАРЧЕНКО – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, бронзовий призер XXIV Олімпійських ігор у Сеулі (1988 р.), триразовий срібний та бронзовий призер чемпіонатів світу (1993, 1994 рр.), чемпіон Європи, призер чемпіонатів СРСР.

2. Андрій БОРЗУКОВ – Заслужений майстер спорту України з веслування на байдарках та каное, учасник XXVI Олімпійських ігор в Атланті, США (1996), Чемпіон (м. Атланта, 2003 – К-4) та бронзовий призер (Мексика, 1994) чемпіонатів світу, 2-раз. срібний призер (Хорватія, 1999; Польща, 2000) чемпіонатів Європи.

3. Андрій ПЕТРОВ – Заслужений майстер спорту України з веслування на байдарках та каное, учасник XXVI Олімпійських ігор в Атланті, США (1996), багаторазовий переможець етапів Кубків Світу, чемпіонатів світу, Європи, чемпіон України.

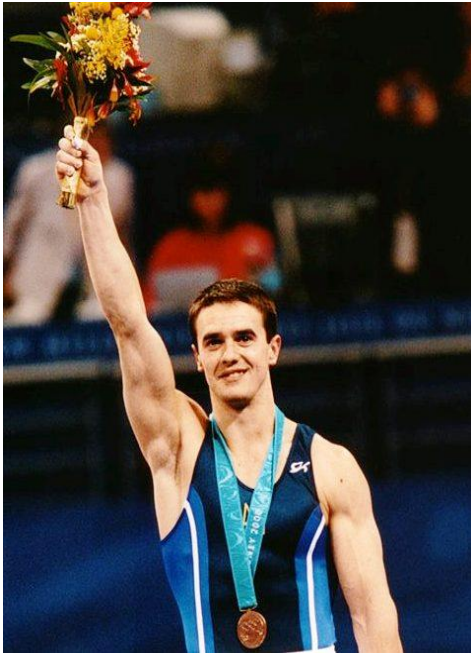
4. В'ячеслав КУЛІДА – Заслужений майстер спорту України з веслування на байдарках та каное, учасник XXVI Олімпійських ігор в Атланті, США. (1996).

5. Вікторія КАРПЕНКО – Майстер спорту України міжнародного класу зі спортивної гімнастики, учасниця XXVII Олімпійських ігор у Сіднеї (2000): 4 місце на брусах та 12 - в багатоборстві, 6 - командне. Срібна призерка чемпіонату світу у багатоборстві (Тяньцзинь, Китай, 1999 р.), чемпіонка Європи серед юніорів.

6. Владислав ТЕРЕЩЕНКО – МСМКУ з веслування на байдарках і каное, член олімпійської збірної команди України на XXVI Олімпійських іграх в Атланті, США (1996), та XXVII Олімпійських іграх у Сіднеї, Австралія (2000), багаторазовий срібний призер чемпіонатів України, чемпіон України, учасник чемпіонатів світу.

7. Олександр БЕРЕШ – Заслужений майстер спорту України зі спортивної гімнастики, срібний та бронзовий призер XXVII Олімпійських ігор Сідней (2000). Багаторазовий переможець та призер чемпіонатів світу, Європи, України. Трагічно загинув 29 лютого 2004 року.

8. Вадим КУВАКІН – Заслужений майстер спорту України зі спортивної гімнастики, учасник XXVIII Олімпійських ігор в Афінах (2004), срібний призер II спортивних ігор і Кубка України (2003).

9. Юрій НІКІТІН – Заслужений майстер спорту України зі стрибків на батуті, Олімпійський чемпіон Афінської олімпіади (2004), багаторазовий переможець чемпіонатів світу, Європи.

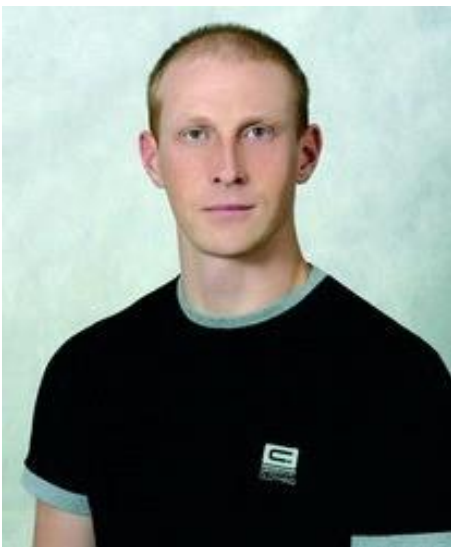
10. Анастасія ПІДПАЛОВА (БОРОДІНА) – Заслужений майстер спорту України з гандболу, бронзова призерка XXVIII Олімпійських ігор у Афінах (2004), дворазова чемпіонка України, чемпіонка Універсіади України.☐

11. Дар'я ДУДКА (ШИТКО) – Майстер спорту України міжнародного класу зі стрільби кульової, учасниця ХХІХ Пекін (2008) та ХХХ Олімпіад Лондон (2012), багаторазова бронзова призерка чемпіонату Європи, переможниця етапу Кубка світу, багаторазова чемпіонка та рекордсменка країни, переможниця Кубка України.

12. Олександр КОНОВАЛЮК – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, учасник ХХХ Олімпіади Лондон (2012), срібний призер чемпіонату Європи (2009), дворазовий бронзовий призер континенту (2010-11рр.) неодноразовий чемпіон України з веслування.

13. Андрій ПРИВЕДА – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, учасник ХХХ Олімпіади Лондон (2012), чемпіон світу серед юніорів (2004), срібний призер Європи (2009), дворазовий бронзовий призер континенту (2010-2011).

14. Дмитро МІХАЙ – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, учасник ХХХ Лондон (2012) та ХХХІ Олімпійських ігор Ріо-де-Жанейро (2016) багаторазовий чемпіон України, володар Кубка України (2012).

15. Артем МОРОЗОВ – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, учасник XXX Лондон (2012) та XXXI Олімпійських ігор Ріо-де-Жанейро (2016), бронзовий призер чемпіонату Європи (2008), переможець Кубка України.

16. Євгенія НІМЧЕНКО – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, учасниця та XXXI Олімпійських ігор Ріо-де-Жанейро (2016), призерка чемпіонатів світу та Європи.

17. Дарина ВЕРХОГЛЯД – Заслужений майстер спорту України з академічного веслування, учасниця та XXXI Олімпійських ігор Ріо-де-Жанейро (2016), призерка чемпіонатів світу та Європи.

18. Дмитро ЧУМАК – Заслужений майстер спорту України з важкої атлетики учасник XXXI Олімпійських ігор, Ріо-де-Жанейро (2016).

19. Анастасія ЧЕТВЕРІКОВА – Заслужений майстер спорту України з веслування на байдарках і каное, срібна призерка ігор XXXII Олімпійських ігор в Токіо (2020), чемпіонка світу, чемпіонка Європи, бронзова призерка чемпіонатів світу та Європи.

20. Микола ПРОСТОРОВ – Заслужений майстер спорту України зі стрибків на батуті, учасник XXXII Олімпійських ігор в Токіо (2020). Призер Всесвітніх та Європейських ігор та чемпіонатів світу.

21. Алла БЕЛІНСЬКА – Заслужений майстер спорту України з вільної боротьби, учасниця XXXII Олімпійських ігор в Токіо (2020). Переможниця та призерка чемпіонатів світу та Європи.

ПЕРЕМОЖЦІ, ПРИЗЕРИ ТА УЧАСНИКИ ДЕФЛІМПІЙСЬКИХ ТА ПАРАЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

1. Сергій КРУК – ЗМСУ з легкої атлетики, срібний призер XIX Дефлімпійських ігор Італія (2001), переможець XX та XXI Дефлімпійських ігор Австралія (2005), Китай (2009), переможець та призер чемпіонатів світу та Європи.

2. Сергій ДЮЛЬГЕР – ЗМСУ з легкої атлетики, учасник XX та XXI Дефлімпійських ігор Австралія (2005), Китай (2009), переможець та призер чемпіонатів світу та Європи.

3. Наталія УРСУЛЕНКО – ЗМСУ з легкої атлетики, учасниця XX Дефлімпійських ігор Австралія (2005), бронзовий призер XXI Дефлімпійських ігор Болгарія (2013), переможець та призер чемпіонатів світу та Європи

4. Вікторія КРАВЧЕНКО – ЗМСУ з легкої атлетики, срібний призер XIII Паралімпійських ігор Пекін (2008) та XIV Лондон (2012), переможець та призер чемпіонатів світу та Європи.

5. Володимир ТУРКОВ – ЗМСУ з легкої атлетики, переможець XXII Дефлімпійських ігор Болгарія (2013), переможець та призер чемпіонатів світу та Європи.

6. Ірина ВОЛИНЕЦЬ – ЗМСУ зі стрільби з класичного луку учасниця XII XIII, XIV, XV Паралімпійських ігор Афіни (2004), Пекін (2008), Лондон (2012), Ріо-де-Жанейро (2016), переможець та призер чемпіонатів світу та Європи.

7. Катерина МОРОЗОВА – ЗМСУ з академічного веслування . бронзова призерка XIV Паралімпійських ігор Лондон (2012), чемпіонатів світу.

8. Яна ЛЕБЄДЄВА – МСМКУ з легкої атлетики, срібна призерка Паралімпійських ігор у Токіо (2020) з метання диску, 2-разова чемпіонка Європи (2018 та 2021 роки) у метанні диска.

9. Юлія КИСИЛЬОВА – МСМКУ з легкої атлетики, срібна призерка XXIII літніх Дефлімпійських ігор (Бразилія), чемпіонка Європи, неодноразова переможниця та призерка чемпіонатів України.

ЗАСЛУЖЕНІ МАЙСТРИ СПОРТУ УКРАЇНИ, МАЙСТРИ СПОРТУ УКРАЇНИ МІЖНАРОДНОГО КЛАСУ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ

Факультет пишається всіма здобувачами освіти, котрі проявили себе як особистість, досягли певних результатів у спорті, не залежно від виду спорту. Нажаль, всіх спортсменів рівня «Майстер спорту України» за 30 років існування факультету було дуже багато і потрібно чимало часу і місця у посібнику, щоб перерахувати їх та їх досягнення. Тому приносимо вибачення та згадуємо найбільш титулованих – Заслужених майстрів спорту України та Майстрів спорту України міжнародного класу.

Східні одноборства

1. Заслужений майстер спорту – **Мадонна Баранова**.

2. Майстри спорту міжнародного класу **Олександр Лапко, Євген Пелих** – багаторазові призери і переможці міжнародних змагань.

Спортивне орієнтування

Майстер спорту міжнародного класу, чемпіон світу – **Олександр Михайлов.**

Шахи

Міжнародний гросмейстер **Сергій Овсієвич.**

Пауерліфтинг

1. Заслужений майстер спорту – **Марина Максименко, Тетяна Скрипка.**

2. Майстер спорту міжнародного класу – **Леся Гумінська, Надія Петровська, Леонід Андрієвський.**

Кікбоксінг

Майстри спорту міжнародного класу, чемпіон Європи та світу **Костянтин Губка, Атем Соловійов, Владислав Микитась, Віталій та Анна Дубіни.**

Боротьба самбо

Заслужений майстер спорту України, неодноразовий переможець та призер кубків. чемпіонатів світу та Європи – **Андрій Кучеренко.**

Джиу-джитсу

Срібна призерка Чемпіонату Європи, неодноразова переможниця та призерка міжнародних та всеукраїнських змагань – **Валерія Гдаль.**

Пляжний гандбол

Майстри спорту України з гандболу, переможці та призери чемпіонатів України, Європи - **Тетяна Чорнявська, Ірина Морозенко, Анна Дябло, Анастасія Ткач** та інші.

Сумо

1. Заслужений майстер спорту України, неодноразова переможниця та призерка чемпіонатів світу та Європи – **Марина Максименко.**

2. Переможниця чемпіонату Європи, призерка чемпіонату світу – **Анна Скарупа.**

Пляжна боротьба

Майстер спорту переможниця Всесвітніх пляжних ігор – **Ірина Пасічник.**

Змішані єдиноборства (ММА)

Чемпіони світу, Європи, України – **Влад Іванюхін, Олексій Булай.**

Таеквон –До

1. Майстер спорту міжнародного класу переможниця та призерка чемпіонатів України, кубку Греції, світу, Європи – **Катерина Афанасьєва.**

2. Майстер спорту міжнародного класу переможниця та призерка чемпіонатів України, світу, Європи – **Анастасія Семнова.**

Студенти та випускники факультету широко представлені також в ігрових видах спорту, зокрема гандболі. З 2001-2010 рік при університеті існує

жіноча гандбольна команда майстрів вищої ліги “Університет – Дніпрянка”, більшість гравців студенти факультету фізичного виховання та спорту. Президентом клубу “Дніпрянка” є ректор ХДУ, професор Юрій Іванович Беляєв.

З 2010 року команда перейменована в ГК «Дніпрянка» до складу якої входить більшість студенток факультету.

Очолює жіночу гандбольну команду - Заслужений тренер України Михайло Борисович Милославський. Його праця сприяє розвитку гандболу не тільки на Херсонщині, а й на Україні, багато років тренуючи юніорську молодіжну та національну збірні команди України з гандболу (жінки).

За період 2001-2010 рр. команда “Університет – Дніпрянка” неодноразово була учасником та призером Чемпіонату України Вищої Ліги “А”, Чемпіонату України Супер Ліга, переможцем літніх універсіад України, Всеукраїнських спортивних ігор та інших змагань міжнародного та державних рівнів.

Яскравими представницями команди є Заслужений майстер спорту України – Анастасія Бородіна, майстер спорту міжнародного класу України – Тетяна Яресько.

В різні роки студентками факультету були майстри спорту – **Юлія Барановська, Тетяна Селезньова, Світлана Шикіна, Олександра Лещенко, Наталія Сєдова, Ірина Сидорова, Наталія Козир, Зоя Гордєєва, Катерина Ісаєва, Вікторія Кузнєцова, Тетяна Ступакова, Ольга Ніколаєнко, Оксана Горобець, Алла Варавенко, Віта Гаврикова, Ганна Брікс, Катерина Мелешко, Тетяна Кірюшина, Олена Корницька, Ольга Корнійчук, Олександра Лещенко, Юлія Снопова, Ольга Артемчук, Анастасія Калайда, Анна Григорєва, Світлана Лобода, Ангеліна Вінятинська, Дар'я Шум, Тетяна Попович, Тетяна Чорнявська, Анастасія Головка, Ірина Морозенко, Анна Дябло, Анастасія Ткач та ін.**

Значним спортивним здобуткам студентів факультету фізичного виховання та спорту сприяє організація освітнього процесу, яка підпорядковується вимогам навчально-тренувального процесу. Це відтворюється в організації розкладу занять, в розробці індивідуальних графіків відвідування занять для провідних спортсменів, кращих студентів факультету, в організації дозвілля студентів.

Значне місце в управлінні освітнього процесу на факультеті займає студентське самоврядування. До якого входять представники студентської ради, старостату та профспівкової організації. Однією з основних функцій є допомога здобувачам в адаптації, соціалізації, вирішенні питань побуту та навчання. Викладачі разом з представниками студентського самоврядування створюють всі умови для відпочинку молоді. Вони є активними учасниками

спортивних та творчих заходів, що проводяться в університеті, місті, області. Наші студенти неодноразово ставали переможцями та призерами фестивалю мистецтв «Молода хвиля», КВК, відео фестивалів та інших заходів.

Здобувачі факультету щорічно відновлюють свої сили на березі чорного моря в спортивно-оздоровчому таборі «Буревісник».

Контрольні питання:

- 1. Як змінювалась структура факультету фізичного виховання та спорту протягом 30 років.*
- 2. Скільки деканів і хто особисто здійснював керівництво факультетом фізичного виховання та спорту протягом усього періоду.*
- 3. Обґрунтуйте, чому першого декана факультету можна назвати «різносторонньою особою»*
- 4. Які спортивні досягнення мали випускники факультету 1998 року?*
- 5. Наведіть перелік спортивних споруд університету, що використовуються у освітньому процесі та сприяють формуванню спеціальних вмінь та навичок у здобувачів освіти факультету фізичного виховання та спорту.*
- 6. За якими спеціальностями відбувається підготовка фахівців на факультеті фізичного виховання та спорту.*
- 7. Хто з випускників факультету фізичного виховання та в яких видах спорту брав участь у Олімпійських іграх?*
- 8. Хто з випускників факультету фізичного виховання та в яких видах спорту брав участь у Дефлімпійських та Паралімпійських іграх?*
- 9. У яких не олімпійських видах спорту здобувачі освіти факультету фізичного виховання та спорту досягли найвищих результатів.*
- 10. В якому виді спорту виступала команда «Університет – Дніпрянка» і хто був її головним тренером.*

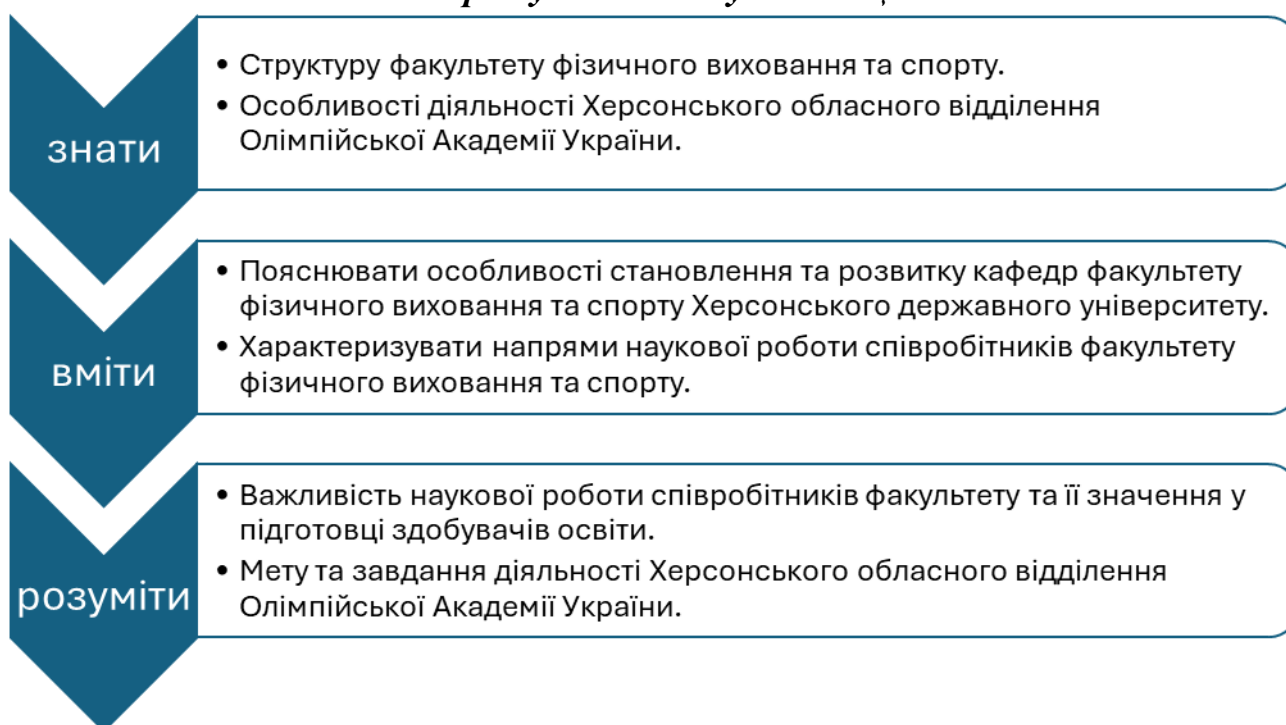
ТЕМА 4

СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ ФАКУЛЬТЕТУ

План викладу матеріалу

- 4.1. Становлення і розвиток кафедри теорії та методика фізичного виховання.
- 4.2. Шляхи розвитку кафедри олімпійського та професійного спорту
- 4.3. Діяльність кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту
- 4.4. Науково-дослідна робота викладацького колективу факультету
- 4.5. Херсонське обласне відділення Олімпійської Академії України

Після вивчення матеріалу теми здобувачі вищої освіти повинні:

4.1. Становлення і розвиток кафедри теорії та методика фізичного виховання

Кафедра теорії та методики фізичного виховання була створена одночасно зі відкриттям факультету фізичного виховання та спорту, тобто з квітня 1994 року. Очолив кафедру випускник ХДПІ, майстер спорту, кандидат педагогічних наук, доцент О.Б. Пришва До складу кафедри кафедри входили: доктор педагогічних наук, професор Л.П. Сергієнко (за сумісництвом), кандидати наук – В.В. Бевзюк, Г.П. Голобородько, В.М. Дворецька, О.Г. Лановенко, старші викладачі І.В. Малярєнко, Т.І.Микерчук, викладач О.М. Гетьманська.

Основними напрямками науково-дослідної діяльності кафедри були методи індивідуалізації фізичного виховання школярів; проблеми оздоровлення учнівської молоді засобами фізичної культури. Викладачі кафедри брали участь в національних та міжнародних наукових конгресах та конференціях. Було започатковано проведення кожного року науково-практичних студентських конференцій, на яких розглядалися проблеми застосування засобів фізичного виховання з метою оздоровлення учнівської молоді. Дисципліни, викладання яких здійснювалося на кафедрі, стосувалися методичного та медико-біологічного циклу.

З моменту створення до кінця ХХ століття у зв'язку з кадровими проблемами на кафедрі залишалося три штатних кандидати наук, що унеможливило якісну підготовки кадрів. Але, захист дисертації на здобуття наукового ступеню кандидат наук з фізичного виховання та спорту І.В. Маляренко дозволив покращити кадровий склад кафедри. І.В. Маляренко з 2001-2002 навчального року очолила кафедру та працювала в якості завідувачки до 2020 року.

Протягом періоду до 2011 року колективом кафедри забезпечувалося викладання теоретичних дисциплін педагогічно-методичного та медико-біологічного спрямування. На ній працювало 16 осіб. Серед них професори: доктор педагогічних наук О.С. Куц та доктор біологічних наук Л.Я. Євгенєва; Заслужений тренер України В.Н. Богатирьова; доценти, кандидати наук В.В. Бевзюк, С.К. Голяка, І.В. Городинська, Ж.М. Ломака, І.В. Маляренко, С.І. Степанюк та за сумісництвом кандидати медичних наук Ю.О. Ромаскевич, Г.І. Бондар. Мають великий практичний досвід роботи старші викладачі С.С. Возний, Є.І. Безгребельна, В.Й. Зайченко; викладач В.Д. Романченко.

Завідувачка кафедрою І.В. Маляренко – кандидат у майстри спорту зі спортивного орієнтування. Закінчила природничий факультет ХДП ім. Н.К. Крупської в 1981 році. Багаторазова учасниця та призерка змагань зі спортивного орієнтування. З 1977 по 1978 роки – член збірної команди УРСР Центральної Ради “Буревісник”. У 2001 році захистила дисертацію. За результатами захисту Ірині Валентинівні було присуджено науковий ступінь кандидата наук з фізичного виховання і спорту. Свою наукову працю вона присвятила проблемі використання методу генетичних маркерів у індивідуальному прогнозі розвитку рухових здібностей людини. І.В. Маляренко виконаними дослідженнями довела, що такі маркери, як колір радужної оболонки ока та особливості його будови можуть використовуватися при прогнозуванні розвитку фізичних якостей. Отриманні результати дослідження дозволили визначити певні закономірності в структурі будови радужної оболонки ока у діючих спортсменів високої кваліфікації, розробити систему індивідуального прогнозу розвитку рухових здібностей майбутнього спортсмена за допомогою

комплексу іридогенетичних маркерів, що дозволить здійснювати орієнтацію дітей та підлітків до занять певними видами рухової діяльності. Ірина Валентинівна досвідчений фахівець, організатор науково-дослідної роботи, що підтверджувалося керівництвом наукової роботи студентів та викладачів факультету.

Кафедра веде викладання з таких навчальних дисциплін: Історія фізичної культури; Фізіологія людини; Спортивна метрологія; Біомеханіка спорту; Масаж; Теорія та методика фізичного виховання; Фізична реабілітація; Спортивна медицина та гігієна; Управління фізичною культурою та спортом; Фізіологічні основи фізичної культури та спорту; Вступ до спеціальності; Спортивне орієнтування; Фізкультурно-спортивні споруди; Анатомія динамічна; Валеологія; Основи фізичного виховання; Фізичне виховання; Теорія та методика викладання обраного виду спорту; Підвищення спортивної майстерності (спортивне орієнтування); Діагностика спортивної обдарованості; Реабілітація дітей з вадами фізичного розвитку і здоров'я. Наукові та навчально-виховні інтереси кафедри зосереджені на важливих теоретичних і в практичному відношенні темах.

Основні напрямки науково-методичної роботи кафедри у той період пов'язані з проблемами підготовки майбутнього вчителя фізичної культури, озброєного новітніми педагогічними технологіями фізичного виховання учнівської молоді. Це – медико-біологічні проблеми фізичного виховання; проблеми впливу фізичних різних навантажень на розвиток організму людини; проблеми виховання школярів на заняттях та в процесі позаурочної діяльності засобами фізичної культури та спорту; а також проблеми відбору обдарованої молоді.

З метою вирішення цих проблем створено науково-дослідну лабораторію «Медико-біологічних основ фізичного виховання і спорту». Основні аспекти наукової складової підготовки фахівців здійснюється в процесі практичних та лабораторних занять, під час виробничих та навчальних практик, туристських походів. За результатами проведених досліджень виконуються курсові, випускні роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» та «магістр», дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук. За результатами наукової роботи викладачі та студенти доповідають на наукових конференціях різного рівня: міжнародних, всеукраїнських, університетських.

Викладачі кафедри постійно спрямовували свою діяльність на поліпшення умов наукової та навчально-методичної роботи студентів факультету, результатом якої стало відкриття в січні 2003 року навчально-методичного кабінету факультету (зав. кабінетом – ст. викладач В.Й. Зайченко). Згодом кабінет став центром навчально-методичної роботи факультету.

За підтримки адміністрації університету, декана факультету, завідувачів кафедр, намаганнями викладачів та студентів велась робота спрямована на забезпечення кабінету необхідною спеціальною літературою та періодичними виданнями. Постійно книжковий фонд надходжень систематизується, вносяться дані до картотеки, ставиться на облік. У читальному залі кабінету започатковано інформування студентів та викладачів такими матеріалами: “Публікації наших викладачів”, “Про нас пишуть, ми – пишемо”, “На допомогу студенту-практиканту”.

Тільки за 2009 рік було придбано більше 182 примірника нових видань: це, наприклад “Волейбол” під ред. О.В. Беляєва; “Спортивний туризм” Ю.А. Грабовський; “Спеціалізовані споруди для ігрових видів спорту” І.Р. Бурлаков; “Футбол” В.В. Соломоненко; “Соціологія спорту” Н.Н. Візітей; “Основи біохімії м’язової діяльності” Г.А. Осипенко; “Вікова фізіологія” В.К. Підгорний та багато інших. 46 примірників науково-методичної літератури передано бібліотекою університету.

Викладачами факультету здійснена велика робота для роботи в умовах кредитно-модульної системи з укомплектування кабінету методичними рекомендаціями та посібниками. Найбільший внесок зробили доценти В.В. Бевзюк, С.К. Голяка, І.В. Городинська, Ю.А. Грабовський, Б.Г. Кедровський, І.В. Маляренко, С.І. Степанюк, Є.А. Стрикаленко, О.Г. Шалар; старший викладач С.С. Возний та інші.

В кабінеті створена картотека наукових статей у фахових журналах та збірниках науково-практичних конференцій, яка постійно поповнюється та оновлюється.

На допомогу студентам створено куточок “Матеріали до самопідготовки”, де вони мають можливість знайти необхідний матеріал для підготовки до занять, при підготовці матеріалів самостійного опрацювання, написання рефератів, курсових робіт тощо.

Оформлені і постійно поповнюються та оновлюються викладачами теки з усіх дисциплін за вимогами роботи в умовах кредитно-модульної системи: методичні рекомендації до самостійної роботи з дисциплін, підсумкові теки до дисциплін, рекомендації щодо написання рефератів, виконання курсових та випускних робіт та ін.

Постійно оформлювалися виставки нової літератури та розроблених викладачами методичних рекомендацій до проведення факультетом Всеукраїнських та Міжнародних конференцій та інших заходів.

Частково зібраний та продовжує поповнюватись матеріал сучасних інноваційних технологій з фізичного виховання та спорту.

Успішно проводиться індивідуальна робота зі студентами: активну консультативну роботу проводять доценти: В.В. Бевзюк, С.К. Голяка, І.В. Городинська, Ю.А. Грабовський, І.В. Маляренко, М.І. Савченко, С.І. Степанюк, Є.А. Стрикаленко, О.Г. Шалар; ст. викладач С.С. Возний.

Щодо відвідування кабінету то слід відмітити, в кабінеті систематично ведеться журнал відвідувачів і якщо провести порівняння відвідування з 2003-2004 навчальний рік, коли тільки починав роботу методичний кабінет, в середньому відвідували від 5 до 17 осіб. Найбільшою популярністю кабінет користувався у період з 2008 по 2013 роки коли відвідування студентами та викладачами доходило до 65-70 осіб, а іноді і більше, це говорить про те, що в своїй роботі активізувалися не тільки студенти (до речі, не тільки факультету фізичного виховання та спорту), а і викладачі які могли підібрати завдання для самостійної роботи, підготовки до семінарських, практичних завдань, підготовки до здачі модулів та сесії. І якщо раніше відмічалася більша активність старших курсів, то пізніше зросла активність і молодших курсів.

Налагоджена тісна співпраця з бібліотекою університету, книжний фонд поповнюється літературою переданою з фондів бібліотеки.

Значне місце в діяльності кафедри займає організація науково-дослідної роботи студентів, магістрантів та учнів ліцею при ХДУ. Вони готують курсові, випускні роботи, наукові статті, готуються до участі у наукових конференціях.

Студенти щорічно беруть участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт з фізичного виховання, а також з олімпійського та професійного спорту, де посідають призові місця. При кафедрі теорії та методики фізичного виховання створено відділення “Валеологія. Фізична культура” Малої Академії наук України.

Викладачі кафедри беруть активну участь в організації та проведенні наукових семінарів та науково-практичних конференцій. З 2002 року була започаткована Всеукраїнська науково-практична конференція і проводилась шістнадцять років поспіль “Актуальні проблеми юнацького спорту”. До участі в конференціях долучалися провідні науковці України, викладачі вищих закладів освіти, аспіранти, магістранти та студенти старших курсів. Проблеми які обговорювали учасники конференції стосувалися сучасного стану та перспектив розвитку юнацького спорту у різних регіонах України; організації навчально-тренувального процесу в різних фізкультурно-спортивних закладах: дитячо-юнацьких спортивних школах, дитячо-юнацьких клубах фізичної підготовки, училищах (коледжах) фізичної культури та інших; питання відновлення спортсменів після в процесі підготовчого, змагального та після змагального періодів річного циклу тренувань; стану безпосередньої участі

юнаків у змаганнях різного рівня; проблеми забезпечення спортивним інвентарем та інше.

В конференціях щорічно брали участь більше 100 осіб, у тому числі такі провідні науковці як професори Т.П. Вісковатова, Л.М. Волков, О.С. Куц, А.С. Ровний, Л.П. Сергієнко, А.В. Цьось, тощо. А також представники різних університетів України, Херсонського обласного управління “Інваспорту”, Херсонського обласного центру “Здоров’я і спортивної медицини”, Херсонського Управління з питань фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, Херсонського обласного управління освіти, дитячо-юнацьких спортивних шкіл №1, №6. За результатами конференцій друкувалися збірники матеріалів.

У квітні 2003 року кафедра разом з Херсонським обласним лікарсько-фізкультурним диспансером, стала організатором проведення науково-практичного семінару з проблеми “Профілактика та реабілітація порушень постави і сколіозу у дітей”. Цей захід проводився для вчителів фізичної культури, інструкторів лікувальної фізичної культури, медичних співробітників обласного центру “Здоров’я і спортивної медицини” та студентів факультету фізичного виховання та спорту ХДУ (всього близько 120 осіб).

Плідна співпраця факультету фізичного виховання та спорту ХДУ та Центру “Здоров’я і спортивної медицини” сприяли проведенню Всеукраїнської науково-практичної конференції “Проблеми сучасної валеології, фізичної культури і реабілітація” (у 2011 році передана на створену кафедру медико-біологічних основ фізичної культури та спорту).

Учасники конференції обговорюють проблеми здорового способу життя, сучасного стану та ролі фізичної культури і спорту в житті сучасних людей, організаційно-методичні проблеми реабілітації хворих дітей і дорослих після захворювань.

Секційні засідання конференції були присвячені обговоренню наступних питань: “Проблеми сучасної фізичної культури”, “Біологічні аспекти занять фізичною культурою та спортом”, “Оздоровчий вплив не медикаментозних методів лікування людей з вадами здоров’я”. За матеріалам науково-практичної конференції видається збірка.

Колектив кафедри не обмежується навчальною та науковою роботою в стінах факультету та університету. Її викладачі розвивають співробітництво з вчителями шкіл, органами освіти.

З метою якісної практичної підготовки студентів запроваджено та здійснюються навчальні та виробничі практики. Для проведення виробничих практик укладені угоди з освітніми закладами міста Херсона та області. Реалізація навчальних практик здійснюється у позашкільних закладах освіти, з

якими також укладені угоди. Серед них Комунальний заклад "Херсонський фаховий спортивний коледж" Херсонської обласної ради; кафедра спеціальної тактики та фізичного виховання Херсонського юридичного інституту Одеського Національного університету внутрішніх справ; спеціалізований навчально-виховний комплекс спортивного профілю «ЗОШ-інтернат II-III ступеня» Херсонської обласної ради; спеціалізована ЗОШ №30; спеціалізована ЗОШ №52; спеціалізована ЗОШ №55; Херсонський обласний «Центр здоров'я та спортивної медицини»; Херсонський центр дитячо-юнацької творчості; Херсонський центр позашкільної роботи Херсонської міської ради.

Разом з вчителями шкіл викладачами кафедри розробляються методичні рекомендації, посібники з метою удосконалення фізичного виховання майбутніх вчителів і школярів.

Велику роботу кафедра проводить під час літнього відпочинку школярів. Кожного року до 50 студентів надають практичну допомогу в проведенні фізкультурно-оздоровчої роботи в дитячих оздоровчих таборах.

Запорукою успішного засвоєння студентами знань, умінь та навичок є цілеспрямована увага всього колективу викладачів кафедри до навчально-виховного процесу. Студенти можуть користуватися наявною літературою, порадами, консультаціями висококваліфікованих наставників В.В. Бевзюк, С.С. Возного, І.В. Маляренко, С.І. Степанюк та інших викладачів.

4.2. Шляхи розвитку кафедри олімпійського та професійного спорту

Для підготовки спеціалістів за спеціальністю «7.010203 Олімпійський та професійний спорт» випусковою є кафедра олімпійського та професійного спорту.

30 серпня 2000 року на факультеті була створена кафедра спортивної майстерності, яка була реорганізована у 2004 році у кафедру олімпійського та професійного спорту (1 вересня 2004 року, наказ № 428–Д від 10.06 2004 року). Історія кафедри починається з виникнення факультету фізичного виховання і спорту в 1994 році. Тоді вона називалась кафедрою спортивних дисциплін.

Діяльність кафедри спрямована на організацію і здійснення навчально-виховного процесу з підготовки вчителя фізичної культури і валеології зі спеціалізацією: методика спортивно-масової роботи, туристична робота.

У 2003 році професорсько-викладацький склад кафедри налічує 13 осіб. Серед них: кандидат педагогічних наук, професор Володимир Єрмолайович Земляков; доценти, кандидати наук В.С. Бевзюк, Ю.А. Грабовський, Л.Л. Харченко-Баранецька; Заслужені тренери України – С.С. Всеволодов (карате), О.С. Бабенко (спортивна гімнастика), Заслужений СРСР С.В. Колоколов (веслування на байдарках і каное), доцент М.І. Савченко,

старші викладачі: майстер спорту С.І. Куцегуб, О.М. Гетьманська, Л.В. Гаврильченко; викладач І.Г. Глухов.

Завідувач кафедри Юрій Антонович Грабовський – кандидат у майстри спорту зі спортивного орієнтування, багаторазовий учасник та призер змагань зі спортивного орієнтування, член збірної команди УРСР з 1977 по 1978 роки. Закінчив Загально-технічний факультет ХДПІ ім. Н.К. Крупської 1978 року. У 1990 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Свою наукову працю присвятив проблемі підвищення ефективності трудового виховання підлітків в процесі туристсько-краєзнавчої діяльності, як одного з дійсних засобів виховання і всебічного розвитку підростаючого покоління. Юрій Антонович знаючий спеціаліст, який любить свою роботу, вмілий керівник витримана та скромна людина.

Викладачі кафедри здійснюють теоретичну, методичну і практичну підготовку студентів по таким видам спорту, як легка атлетика, веслування на байдарках і каное, спортивна гімнастика, атлетизм, плавання, боротьба, спортивний туризм, спортивні одноборства. Велика увага викладачів була спрямована на підвищення спортивної майстерності студентів з названих видів спорту, що забезпечується організацією тренувального процесу, участю студентів у спортивних змаганнях різного рівня та їх проведення.

Наукова-методична робота викладачів кафедри відображає її специфіку і в основному спрямована на удосконалювання підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. Серед проблем: удосконалення навчально-тренувального процесу підготовки спортсменів; впливу фізичних навантажень на організм спортсмена; виховання учнівської молоді засобами спортивного туризму та туристсько-краєзнавчої діяльності. Результати вирішення порушених проблем знаходять реалізацію в підготовці та проведенні досліджень з подальшим захистом дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук, виступах з доповідями на наукових конференціях різного рівня, публікація наукових статей, методичних посібників та рекомендацій, використання в процесі занять, тренувань, спортивних туристських походів, під час практик. Викладачами кафедри протягом 2003-2010 років підготовлено і надруковано 8 навчально-методичних посібників, 26 методичних рекомендацій, 64 наукові статті у періодичних виданнях, збірках наукових праць, збірках матеріалів наукових та науково-практичних конференцій.

Викладачі кафедри активно та постійно залучають студентів до навчально-наукової та наукової роботи, результатом якої є курсові і кваліфікаційні роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», «спеціаліст», «магістр», виступи з доповідями на наукових конференціях різного рівня, публікація наукових статей. За цей період спільно з керівниками

та самостійно студентами надруковано у періодичних виданнях та у матеріалах наукових конференцій 14 наукових статей.

З 1998 року кафедрою проводилася Міжнародна науково-практична конференція – "Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя".

Кафедра підтримує тісні практичні та наукові зв'язки зі спортивними організаціями, школами та позашкільними закладами міста Херсона. Серед них Вище училище фізичної культури, Педагогічне училище (м. Берислав), дитячо-юнацькі спортивні школи Херсона та області, Центр туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді херсонської області, Центр позашкільної роботи м. Херсона та ін.

2004 року співробітниками кафедри та факультету в цілому було підготовлено документи та отримано ліцензію на підготовку за спеціальністю 6.010202. Спорт, галузі знань: 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. А у 2008 році пройшли акредитацію цієї спеціальності. З того часу факультет здійснює підготовку вчителів фізичної культури та тренерів обраного виду спорту.

1 вересня 2003 року на факультеті фізичного виховання та спорту була створена кафедра спортивних ігор. Основний напрям діяльності кафедри пов'язаний з організацією та здійсненню навчально-виховного процесу з дисциплін практичної спортивної підготовки вчителя фізичної культури та валеології (спеціалізація: методика спортивно-масової роботи, туристична робота).

Викладачами кафедри здійснювалась теоретична, методична та практична підготовка. Основними видами спорту, з яких проводились заняття, це: футбол, баскетбол, волейбол, гандбол. Також велика увага приділялася удосконаленню спортивної майстерності студентів із зазначених видів спорту. Для цього організовувався відповідний навчально-тренувальний процес, та участь студентів у спортивних змаганнях різного рівня, а також проведення ними змагань.

До 2011 року, коли були реорганізовані кафедри факультету кафедра була перейменована у кафедру олімпійського та професійного спорту, спортивна робота, організована викладачами кафедри, мала певні здобутки. Так, студентські команди з волейболу та баскетболу регулярно виступають у змаганнях, організованих міськими та обласними спортивними організаціями, де становляться призерами та переможцями.

2003 рік відзначився тим, що вісім студентів-футболістів, у складі обласної збірної команди здобули право брати участь у фіналі II Всеукраїнських літніх спортивних ігор. Результат їх досягнень – виконання нормативу кандидатів у майстри спорту.

У тому ж році студентки факультету, членкині гандбольної команди, в літній Універсіаді України вибороли I місце, а також III місце в других літніх спортивних іграх України. Як результат цих досягнень – вісім студенток стали майстрами спорту України. Крім того, Анастасія Бородіна, членкиня збірної команди України, виборола звання майстра спорту міжнародного класу за IV місце команди на світовій першості з гандболу.

Співробітники кафедри також здійснюють наукову та науково-методичну роботу, яка відображає специфіку кафедри та спрямована на удосконалення підготовки майбутнього вчителя. Наукові проблеми, порушені викладачами, це: проблеми використання генетичних маркерів (дерматогліфіки та серології) в процесі відбору спортивно-здібних дітей; проблеми удосконалення навчально-тренувального процесу футболістів, баскетболістів, волейболістів, гандболістів тощо; проблеми впливу та ефект впливу фізичних навантажень на організм людини, яка займається фізичною культурою і спортом; проблеми підготовки учнівської молоді до свідомих самостійних занять фізичною культурою. Реалізація вирішення цих проблем відбувається у процесі занять, тренувань та під час практик. Результатом науково-методичної роботи є курсові та випускні роботи, а також дисертації на здобуття ступеню кандидата наук, доклади на наукових конференціях різного рівня.

Кафедра підтримує тісні зв'язки як практичні так і наукові зі спортивними організаціями, дитячо-юнацькими та загальноосвітніми школами, позашкільними закладами міста Херсона і Херсонської області, м. Миколаєва, м. Харкова. Плідні зв'язки з Вищим училищем фізичної культури, загальноосвітніми школами № 51, № 55 м. Херсона, ЗОШ № 48 м. Миколаєва, Білозерською загальноосвітньою школою № 3, Томінобалківською ЗОШ Білозерського району, дитячо-юнацькими спортивними школами № 1, № 5 м. Херсона тощо.

З 2003 по 2006 роки керівництво кафедрою здійснював О.Г. Шалар. Викладацький склад кафедри налічує: двох доцентів – кандидата педагогічних наук та Заслуженого тренера України М.Б. Милославського, старших викладачів – М.Д. Недбайло, О.Я. Сапельняка, О.Є. Гринченко, викладача Є.А. Стрикаленко.

Кафедрою спортивних ігор керує з 2006 року кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Євгеній Андрійович Стрикаленко. У 1999 році закінчив факультет фізичного виховання та спорту Херсонського державного педагогічного університету за спеціальністю викладач фізичної культури та валеології. З цього ж року працює в ХДУ. У 2006 році захистив кандидатську дисертацію з теми “Генетичні маркери в індивідуальному прогнозуванні рухових здібностей людини”.

На фото склад кафедри олімпійського та професійного спорту (2019 рік)

Євген Андрійович ентузіаст своєї справи, знаючий спеціаліст, вимогливий керівник, обов'язкова людина, вміє підтримувати здоровий мікроклімат на кафедрі.

У 2011 році кафедра була перейменованою у кафедру олімпійського та професійного спорту і стала випусковою для спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

4.3. Діяльність кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту

У зв'язку зі змінами у системі підготовки кадрів та виробничою доцільністю у 2011 році колективом факультету було порушено питання про реорганізацію кафедр, яке було підтримано керівництвом університету. Так, кафедра спортивних ігор була об'єднана з кафедрою олімпійського та професійного спорту з останньою назвою. Зі складу кафедри теорії та методики фізичного виховання було виведено викладачів спеціалістів з медико-біологічних дисциплін і утворено кафедру медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту.

Таким чином кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту стала новою, наймолодшою кафедрою факультету фізичного виховання та спорту і почала свою діяльність з вересня 2011 року. Разом з випусковими кафедрами теорії та методики фізичного виховання та олімпійського та професійного спорту факультету фізичного виховання та спорту діяльність кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту спрямована на підготовку фахівців спеціальності: 6.010201. Фізичне виховання*; 6.010202. Спорт, галузі знань: 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. А після постанови Кабінет Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» підготовкою спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура); 017 Фізична культура і спорт. Плідна праця факультету фізичного виховання та спорту з Вищим училищем фізичної культури сприяла заключенню договору про співпрацю між училищем і університетом, та узгодженням освітніх планів стало можливим здійснювати підготовку випускників училища за спеціальностями 014 Середня освіта 014.11 (Фізична культура) (скорочений термін навчання); 017 Фізична культура і спорт (скорочений термін навчання).

Завідувачем кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту призначено, а згодом і обрано Сергія Степановича Возного – кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.03 – фізична реабілітація, на той час єдиного на Херсонщині фахівця такого профілю. Сергій Степанович у свій час успішно навчався та закінчив Київський інститут фізичної культури (Національний університет фізичного виховання і спорту України) та Тартуський університет (Естонська Республіка) за спеціальністю спортивна медицина.

Викладання циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін на кафедрі медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту здійснюють достатньо компетентний професорсько-викладацький склад. Серед них професор, доктор педагогічних наук В.Л. Смульський доценти, кандидати наук С.С. Возний, С.К. Голяка, Р.І. Андреева, Л.С. Гацоєва, І.Г. Глухов; доцент М.І. Савченко; викладачі О.М. Гетманська, К.С. Кострікова, В.Г. Григорьев.

Науково-методична робота кафедри орієнтована на проблемами підготовки майбутнього вчителя та спортивного тренера, озброєного медико-біологічними технологіями фізичного виховання школярів. Серед них: проблеми формування здорового способу життя, проблеми впливу фізичних навантажень навчально-тренувального процесу на розвиток організму людини; проблемами вікової фізіології, фізіології фізичних вправ, вивчення різних засобів відновлення фізичної та спортивної працездатності, спортивної медицини та гігієни. Ця робота виконується у відповідності до ініціативної

науково-дослідної роботи кафедри “Теоретико-методичні засади фізкультурно-оздоровчої роботи з різними групами населення” номер державної реєстрації 0115U004401. А з 2018 року спільної між кафедральної теми «Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізкультурно-оздоровчої роботи різних груп населення» № державної реєстрації 0118U100260.

З метою вирішення цих проблем на базі кафедри створено науково-дослідну лабораторію «Медико-біологічних основ фізичної культури та спорту». Розкриття основних аспектів підготовки фахівців здійснюється на практичних та лабораторних заняттях, під час навчальних практик та туристичних походів. За результатами проведення досліджень виконуються курсові, дипломні, магістерські роботи та дисертації на здобуття наукового ступеня кандидатів наук. Результати дослідницької роботи викладачі та студенти доповідають на науково-практичних конференціях різного рівня: міжнародних, всеукраїнських та університетських.

Кафедра постійно дбає про поліпшення умов навчально-методичної та наукової роботи викладачів та студентів факультету. Значна увага приділяється науково-дослідній роботі студентів, магістрантів, учнів Академічного ліцею при Херсонському державному університеті, членів Малої академії наук. Останнім часом студенти щорічно приймають участь у всеукраїнських студентських олімпіадах з фізичної реабілітації, де займають призові місця. При кафедрах теорії та методики фізичного виховання та медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту створено відділення Малої академії наук України: «Валеологія».

Викладачі кафедри приймають участь і в організації та проведенні науково-практичних конференцій та семінарів. Так, з квітня 2006 року, спочатку при кафедрі теорії та методики фізичного виховання, а потім після створення нової кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту проводиться традиційна Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми сучасної валеології, фізичної культури та реабілітації». Учасники конференції обговорюють проблеми сучасного стану здоров'я населення України, вплив не медикаментозних методів оздоровлення населення, вивчення медико-біологічних засад оздоровчої фізичної культури та фізичної реабілітації тощо. В конференції приймають участь більше ніж 200 осіб, у тому числі такі провідні науковці як професори Г.Л. Апанасенко, О.С. Куц, Л.Я. Євгенєва, В.Л. Смульський, А.С. Ровний, С.С. Єрмаков, А.В. Цьось, О.М. Вацеба, В.П. Корж, В.М. Корягін, Є.Л. Михалюк, Л.А. Сарафинюк, І.М. Башкін, А.П. Афонін, А.О. Авраменко, А.В. Єпішин, В.П. Зайцев, А.Ф. Кісельов, О.П. Романчук, Л.Д. Попов, Ю.Д. Бойчук, Л.П. Сергієнко, А.І. Тихомиров та інші.

Для проходження навчальних практик укладені угоди із позашкільними закладами освіти. Серед них Вище училище фізичної культури, Херсонський обласний центр здоров'я та спортивної медицини, загальноосвітні школи №24, №27, №30, №48, №52, №53, № 55, гімназії №3, № 5, школою гуманітарної праці, дитячо-юнацькими спортивними школами м. Херсона, Голопристанська загальноосвітня школа № 1, практичне навчання студентів здійснюється також на базі школи для хворих на сколіоз та ін.

4.4. Науково-дослідна робота викладацького колективу факультету

В перші роки свого існування увага колективу факультету була спрямована на організацію навчального процесу: складання методичних розробок та методичних посібників для лабораторних занять, придбання лабораторного обладнання, апаратури. Пізніше, коли склад викладачів стабілізувався, з'явилися умови для науково-дослідної роботи.

Першими напрямками науково-дослідної діяльності, над якими почав працювати колектив викладачів, стали методи індивідуалізації фізичного виховання школярів та їх оздоровлення засобами фізичної культури. Пізніше розроблялась тема "Іридоаналіз у прогнозуванні спортивних здібностей".

Професорсько-викладацький склад факультету постійно підвищує науково-методичний рівень: підготовлені і надруковані методичні посібники та рекомендації до лабораторно-практичних і семінарських занять фахових дисциплін. Викладачі постійно беруть участь у науково-практичних конференціях, науково-методичних семінарах, публікують статті в наукових фахових виданнях, Scopus, Web of Science та матеріалах конференцій.

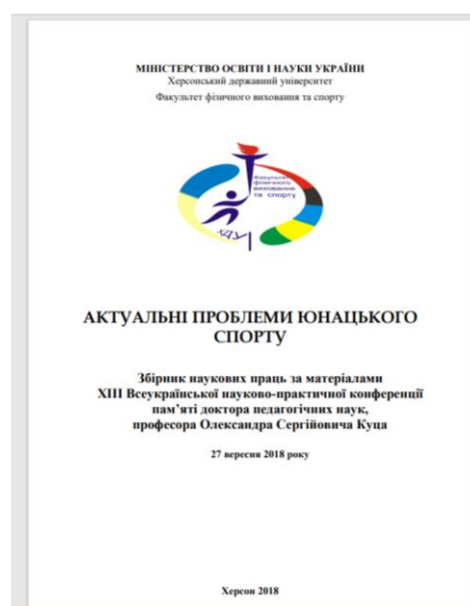
Фахові наукові журнали категорії «Б», які постійно публікують результати наукових досліджень викладачів факультету

Сертифікати участі викладачів факультету у міжнародних конференціях

Починаючи із 1998 року на факультеті щороку проводяться традиційні Міжнародна науково-практична конференція “Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя”(з 1998-2006 р.р). З 2001 по 2018 рік Всеукраїнська науково-практична конференція “Актуальні проблеми юнацького спорту” та регіональна науково-практична конференція “Проблеми сучасної валеології, фізичної культури і реабілітації” за участю провідних фахівців галузі дитячо-юнацького туризму та фізичного виховання (професори: Т.Г. Вісковатова, Л.В. Волков, О.С. Куц, О.О. Остапець, Л.П. Сергієнко та інші), викладачів, аспірантів та студентів факультету і інших вищих навчальних закладів різних регіонів України.

У 2017 році конференція “Актуальні проблеми юнацького спорту” набула статусу міжнародної, адже окрім науковців з Миколаєва, Харкова, Вінниці,

Луцька, Львова, Кривого Рогу, Чернігова, Запоріжжя та інших регіонів України, до неї долучилися й представники з Польщі.

На фото: відкриття міжнародної науково-практичної конференція «Актуальні проблеми юнацького спорту». У президії: доктор Анджей Сорока (Седльце, Польща) Анатолій Цьось (Луцьк), декан факультету Борис Кедровський, ректор ХДУ Василь Стратонов.

Серед учасників конференції: доктори наук, професори Олександр Куц (Вінниця-Херсон), Анатолій Цьось (Луцьк), Анатолій Ровний (Харків), Іванна Боднар (Львів), доктор Анджей Сорока (Седльце, Польща), а також кандидати наук, доценти – Світлана Калитка, Василь Пантік, Світлана Індіка, Оксана Швець.

Важливі питання з фізичного виховання молоді піднімалися і на науково-практичних семінарах «Профілактика порушень постави у дітей» та методичних об'єднаннях учителів фізичної культури, які проводить факультет разом з регіональним інститутом післядипломної освіти, обласними та міськими закладами освіти та спортивними організаціями. Одним із напрямків наукової роботи є виконання науково-дослідних робіт за рахунок коштів замовників, в даному випадку це «школа плавання».

Заняття «Школи плавання»

Також кафедри працюють над ініціативними науково-дослідними роботами.

Кафедра теорії та методики фізичного виховання: “Теоретико-методичні засади фізкультурно-оздоровчої роботи з різними групами населення” номер державної реєстрації 0115U004401.

Кафедра олімпійського та професійного спорту: “Оптимізація навчально-тренувального процесу спортсменів різної кваліфікації” номер державної реєстрації 0101U001889.

Кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту: “Підготовка вчителя в системі неперервної педагогічної освіти”.

З 2019 року кафедра теорії та методики фізичного виховання та кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту працювали над спільною темою «Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізкультурно-оздоровчої роботи різних груп населення» з номером державної реєстрації 0118U100260.

З 2013 року на факультеті були створені та працювали науково-дослідні лабораторії.

Проблемна науково-дослідна лабораторія з фізичного виховання та юнацького спорту (керівник – професор О.С. Куц)

Медико-біологічні основи фізичного виховання та спорту (керівник – доцент С.С. Возний).

Велика увага на факультеті приділяється студентській науково-дослідницькій роботі. Залучення до неї відбувається на двох рівнях:

- як обов’язковий елемент навчального процесу (написання рефератів, підготовка та захист курсових і кваліфікаційних робіт, розробка та укладання науково-методичних матеріалів;
- у межах студентського наукового товариства поза навчальним процесом (робота наукових гуртків і проблемних груп, конференції, конкурси, олімпіади тощо).

На факультеті працювало 6 студентських проблемних груп: “Діагностика рухових здібностей людини” (керівник доцент І.В. Маляренко), “Розвиток особистості засобами туристсько-краєзнавчої діяльності” (керівник доцент Ю.А. Грабовський), “Формування позитивного ставлення учнів до занять фізичною культурою” (керівник доцент О.Г. Шалар), “Відбір і прогнозування у спорті” (керівник доцент Є.А. Стриколенко), “Проблеми психо-фізіологічного забезпечення спортивної діяльності” (керівник доцент С.К. Голяка), “Валеологія та гігієна в фізичному вихованні” (керівник доцент С.С. Возний).

Результатом роботи цих груп є участь студентів у зовнішніх конкурсах студентських наукових робіт.

Щорічно на факультеті проводяться предметні олімпіади, переможці яких приймають участь у II турі Всеукраїнських олімпіад. Щороку студенти факультету приймають участь в олімпіадах з двох спеціальностей: “Фізична культура” та “Олімпійський і професійний спорт”.

За роки існування факультету понад 60 студентів брали участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, наукових на науково-практичних конференціях, де ставали переможцями та призерами. Так, у 1997 році **Сергій Іванченко** на олімпіаді з теорії та методики фізичного виховання посів III місце. **Світлана Степанюк** та **Тетяна Діденко** стали другими на Всеукраїнських студентських олімпіадах: з теорії та методики фізичного виховання та з фізичної реабілітації, які проходили в 1999 році у м. Львові.

У 2005 році **Наталія Кучеренко** перемогла в номінації “Круглий стіл”. У 2006 році студентка п'ятого курсу **Катерина Кіселенко** посіла п'яте місце зі спеціальності “Фізичне виховання”, що дало їй можливість успішно поступити на навчання до аспірантури Національного університету фізичного виховання та спорту України. У 2008 році студентка п'ятого курсу **Ганна Зайцева** увійшла до першої десятки посівши сьоме місце зі спеціальності “Олімпійський і професійний спорт”.

На сьогодні чудовим здобутком є III місце **Владислав Хоменко** (Харківська державна академія фізичної культури, 2016.). До 20 кращих увійшли: **Олександр Шруб** (м. Луганськ, Луганський національний педагогічний університет ім. Т. Шевченка, 2011.). **Марія Шупер** та **Анастасія Краснова** (Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2012 р.). **Наталія Меншикова** та **Ігор Балковий** (Сумський державний університет, 2016 р.). **Тетяна Ектова** та **Наталія Меншикова** (Львівський державний університет фізичної культури, 2017 р.). **Юлія Хомолук** та **Ігор Балковий** (Національний університет фізичного виховання та спорту України, 2017 р.). **Анастасія Сергєєва** та **Тарас Денещук** (Національний університет фізичного виховання та спорту України, 2017 р.).

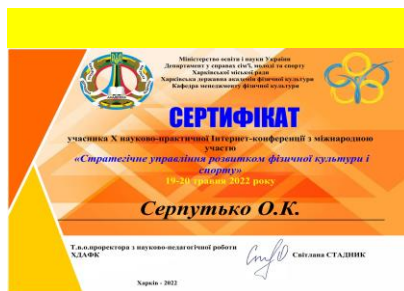
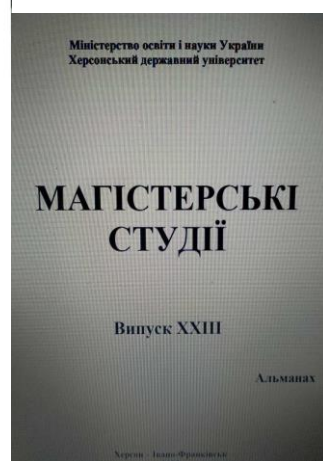
Щорічно студенти факультету під керівництвом викладачів кафедр приймають участь у зовнішніх конкурсах студентських наукових робіт. Щороку на зовнішній конкурс наукових студентських робіт відправляються кращі студентські наукові роботи. У 2007 році **Ольга Цюпак** посіла третє місце на заключній конференції, яка проходила у м. Львові. На заключній конференції у 2008 році студентка **Ганна Зайцева** посіла друге місце (м. Івано-Франківськ)

(науковий керівник доцент І.В. Маляренко). **Лариса Жигуліна** – Івано-Франківськ, 2009 р. (участь у фіналі) (науковий керівник доцент І.В. Маляренко). **Марина Лелека** – (участь у фіналі) (керівник доцент В.В. Бевзюк). **Олександр Кільницький** – Івано-Франківськ, 2011 (ІІІ місце) (керівник доцент Ю.А. Грабовський). **Марія Шупер** та **Ганна Митрофанова** взяли участь у другому турі студентських наукових робіт та посіли відповідно 4 та 7 місця (Київ, 2013 р.) (керівники доцент Ю.А. Грабовський та доцент І.В. Маляренко). **Анастасія Філіпова** посіла почесне третє місце (наукові керівники доцент І.В. Маляренко та доцент О.С. Кольцова). **Дар'я Строган** посіла почесне друге місце (науковий керівник доцент Є.А. Стрикаленко). **Владислав Городинський** (науковий керівник доцент І.В. Городинська) отримав диплом за кращу презентацію Суми, 2017. **Олена Лукашишена** (керівник доцент Ю.А. Грабовський) потрапила до другого туру у Дніпрі (2020р.), який через пандемію, нажаль, не відбувся.

За результатами своїх наукових пошуків студенти доповідають на науково-практичних конференціях різного рівня. Міжнародних конференціях: Międzynarodowa Konferencja Naukowa “Stan, perspektywy i rozwój ratownictwa, kultury fizycznej i sportu w XXI wieku” (Bydgoszcz); Всеукраїнських: “Актуальні проблеми юнацького спорту” (м. Херсон), “Проблеми сучасної валеології, фізичної культури та реабілітації” (м. Херсон), “Дидактико-методичні аспекти фізичної культури” (м. Херсон), “Молода спортивна наука України” (м. Львів).

Результати наукових досліджень студентів відображено у різних збірках наукових праць. Студенти університету мають змогу публікувати безкоштовно свої статті у щорічному збірнику видавництва ХДУ “Магістерські студії”. Готуються до друку і видаються статті студентів і магістрантів у збірках наукових конференцій “Актуальні проблеми юнацького спорту”, “Проблеми сучасної валеології, фізичної культури та реабілітації”, “Дидактико-методичні аспекти фізичної культури”. Також збірках наукових праць “Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ”, “Молода спортивна наука України”.

Колектив факультету постійно працює з обдарованими учнями школи проводячи профорієнтаційну роботу. З 2005 року започатковано роботу Малої академії наук (МАН) з учнівською молоддю в секції “Валеологія. Фізична культура”. За звітній період викладачами кафедри з учнями МАН підготовлено 75 робіт. Учні МАН беруть участь в декількох етапах: міському, обласному та Всеукраїнському турах. У 2011 році **Валерія Яценюк** (Херсонський академічний ліцей при ХДУ) з темою “Вплив аутогенного тренування та деяких видів мистецтва на емоційно-вольову сферу підлітків” (керівник доцент С.К. Голяка) посіла 4 місце на Всеукраїнському турі з секції МАН «Психологія». У 2012 **Анастасія Зарецька** посіла 3 місце у Всеукраїнському турі (м. Київ) керівник доцент І.В. Маляренко). 2014 рік 2 місце **Ірина Левенцова**, 2015 – 3 місце **Софія Вечерок**, 2016 – 2 місце **Ольга Шостак** та у 2017 – 3 місце **Тетяна Данець**.

За сумлінну працю у роботі з обдарованою молоддю викладачі факультету отримують державні нагороди.

Випускники факультету успішно вступають на навчання до аспірантури різних форм навчання провідних ВУЗів України: Львівського державного університету фізичної культури (сьогодні ім. Івана Боберського), Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, Харківської державної академії фізичної культури, Волинського національного університету ім. Лесі Українки, Херсонського державного університету. Успішно захистили кандидатські дисертації та здобули вчений ступінь кандидата наук з фізичного

виховання та спорту випускники факультету: С.І. Степанюк, Л.Л. Харченко-Баранецька, Є.А. Стрикаленко, Т.В. Селезньова, І.А. Жосан, Л.С. Гацюєва, Дробот К.В.; кандидата педагогічних наук: О.С. Кольцова, В.Ю. Коваль, І.Г. Глухов, С.О. Моїсеєв.

ВІДЗНАКИ ЗА НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2023 році на факультеті вперше захищена докторська дисертація. Декан факультету фізичного виховання та спорту Іван Глухов захистив дисертацію на здобуття наукового ступеню доктора наук з фізичного виховання та спорту. Захист відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради Д32.051.04 Волинського національного університету імені Лесі Українки за спеціальністю 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення».

Саме ж дослідження проводилося на базі басейну Херсонського державного університету.

Захист Івана Глухова дисертації на здобуття наукового ступеню доктора наук з фізичного виховання та спорту

Унікальність цієї події у тому, що Іван Глухов єдиний доктор наук з фізичного виховання та спорту в Херсонській області.

4.5. Діяльність Херсонського обласного відділення Олімпійської Академії України

Сучасна концепція олімпізму складає основу олімпійського руху та згідно Олімпійської хартії представляє собою філософію сучасного життя. Проблеми олімпійської освіти постійно знаходяться у сфері особливої уваги Міжнародного олімпійського комітету, а саме: поширення знань про олімпізм, історію Олімпійських ігор Стародавньої Греції і ігор сучасності, ідеали і принципи сучасного спорту, роль та місце олімпійського спорту в системі освіти і виховання, залучення дітей та молоді до ідеалів та цінностей олімпізму та інші питання. Питання олімпійської освіти уперше були обговорені на 3-ій сесії МОК (1897 р.) в Гаврі і неодноразово порушувались на наступних засіданнях сесії. Засновник Олімпійського руху сучасності П'єр де Кубертен зазначав, що МОК повинен розуміти мати певне значення освітньої ролі в олімпійському русі і розповсюдження олімпізму в навчальних програмах фізичного виховання і спорту в школах та університетських закладах.

Сьогодні існують багато міжнародних організацій, котрі покликані вирішувати завдання олімпійської освіти, Міжнародна олімпійська академія (МОА), міжнародні і національні центри олімпійських досліджень і освіти, Олімпійський музей, національні олімпійські академії (НОА), Міжнародний комітет П'єра де Кубертена та ін. (С. Бубка, В. Платонов, М. Булатова, 2009). Останніми роками до освітніх програми з фізичного виховання в вищих закладах освіти включаються освітні компоненти «Олімпійський спорт», «Олімпійська освіта», створюються кафедри олімпійського спорту, котрі стали вагомими освітніми і дослідницькими інститутами. За ініціативою Олімпійської академії України, Національного олімпійського комітету, й за підтримки Міністерства освіти і науки України в освітні програми включені обов'язкові теми, присвячені історії Олімпійських ігор, а також для поглибленого вивчення олімпійського спорту. Важливі аспекти зазначеної діяльності – історичні, культурні, виховні і освітні цінності олімпійського руху, працелюбство і самовіддача, патріотизм, без яких неможливі досягнення в спортивній діяльності, як і в будь-якій іншій сфері.

Олімпійська освіта є одним з дієвих та найефективніших засобів пропаганди олімпійського руху, поширення знань про Олімпізм, його історію та сучасність. За роки незалежності в Україні, яка є провідною державою Європи у розвитку наукових досліджень про олімпійський спорт та Олімпізм зроблено чимало для формування вітчизняної системи знань про історичні етапи зародження та розвитку олімпійського руху, про методологічні, філософські засади й принципи Олімпізму. Розвиток та формування олімпійської освіти, як відокремленого наукового і освітньо-методичного

напрямку представлено значною кількістю наукових праць різного рівня, а також розробкою та затвердження навчальних програм, створення та організацію спецкурсів у спеціалізованих вищих закладах освіти. Виконана чимала кількість дисертаційних досліджень та наукових праць з історії фізкультурно-спортивного та олімпійського руху в Україні, але ще не достатньо наукових праць, які б розкривали організаційні аспекти та зміст олімпійської освіти в окремих регіонах.

25 жовтня 2007 року було створено Херсонське обласне відділення

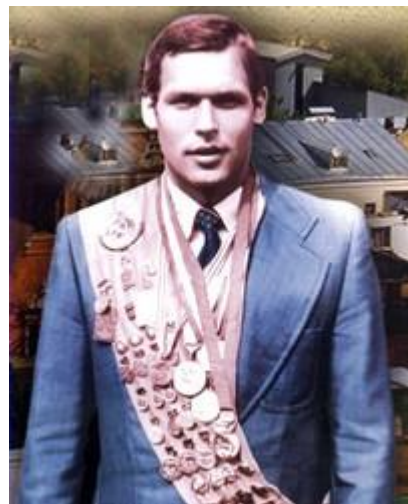

Олімпійської Академії України, що стало визначною подією для спортивної громадськості Херсонщини. Головою Херсонського відділення Олімпійської Академії одноставно було обрано, на той час, декана факультету фізичного виховання та спорту Херсонського Державного

університету **Б.Г. Кедровського**.

До затвердженого складу виконавчого комітету академії увійшли чемпіони та призери Олімпійських ігор Херсонщини, обласні керівники різних ланок фізкультурного руху, провідні тренери з різних видів спорту. Серед яких:

Сергій Альбертович Пострехін - Чемпіон Олімпійських ігор 1980 року у веслуванні на каное-одиначці на 500 м і срібний призер на каное-одиначці на 1000 м. Чемпіон світу 1979 року з веслування на каное на одиначці на 500 м, бронзовий призер Чемпіонату світу 1982 року, Чемпіон Радянського Союзу 1976-1980, 1982, 1984 на одиначці і двійці. Старший тренер з каное Об'єднаної команди на Олімпійських іграх 1992 року. На тренерській роботі виховав двох Олімпійських чемпіонів. Заслужений тренер СРСР.

Нагороджений орденами «Дружби народів», «За заслуги» II ступеня, «Знак Пошани».

Сергій Федорович Кірсанов – Заслужений майстер спорту. Срібний призер Олімпійських ігор з веслування на байдарках і каное 1988 року в Сеулі. Чемпіон світу 1987, 1989, 1990 рр., сімнадцяти разовий чемпіон СРСР з веслування на байдарках і каное. Живе і працює в м. Херсоні. З 2015 року очолює Херсонське відділення Національного олімпійського комітету України.

Леонід Миколайович Барбін – на той час (1988 – 2015 рр.) очолював Спеціалізований навчально-виховний комплекс спортивного профілю «Загальноосвітня школа-інтернат II-III ступеня – вище училище фізичної культури» Херсонської обласної ради. За роки керівництва Л.М. Барбіна побудовано один з найкращих в країні спортивних освітніх закладів, головним завданням якого, було створення умов для повноцінної освіти учнями і студентами та вдосконалення спортивної майстерності. За роки існування

училища педагогічним колективом підготовлена низка плеяда ушавлених спортсменів. Серед них чемпіони та призери чемпіонатів світу, Європи, Олімпійських ігор: Заслужені майстри спорту України – Юрій Білоног, Юрій Нікітін, Олександр Береш, Наталя Калініна, Тетяна Лисенко, Анастасія Бородіна, Марина Вергелюк, Ірина Гончарова, Олена Одефіренко; Майстри спорту міжнародного класу – Сергій Вяльцев, Ольга Дьячкова, Сергій Кудря, Ельдар Асанов, Вадим Кувакін, Євген Духін, Олена Комарова, Дар'я Шитко, Інеса Ребар, Юлія Резнікова, Світлана Кречик, Віктор Бовкуш, Олександр Карпець та інші. У 1997 р. за значущий внесок у розвиток спортивного руху на Херсонщині та в Україні Л.М. Барбіну присвоєно почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту».

Іван Іванович Міщенко – Заслужений працівник фізичної культури та спорту України, Заслужений тренер України, з 1993 по 2017 роки очолював Херсонський обласний Центр з фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт». Спортсмени «Інваспорту» починаючи з 1995 року

приймають активну участь у Чемпіонатах Світу, Європи, у Паралімпійських, Дефлімпійських іграх, Чемпіонатах, Кубках та Першостях України.

На виконання запланованого плану роботи Олімпійської Академії України та Комісії НОК України «Олімпійська освіта і культура» на базі факультету фізичного виховання та спорту ХДУ систематично проводяться кураторські години з учасниками, призерами та переможцями чемпіонатів Європи, світу, Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор, а саме: учасницею ХХІХ Олімпійських ігор в Пекіні та ХХХ Олімпійських ігор в Лондоні Дар'єю Шитко, срібною призеркою ХІІІ Параолімпійських ігор в Пекіні та ІХ Параолімпійських ігор в Лондоні Вікторією Кравченко та учасницею Параолімпійських ігор в Пекіні Іриною Волинець.

Щорічно 24 червня відбувається святкування Олімпійського дня бігу у Херсонському міському парку з урочистим подоланням дистанції у 192 метри, де приймають участь чемпіони та призери Олімпійських ігор, керівники міста та області, голова обласного підрозділу НОК та інші. Ця подія постійно збирає близько 600 учасників. Серед тих, хто стартує на Олімпійську дистанцію були чемпіони та призери Олімпійських

були чемпіони та призери Олімпійських

ігор, керівники міста та області, голова НОК в Херсонській області Сергій Пострехін, голова Херсонського відділення Олімпійської академії України Борис Кедровський, голова Львівського відділення Олімпійської академії України Оксана Вацеба.

З метою поширення ідей олімпізму, розвитку олімпійського руху на Херсонщини, пропаганди здорового способу життя, залучення дітей, юнацтва і учнівської молоді до занять фізичною культурою та спортом щорічно в закладах загальної середньої освіти Херсонщини кращими студентами-спортсменами факультету фізичного виховання та спорту проводяться Олімпійські уроки. Вже стало традицією проводити цей захід в Херсонських спеціалізованих школах I-III ступеню №24, №30, №50, №52, Херсонських ЗОШ I-III ступеню №1, №5, №11, №31, №53, Херсонському навчально-виховному комплексі №48, Навчально-виховному комплексі «Дошкільний навчальний заклад» – ЗОШ I-III ступеню, гімназії №56, Чорнобаївській ЗОШ, Голопристанській ЗОШ I-III №1, Голопристанській ДЮСШ, Херсонському базовому медичному коледжі та інших навчальних закладах Херсонщини. За час роботи Херсонського відділення Олімпійської Академії у даних заходах прийняли участь більше 15 тисяч учнівської та студентської молоді. До організації та проведення даних заходів залучаються кращі студенти-спортсмени факультету фізичного виховання та спорту – переможці та призери Всеукраїнських та міжнародних змагань. Серед них: члени національної збірної команди України з веслування: Д. Михай, М. Просторов, А. Белінська, Г. Молдавчук (Дубіна), М. Боклаженко, Д. Щербина. До зустрічей долучаються випускники факультету: учасниця XXIX Олімпійських ігор в Пекіні та XXX Олімпійських ігор в Лондоні Дар'я Шитко (Дудка), срібна призерка XIII Параолімпійських ігор в Пекіні та IX Параолімпійських ігор в Лондоні Вікторія Кравченко та учасниця Параолімпійських ігор в Пекіні Ірина Волинець, срібна призерка перших юнацьких Олімпійських ігор Наталія Ковальова.

До дня незалежності України щороку 24 серпня традиційно проводиться Молодіжний фестиваль «Ми діти твої Україно». В спортивно-масовому святі щорічно приймають участь біля 6000 учнів, студентів, працівники освіти, молоді та спорту. Програма фестивалю завжди презентували учасникам видовищні види спорту. Такі масові заходи сприяють залученню дітей, підлітків та молодь до систематичних занять фізичною культурою та спортом.

Традиційно щороку проводиться благодійний пробіг всіх небайдужих «З вірою у серці», мета якого – залучити якомога більше учасників пробігу та зібрати кошти для допомоги кардіологічному відділенню обласної лікарні.

Серед найзахоплюючих заходів, що проводиться Олімпійською академією та обласним підрозділом НОКу є третій етап Всеукраїнського спортивно-масового заходу «Олімпійське лелечення» серед учнів шкіл міста Херсона. Щороку даний захід охоплює все більшу кількість учасників. Мета заходу: формування позитивної у молоді мотивації до занять фізичною культурою і спортом, поширення ідеалів і цінностей олімпізму; пропаганда здорового способу життя; формування моральних якостей;

формування збірної команди для подальшого виступу на II етапі змагань.

Міжнародний турнір зі спортивної гімнастики, що проводиться в місті Херсоні, пам'яті Олександра Береша щороку збирає своїх прихильників. Вся спортивна громадськість міста, студенти, учнівська молодь і прості мешканці Херсону відвідують цей турнір, який

збирає найсильніших спортсменів України, аби віддати шану великому спортсмену.

Одним із важливих напрямків у роботі Херсонського відділення Олімпійської академії України є діяльність з дітьми інвалідами, дітьми, які позбавлені батьківської опіки. Щомісяця викладачі та студенти факультету фізичного виховання та спорту проводять у спеціалізованих закладах фізкультурно-оздоровчу роботу.

17 вересня 2015 року на факультеті фізичного виховання та спорту ХДУ був незвичайний день – урочисте відкриття кабінету «Олімпійської освіти», - своєрідного осередку олімпійської слави. Особливий колорит кабінету створили не тільки яскраві численні стенди, а й виставки з навчально-методичною, спеціалізованою літературою, символами та спортивними нагородами Олімпійських Ігор різних років. На наочних стендах і інформативних плакатах розкривається не тільки історичний та сучасний аспект олімпійського руху, а також й тема участі у ньому видатних спортсменів України, Херсонщини, випускників Херсонського державного університету.

Запрошений на відкриття кабінету ректор ХДУ Василь Стратонов зазначив, що в університеті приділяється багато уваги розвитку спорту, а видатні випускники-спортсмени – гордість нашого навчального закладу. Василь Миколайович побажав учасникам Олімпійського уроку зростати щасливими у мирній Україні, займатися у гарних наставників, тренерів, бути достойними українцями і пишатися своєю країною.

На урочистості голова НОК України в Херсонській області Сергій Кірсанов подарував прапор НОК, справжній олімпійський факел, який колись

палав олімпійським вогнем та сувенірну байдарку як символ виду спорту, що активно та перспективно розвивається на теренах Херсонщини.

Пам'ятним днем для Херсонського відділення Олімпійської Академії України стало 29 січня 2015 року, коли на черговій XVI сесії Олімпійської Академії України Херсонське обласне відділення Олімпійської Академії України відзначено за ефективну роботу одне із кращих в державі.

Таким чином, можемо констатувати, що Херсонське обласне відділення Олімпійської Академії України демонструє прогресивний розвиток, бажання до вдосконалення, досягаючи найвищих результатів в своїй діяльності. Створений колектив однодумців та справжніх професіоналів відіграє вагомую роль у формуванні й поширенні Олімпізму, олімпійських цінностей та ідеалів, розвитку фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи серед населення на Херсонщині.

Контрольні питання:

- 1. Які основні структурні компоненти факультету фізичного виховання та спорту.*
- 2. Вкажіть основні напрями діяльності кафедри теорії та методики фізичного виховання.*
- 3. Поясніть для чого і коли була створена кафедра олімпійського та професійного спорту.*
- 4. Які завдання вирішуються кафедрою медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту?*
- 5. Які науково-практичні конференції організовувалися факультетом протягом 30 років?*
- 6. Охарактеризуйте досягнення студентів факультету на Всеукраїнських студентських олімпіадах, зовнішніх конкурсах наукових робіт.*
- 7. Коли було створено Херсонське обласне відділення Олімпійської Академії України?*
- 8. Які діячі Херсонщини входили до складу виконавчого комітету Херсонського обласного відділення Олімпійської Академії України?*
- 9. Охарактеризуйте співпрацю Херсонського обласного відділення Олімпійської Академії України та факультету фізичного виховання та спорту ХДУ.*
- 10. Охарактеризуйте основні заходи Херсонського обласного відділення Олімпійської Академії України, до організації і проведенню яких долучалися студенти факультету.*

ВИСНОВКИ

Гостра проблема підготовки фахівців фізичного виховання для загальноосвітніх шкіл, технікумів, для спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл спонукало Херсонське обласне управління освіти та ректорат Херсонського педагогічного інституту запропонувати Міністерству освіти України відкрити факультет фізичного виховання та спорту на базі цього вищого навчального закладу.

Чільними передумовами заснування факультету фізичного виховання та спорту, саме на базі ХДПІ ім. Н.К. Крупської були: педагогічний профіль роботи вузу; відповідна матеріально-технічна база; діючий при інституті центр олімпійської підготовки; добрі спортивні традиції і досягнення, як викладачів так і студентів.

Завдячуючи цілеспрямованій праці керівництва вишу, обласного управління народної освіти з 1993 року відкрито спеціальність “ПМСО. Біологія та фізичне виховання”, а з 1994 року на базі цієї спеціальності було засновано факультет фізичного виховання та спорту.

Пріоритетним завданням професорсько-викладацького складу є підготовка фахівців за спеціальностями 014 Середня освіта 014.11 (Фізична культура) та 017 Фізична культура і спорт для навчальних закладів системи освіти та фізкультурно-спортивних організацій.

За тридцять років діяльності факультету дипломи отримали понад 1600 студентів. Щорічно випускники факультету поповнюють педагогічні колективи навчальних закладів Херсонщині та інших областей України. Велика частка їх досягла вершин педагогічної майстерності, очолюючи спортивні організації та навчальні заклади освіти, працюючи тренерами з різних видів спорту.

Студенти та випускники факультету успішно проявляють себе і в спорті. Окремі з них досягли високих результатів і зробили вагомий внесок у розвиток фізкультурно-спортивного руху в Україні. Серед них А. Борзуков, О. Береш, Ю. Нікітін, А. Бородіна та багато інших.

Факультет підтримує тісні зв'язки з фізкультурно-спортивними закладами Херсонщині та України.

Факультет фізичного виховання та спорту має потужний потенціал та перспективи на майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев А. Наши спортивные достижения. *Булава*. 2001. 21 июня. №25. С.4.
2. Андреев А. Университет - Днепрятка в Германии. *Такі справи*. 27 лютого. 2003. С. 14.
3. Андреев А. Успех херсонских мастеров батута. *Мини газета*. 2002. 7 марта. №10. С. 9.
4. Андреев А. Успешные выступления Ю. Никитина и С.Вяльцева. *Мини газета*. 2002. 7 лютого. №6. С. 11.
5. Андреев А. Футболисты ХГПУ в лидерах. *Наш час*. 2001. 15 февраля. №7. С. 15.
6. Андреев А. Херсонский объектив. *Булава*. 2002. 4 марта. С. 12.
7. Андреев. А. Наши спортивные достижения. *Булава*. 2001. 25 октября. №43. С.4.
8. Андреев А. Наши спортивные достижения. *Булава*. 2001. 14 июня. №24. 4с.
9. Бака М. Спортивне п'ятиріччя України. К.: Молода гвардія, 1986. С.3.
10. Бака М. Спортивні вершини дев'ятої п'ятирічки. К.: Молода гвардія, 1976. С.21.
11. Бюлетень студентського наукового товариства. *Студентський інформаційний збірник*. 2000. №1.
12. Бюлетень студентського наукового товариства. *Студентський інформаційний збірник*. 2001. №2.
13. Бюлетень студентського наукового товариства. *Студентський інформаційний збірник*. 2002. №3.
14. Бюлетень студентського наукового товариства. *Студентський інформаційний збірник*. 2003. №4.
15. Великий спорт С. Чухрая. Нова-Каховка, 22 вересня 1984р.
16. Від старту до фінішу. Інформаційний сектор "Кафедри". *Кафедра*. 2001. 8 вересня. №8. С. 4.
17. Герої твої Херсонщина. Сімферопіль: Таврія, 1980. 280с.

18. Горностаев Е.В. Площадь свободы. Херсон, 1995 год.
19. Горський Ю.І. Розвиток фізкультури і спорту на Україні. К.: 1981. С.4.
20. Григорьев А.А. Все звезды. Херсон: 1990. С.11-18.
21. Гуров В. Сегодня и завтра «Университет - Днепрятка». *Горожанинъ*. 2003. *Июля. №56*. С. 4.
22. Гуров В. Словом мы все больны гандболом. *Горожанинъ*. 2003. 14.06. *№44*. С. 6.
23. Гуськова С.И., Платонова В.Н. Профессиональный спорт. К.: Олимпийская литература, 2000. С. 391.
24. Дорофеев В. Университет собирает таланты. *Гривна*. 2001. 18 января. *№3*. С. 3.
25. Інформаційний кур'єр ректорату: Інформаційна збірка службового користування. Випуск XXV. Херсон. 2003. С. 88-97.
26. Катренко Г.П. Херсонському педагогічному інституту – 40 років. Нова Каховка. 1957.
27. Кедровський Б.Г. Факультет фізичного виховання та спорту 10 років. *Новий день*. 2004. 22 квітня. С. 7.
28. Крупица А.А. Страницы истории. Симферополь: Таврия, 1978. С. 47-48.
29. Лист комітету по фізичній культурі і спорту №112-902 від 19.12.1968 р.
30. Люди великого спорту. К.: Молодь, 1959. 129с.
31. Маляренко І.В., Степанюк С.І. Історія становлення та розвитку фізичної культури та спорту на Херсонщині: Методичний посібник. Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. 60 с.
32. Науковий вісник Херсонського відділення Малої академії наук України. Випуск I. Херсон. 2001. 44 с.
33. Наша гордість і надія. Інформаційний сектор “Кафедри”. *Кафедра*. 2003. *листопад. №10*. С. 4.
34. Недбайло М.Д., Сабадаш В.І. Джерела спортивної слави. *Джерела*. 1997. *листопад. № 42*. С. 14-15.
35. Попов С.О., Шалар О.Г. Вступ до факультету фізичного виховання: його

минуле, теперішнє, майбутнє. *Информационно-методический журнал издательства ХГУ. 2004 (2/7). С. 101-104.*

36. Попов С.О., Кедровський Б.Г., Маляренко І.В. Спорт в ХДУ – історія і сучасність. *Информационно-методический журнал издательства ХГУ. 2004 (2/7). С. 104-108.*

37. Садовник О. Іміджеві характеристики українського спорту. *Спортивний вісник Придніпров'я. 2003. №3-4 С. 17.*

38. Сінкевич Є.Г. Ректори Херсонського державного педагогічного інституту (1994-1998 рр.). Нарис історії і діяльності. Херсон. 2003. 148 с.

39. Спорт мужніх. Інформаційний сектор “Кафедри”. *Кафедра. 2004. лютий. №2. С. 3.*

40. Спорт на Україні (1957-1960): Довідник /Упоряд. М.М. Подольський. К.: Молодь, 1961. 237 с.

41. Спорт на Україні (1960-1964). Змагання, переможці, результати: Довідник /Упоряд. М.М. Подольський. К.: Здоров'я, 1966. 328 с.

42. Степанюк С., Городинська І., Грабовський Ю. Розвиток фізкультурно-спортивного руху в Херсонському державному університеті. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2012. Т. 1. С. 31-35.*

43. Степанюк С.І., Коваль В.Ю. Факультет фізичного виховання та спорту ХДУ – історія і сучасність. Науковий часопис [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2017. Вип. 4. С. 110-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2017_4_31

44. Степанюк С., Малашенко Л., Ломака Ж. З діяльності Херсонського регіонального центру фізичної культури та спорту інвалідів «інваспорт». *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: зб. матеріалів VI регіональної наук.-практ. інтер.-конф. з міжнародною участю, м. Харків, 17-19 травня 2018 р. Харків: ХДАФК, 2018. С.144-148.*

45. Степанюк С., Коваль В., Захаров І. Сьогодення факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету. *Основи побудови тренувального процесу в циклічних та екстремальних видах спорту: збірник наукових праць*. Харків: ХДАФК, 2021. Вип.5. 195-201 с. URL: http://journals.uran.ua/cvs_konf/issue/archive.
46. Степанюк С.І., Гречанюк О., Маляренко І, Ткачук В. Історія фізичної культури: [навчально-методичний посібник /для здобувачів ступеню вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2016. 272 с.
47. Степанюк С.І., Коваль В.Ю. Факультет фізичного виховання та спорту ХДУ – історія і сучасність. *Наук. часопис НПУ М.П. Драгоманова. Серія 15 “Науково-педагогічні проблеми фіз. культури (фіз.. культура і спорт)”* / зб. наукових праць / За ред. О.В.Тимошенка. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. Том 1 Випуск 4 (85) 17. С. 110-114. ISSN 2311-2220
48. Степанюк, С. Коваль В., Ектова Т. Участь студентів факультету фізичного виховання та спорту херсонського державного університету в Олімпійських іграх. *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: зб. матеріалів IV регіональної наук.-практ. інтер.-конф. з міжнародною участю, м. Харків, 26-28 квітня 2017 р. / Департамент у справах молод. та спорту ХОДА; Департамент спорт. іміджевих проєктів та маркетингу ХМР; Департамент у спр. сім'ї, молоді та спорту ХМР; Харків. держ. академія фіз. культ.; Каф. менедж. фіз. культури*. Харків: ХДАФК, 2017. С.279-283.
49. Сухопаров С.М. Кто есть кто. Херсон: Издательский дом «Слаж». 2004. 360 с., ил.
50. Теппер Ю.Н., Жмарев Н.В. Коллектив физкультуры. К.: Здоровье, 1979. 166 с.
51. Трофим'як Б.Є. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років XIX ст. до 1939 року): Навч. посіб. К.: ІЗіМН, 1997. 419 с.
52. Факультет фізичного виховання та спорту. Херсон. 2000.

53. Федоренко І. Золоті сторінки олімпійського спорту України. К.: Олімпійська література, 2000. С. 191.
54. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія Фізичної культури /Навчальний посібник. Харків: ОВС, 2003. 215 с.
55. Херсон. Страницы истории. Симферополь: Таврия, 1978. С.47-48.
56. Херсонський державний університет: 1917-2002 роки. Херсон: Видавництво ХДУ. 2002. 112 с.
57. Херсонський педагогічний: з минулого – в майбутнє. Херсон: Видавництво ХДУ. 1997. 222 с.
58. Хільченко І. День не лише традиційний. *Кафедра. жовтень. 2003. № 9.* С.4.
59. Цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров’я нації”. К., 1998. 48 с.
60. Цьось А.В. Розвиток фізичного виховання на території України з найдавніших часів до початку ХІХ ст. Автореф. дис. докт. наук з фіз.вих: 24.00.02 / НУФВСУ. К., 2005. 21 с.
61. Чернецький В.Г. Спорту фізмат – рідний брат. *Джерела. 1997. жовтень. №37.* С. 9-10.
62. Яновский С. Спортивные функционеры поливают грязью тренеров. *Гривна. 2001. 18-25 октября. №43.* С. 12.

Навчально-методичне електронне видання

**Степанюк Світлана Іванівна, Грабовський Юрій Антонович,
Городинська Інна Володимирівна, Коваль Вікторія Юріївна,
Руденко Вікторія Сергіївна**

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ОСВІТИ НА
ХЕРСОНЩИНІ В ПЕРІОД КІНЦЯ ХХ ТА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ
(присвячено 30-річчю заснування факультету фізичного виховання та спорту ХДУ)**

Навчально-методичний посібник

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
при викладанні основних компонентосвітньо-професійних програм:
«Середня освіта (фізична культура)»; «Фізична культура та спорт»

Підписано до видання 23.05.2024 р. Формат 60x 84/8.
Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 14,85. Обл.-вид. арк. 15,97.
Замовлення №3099

Видано у книжковому видавництві ФОП Вишемирський В.С.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
суб'єктів видавничої справи: серія ХС № 48 від 14.04.2005
видано Управлінням у справах преси та інформації
73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2.
Тел. (050) 133-10-13, (050) 514-67-88